

Bruselj, 9. junij 2022
(OR. en)

10064/22
ADD 1

FIN 648

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	8. junij 2022
Prejemnik:	Generalni sekretariat Sveta
Št. dok. Kom.:	COM(2022) 401 final/ANNEXES 1 to 3
Zadeva:	PRILOGE k POROČILU KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN RAČUNSKEMU SODIŠČU Letno poročilo o upravljanju in smotnosti izvrševanja proračuna EU - Proračunsko leto 2021

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2022) 401 final/ANNEXES 1 to 3.

Priloga: COM(2022) 401 final/ANNEXES 1 to 3

EVROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 7.6.2022
COM(2022) 401 final

ANNEXES 1 to 3

PRILOGE

k

POROČILU KOMISIJE

EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN RAČUNSKEMU SODIŠČU

**Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU - Proračunsko
letno 2021**

Letno poročilo o
upravljanju in
smotrnosti
izvrševanja
proračuna EU
Zvezek II
Priloge

Proračunsko leto
2021

#EUBUDGET

Integrirano finančno poročanje in
poročanje o odgovornosti za
leto 2021

Evropska komisija ni odgovorna za posledice ponovne uporabe te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2022

© Evropska unija, 2022

Politika o ponovni uporabi dokumentov Evropske komisije se izvaja s Sklepom Komisije 2011/833/EU z dne 12. decembra 2011 o ponovni uporabi dokumentov Komisije (UL L 330, 14.12.2011, str. 39). Če ni drugače navedeno, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena na podlagi licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe.

Za vsakršno uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso v lasti Evropske unije, bo morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno zadevne imetnike pravic.

Vse fotografije © Evropska unija, razen če je navedeno drugače.

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2021 –
Zvezek II – Priloge

Print	ISBN 978-92-76-51013-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/733952	KV-AQ-22-002-SL-C
PDF	ISBN 978-92-76-51012-3	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/285345	KV-AQ-22-002-SL-N

Na voljo tudi:

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2021 –
Zvezek I

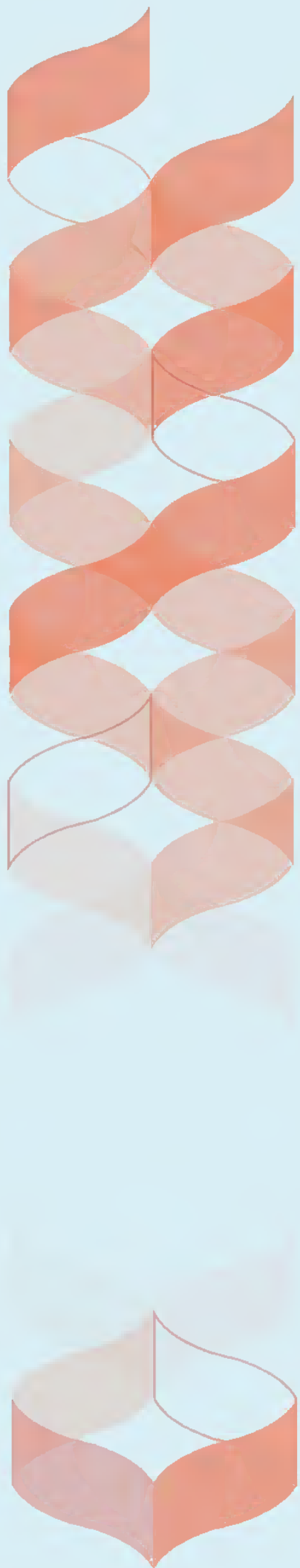
Print	ISBN 978-92-76-49919-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/022851	KV-AQ-22-001-SL-C
PDF	ISBN 978-92-76-49892-6	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/093153	KV-AQ-22-001-SL-N

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2021 –
Zvezek III – Tehnične priloge

Print	ISBN 978-92-76-51105-2	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/762638	KV-AQ-22-003-SL-C
PDF	ISBN 978-92-76-51104-5	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/064137	KV-AQ-22-003-SL-N

Vsebina

PRILOGA 1 – HORIZONTALNE PREDNOSTNE NALOGE V LETU 2021	5
1. Okrevanje in povečanje odpornosti.....	8
2. Spodbujanje dvojnega prehoda za trajnostno prihodnost	12
3. Gradnja gospodarstva za ljudi	20
4. Krepitev Evrope kot geopolitičnega akterja	28
PRILOGA 2 – NOTRANJA KONTROLA IN FINANČNO POSLOVODENJE.....	36
1. Učinkovita orodja za upravljanje in zaščito proračuna EU v zapletenem okolju.....	37
2. Rezultati kontrol	50
3. Zagotovilo posloводства	65
4. Nadaljnji razvoj: napovedi za leto 2022 in pozneje.....	70
PRILOGA 3 – MEHANIZEM ZA OKREVANJE IN ODPORNOST NOV INSTRUMENT, KI TEMELJI NA SMOTRNOSTI IN JE NAMENJEN OKREVANJU EU	72

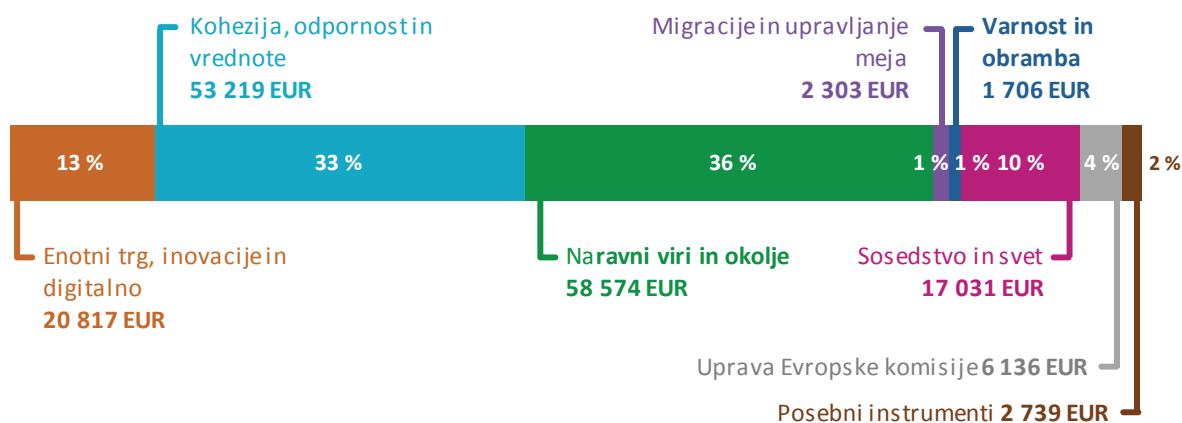
Priloga 1 –
Horizontalne
prednostne naloge v
letu 2021

Horizontalne prednostne naloge v letu 2021

Proračun EU je vse pomembnejše orodje za uresničevanje prednostnih nalog EU. Proračunski programi, s katerimi se podpirajo notranje in zunanje politike EU, ustvarjajo evropsko dodano vrednost z doseganjem rezultatov, ki jih neusklajena nacionalna poraba ne bi mogla doseči. Programi EU so zasnovani tako, da si skupaj prizadevajo za ustvarjanje sinergij, spodbujanje zasebnega in javnega financiranja ter usklajeno spodbujanje številnih splošnih političnih prednostnih nalog, ki so osrednjega pomena za glavne cilje Komisije Ursule von der Leyen ⁽¹⁾.

Proračun za leto 2021 je bil prvi proračun v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Bil je v središču celovitega odziva EU na pandemijo COVID-19, kar ji je omogočilo hitro in prožno odzivanje na nujne potrebe. Poleg tega je zlasti z vlaganjem v zeleno in digitalno okrevanje še naprej postavljaj temelje za prihodnjo trajnostnost in blaginjo EU. To bo evropskemu socialnemu gospodarstvu omogočilo, da bo postalo odpornejše, in okrepilo ustvarjanje delovnih mest. Proračun EU za leto 2021 je znašal 164 milijard EUR v obveznostih, dodeljenih v okviru naslednjih razdelkov.

Večletni finančni okvir v letu 2021
Skupaj **162 526 EUR**

Večletni finančni okvir: Odobritve za prevzem obveznosti v proračunu EU za leto 2021 po proračunskih postavkah (v milijonih EUR).

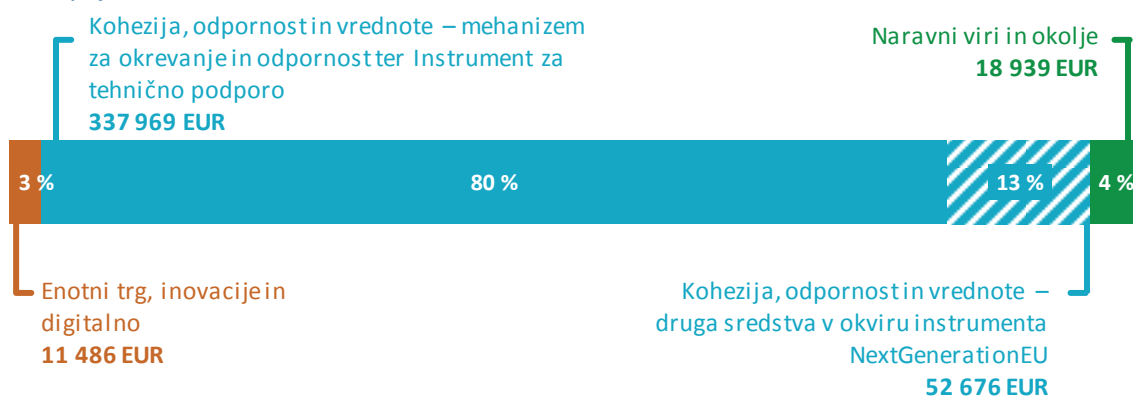
Vir: Evropska komisija.

Proračun EU je bil okrepljen z instrumentom NextGenerationEU za obravnavanje gospodarskih in socialnih posledic pandemije. NextGenerationEU je začasni instrument za okrevanje v vrednosti 807 milijard EUR ⁽²⁾, sestavljen iz podpore poleg dolgoročnega proračuna EU, s poudarkom na ključnih prvih letih okrevanja. Finančna sredstva iz instrumenta NextGenerationEU se vlagajo v več programov, zato so opisana v tej prilogi.

⁽¹⁾ <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/43a17056-ebf1-11e9-9c4e-01aa75ed71a1>

⁽²⁾ 807 milijard EUR v tekočih cenah, 750 milijard EUR v cenah iz leta 2018.

NextGenerationEU v letu 2021

Skupaj **421 070 EUR**

Odobritve za prevzem obveznosti v okviru instrumenta NextGenerationEU za leto 2021 po proračunskih postavkah (v milijonih EUR).

Vir: Evropska komisija.

V analizi smotrnosti v tej prilogi je opisano, kako so programi EU prispevali k več medsektorskim in medsebojno povezanim prednostnim nalogam politike. Analiza temelji na štirih ključnih temah:

- okrevanje in povečanje odpornosti;
- spodbujanje dvojnega prehoda za trajnostno prihodnost;
- ustvarjanje gospodarstva za ljudi;
- krepitev Evrope kot geopolitičnega akterja.

Ta povzetek dopolnjuje poročanje po posameznih programih iz Priloge 4, ki ga Evropska komisija predstavlja na spletni strani [\[povezava\]](#).

1. Okrevanje in povečanje odpornosti

NextGenerationEU je veliko več kot le okrevanje, saj bo oblikoval našo celino v prihodnjih desetletjih. Našim družbam in našim gospodarstvom bomo zagotovili orodja, da bodo postali močnejši in odpornejši.

Ursula von der Leyen

predsednica Evropske komisije

Kriza zaradi COVID-19 je opozorila na strateški pomen krepitve gospodarske, socialne in institucionalne odpornosti EU. Poudarila je tudi, da je treba nujno povečati pripravljenost EU na krize in zmogljivost za odzivanje nanje, med drugim z vlaganjem v odporne zdravstvene sisteme ter povečanjem sposobnosti EU za odzivanje na naravne nesreče in druge izredne razmere.

V tem poglavju so obravnavani glavni elementi odziva EU, najprej v smislu podpore okrevanju, nato pa še v zvezi s postavljanjem temeljev za močnejšo in odpornejšo EU.

Podpiranje okrevanja takoj po pandemiji

Ključni cilj proračunskega ukrepanja EU v letu 2021 je bil ohraniti okrevanje po gospodarskem pretresu, ki ga je povzročila pandemija COVID-19, in omejitvah, uvedenih za zajezitev njenega širjenja. To je bilo doseženo predvsem z dvodelnim pristopom: (1) zagotavljanje čim večje prožnosti državam članicam, da vsa razpoložljiva sredstva iz dolgoročnega proračuna za obdobje 2014–2020 preusmerijo v odpravljanje zdravstvenih in gospodarskih posledic pandemije, in (2) zagotavljanje novih sredstev EU za kratkoročno podporo okrevanju, dokler se ne uveljavi dolgoročnejši odziv (opisan v nadaljevanju).

Naslednji pobudi sta državam članicam omogočili, da so preostala sredstva iz dolgoročnega proračuna za obdobje 2014–2020 preusmerile v financiranje svojega odziva na pandemijo.

- Z **naložbeno pobudo v odziv na koronavirus** je bilo zagotovljenih približno 8 milijard EUR takojšnje likvidnosti za mobilizacijo naložb za ublažitev posledic pandemije COVID-19, kar je omogočilo večjo prožnost pri uporabi pravil EU za porabo sredstev in razširilo področje uporabe Solidarnostnega sklada EU.
- Podobno je bila tudi z **naložbeno pobudo za odziv na koronavirus plus** uvedena izredna prožnost, saj je omogočila popolno mobilizacijo vse neporabljene podpore iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov, ponudila kritje 100 % odhodkov iz proračuna EU za eno obračunsko leto ter poenostavila postopkovne korake, povezane z izvajanjem programa, uporabo finančnih instrumentov in revizijo.

Nova sredstva v višini 50,6 milijarde EUR so bila dana na voljo v okviru pobude za pomoč pri okrevanju za kohezijo in območja Evrope (REACT-EU) ⁽³⁾. REACT-EU je eden največjih programov v okviru instrumenta NextGenerationEU. Namenjen je zagotavljanju sredstev za projekte, ki spodbujajo zmogljivosti za odpravo posledic krize v okviru COVID-19, skupaj z naložbami v operacije, ki prispevajo k pripravam na zeleno, digitalno in odporno okrevanje. Program REACT-EU je operativno okrepil ustrezne programe za obdobje 2014–2020 in dopolnjuje dodelitve za kohezijo za obdobje 2021–2027. V letu 2021 je program pripomogel k zagotavljanju nadaljnje podpore zdravstvenemu sektorju, malim in srednjim podjetjem ter shemam skrajšanega delovnega časa, hkrati pa je bil osredotočen na dolgoročno okrevanje z digitalnimi in zelenimi naložbami v okviru odprave posledic krize.

Proračun EU je imel tudi ključno vlogo pri neposrednem obvladovanju izrednih zdravstvenih razmer, zlasti s financiranjem dela začetnih stroškov iz instrumenta za nujno pomoč v Uniji v višini 2,7 milijarde EUR. EU je na podlagi pogajanj z osmimi proizvajalci cepiv (AstraZeneca, BioNTech–Pfizer, CureVac, Johnson & Johnson, Moderna, Sanofi–GlaxoSmithKline, Novavax in Valneva) sklenila vnaprejšnje dogovore o nabavi v okviru diverzificirane strategije za cepiva, katere cilj je čim prej zagotoviti dostop do varnih in učinkovitih cepiv. Države članice so s tem usklajenim pristopom EU lahko delile tveganje naložb v takrat nedokazan razvoj cepiva in so imele dostop do širokega portfelja potencialnih tehnologij in podjetij za cepiva.

Ta cepiva so bila delno plačana iz proračuna EU prek instrumenta za nujno pomoč v Uniji. To je instrument, zasnovan za podporo, delno prek hitrih mehanizmov javnega naročanja, najrazličnejših ciljno usmerjenih ukrepov, kadar je potrebo zaradi njenega obsega, hitrosti ali čezmejne narave najboljše obravnavati z usklajenim posredovanjem EU.

Danes ima EU eno najvišjih stopenj precepljenosti na svetu, saj je bilo vsaj enkrat cepljenih 82 % ⁽⁴⁾ odraslih prebivalcev EU.

Iz instrumenta za nujno pomoč v Uniji se je financirala ⁽⁵⁾ tudi infrastruktura za izdajanje in preverjanje interoperabilnih potrdil o cepljenju, testiranju in prebolelosti v zvezi s COVID-19 (v vrednosti 16 milijonov EUR). Uredba o digitalnem COVID potrdilu EU, ki je začela veljati 1. julija 2021, je bila ključnega pomena pri omogočanju varnega in prostega gibanja državljanov v EU med pandemijo ter s tem pri ponovnem odprtju EU, kar je osnovni pogoj za okrevanje gospodarstva.

Za dolgoročno močnejšo in odpornejšo EU

Kriza je tudi poudarila, kako pomembno je sprejeti odločne ukrepe za izgradnjo močnejše, odpornejše in bolj trajnostne prihodnosti. Zato je večina sredstev iz instrumenta NextGenerationEU (do 724 milijard EUR) ⁽⁶⁾ dodeljenih mehanizmu za okrevanje in odpornost. To je inovativen instrument izjemne in začasne narave, zasnovan za pomoč državam članicam pri izvajanju naložb in reform za oblikovanje njihove dolgoročne smeri gospodarske rasti v skladu s ključnimi prednostnimi nalogami EU, zlasti s pospeševanjem zelenega in digitalnega prehoda. Mehanizem je sestavljen iz šestih stebrov: zeleni prehod; digitalna preobrazba; ekonomska kohezija, produktivnost in

⁽³⁾ Program REACT-EU je razdeljen na dve tranši: večina sredstev je na voljo za načrtovanje programov v letu 2021 (39,6 milijarde EUR), preostala pa v letu 2022 (10,8 milijarde EUR).

⁽⁴⁾ Do 13. maja 2022 je bilo polno cepljenih 62,4 % odraslega prebivalstva.

⁽⁵⁾ Druge pobude, ki se financirajo iz instrumenta za nujno pomoč v Uniji, so navedene tukaj: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/emergency-support-instrument_sl.

⁽⁶⁾ Ta sredstva so sestavljena iz nepovratnih sredstev (338 milijard EUR) in posojil (386 milijard EUR), pri čemer sta zneska v tekočih cenah.

konkurenčnost; socialna in teritorialna kohezija; zdravje ter gospodarska, socialna in institucionalna odpornost ter politike za naslednjo generacijo.

V uredbi o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost so bile države članice pozvane, naj Komisiji predložijo nacionalne načrte za okrevanje in odpornost. V teh načrtih so države članice predstavile svoje programe reform in naložb za podporo okrevanju in krepitev odpornosti, zlasti z obravnavanjem izzivov, opredeljenih v priporočilih za posamezne države v okviru evropskega semestra, in z ustreznim prispevkom k šestim stebrom politike iz člena 3 navedene uredbe. V skladu z navedeno uredbo morajo države članice tudi pojasniti, kako naj bi njihovi načrti prispevali k podnebnim in digitalnim ciljem, enakosti spolov ter enakim možnostim za vse. V Prilogi III k temu poročilu je pojasnjen postopek za oceno načrtov.

Svet je leta 2021 na podlagi predloga Komisije odobril 22 načrtov za okrevanje in odpornost.

Za te odobrene načrte je bilo skupno dodeljenih 291 milijard EUR v obliki nepovratnega financiranja in 154 milijard EUR v obliki posojil⁽⁷⁾. Dve tretjini zneska financiranja in posojil se nanašata na naložbe, tretjina pa vključuje ukrepe, ki zadevajo reforme. Ukrepi se spremljajo s sklopom mejnikov in ciljev, ki jih je treba izpolniti do avgusta 2026. Pomembna novost je, da bodo finančna sredstva v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost izplačana v več obrokih, ko bodo države članice dosegle dogovorjene mejnike in cilje.

Komisija je decembra 2021 Španiji v skladu z mejniki in cilji izvedla prvo plačilo v višini 10 milijard EUR. Ta nepovratna finančna podpora je bila izplačana, ko je Španija dosegla zadevnih 52 mejnikov, ki zajemajo reforme na področjih trajnostne mobilnosti, energijske učinkovitosti, razogljičenja, povezljivosti, javne uprave, znanj in spretnosti, izobraževanja in socialnih vidikov, raziskav in razvoja, dela in davčne politike, skupaj s krepitvijo španskega revizijskega sistema in sistema kontrol za izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost.

Z ustanovitvijo organa EU za pripravljenost in odzivanje na izredne zdravstvene razmere je bila izboljšana odpornost na prihodnje izredne zdravstvene razmere. Cilji tega organa kot ključnega stebra evropske zdravstvene unije, ki ga je predsednica Ursula von der Leyen napovedala v svojem govoru o stanju v Uniji leta 2021, so predvidevanje groženj in morebitnih zdravstvenih kriz, njihovo preprečevanje in odkrivanje ter odzivanje nanje z zbiranjem obveščevalnih podatkov in krepitvijo zmogljivosti. Organ tesno sodeluje z zdravstvenimi agencijami EU in nacionalnimi zdravstvenimi agencijami, industrijo in mednarodnimi partnerji, da bi izboljšal pripravljenost EU na izredne zdravstvene razmere. Za izpolnjevanje njegovih ciljev mu je bil dodeljen proračun v višini približno 6 milijard EUR, ki ga bo izvajal v okviru različnih programov (kot so program EU za zdravje, Obzorje Evropa in mehanizem Unije na področju civilne zaščite) v obdobju 2022–2027.

Za krepitev odpornosti je treba izboljšati tudi pripravljenost na obvladovanje nesreč. V ta namen mehanizem Unije na področju civilne zaščite krepí sodelovanje na področju civilne zaščite med državami članicami EU in šestimi drugimi sodelujočimi državami. Evropska komisija priznava, da so za civilno zaščito v prvi vrsti odgovorne države članice, vendar zagotavlja dopolnilno podporo nacionalnim organom, pri čemer je končni cilj izboljšanje preprečevanja nesreč ter pripravljenosti in odzivanja nanje s krepitvijo zmogljivosti za odzivanje na krize (gozdne požare, izredne zdravstvene razmere ali kemične, biološke, radiološke ali jedrske nesreče), ki presegajo zmogljivosti odzivanja posameznih držav. Zato ima Komisija ključno vlogo pri usklajevanju odzivanja na nesreče po vsem svetu, saj prispeva vsaj 75 % prevoznih in/ali operativnih stroškov napotitve. Nov predlog, sprejet aprila 2021, bo EU omogočil dejavnejšo vlogo, mehanizem pa bo prožnejši pri podpiranju držav članic, zlasti kadar jih hkrati prizadenejo obsežne in zapletene izredne razmere.

⁽⁷⁾ Za posojila je zaprosilo šest držav članic (Grčija, Italija, Ciper, Portugalska, Romunija in Slovenija).

- Komisija je v okviru priprav na sezono gozdnih požarov leta 2021 sofinancirala razpoložljivost v stanju pripravljenosti **flote za gašenje požarov v okviru projekta rescEU**, da bi odpravila morebitne pomanjkljivosti pri odzivanju na gozdne požare. Šest držav članic EU (Grčija, Španija, Francija, Hrvaška, Italija in Švedska) je v zameno za finančni prispevek k stroškom stanja pripravljenosti teh zmogljivosti drugim državam članicam dalo na voljo 11 letal in šest helikopterjev za gašenje požarov. Trenutno potekajo priprave na sezono gozdnih požarov leta 2022.
- Komisija je pod okriljem mehanizma EU na področju civilne zaščite vzpostavila **strateški mehanizem rescEU za medicinske rezerve in distribucijo**, njegove zaloge pa gosti devet držav članic EU. Rezerva omogoča hitro dostavo medicinske opreme (kot so ventilatorji in osebna varovalna oprema) kjer koli v EU in tretjih državah.
- Instrument za nujno pomoč v Uniji se je uporabljal tudi za nabavo **materiala, povezanega z zdravstvenim varstvom, pomoč zdravstvenemu osebju in operativno podporo za mobilne zmogljivosti za zdravstveno odzivanje**. Tako so zdravstveno osebje in ekipe v Evropi na voljo tam, kjer so najbolj potrebni, ta pristop je tudi v podporo prevozu tovora.

2. Spodbujanje dvojnega prehoda za trajnostno prihodnost

Naslednji generaciji želimo zapustiti zdrav planet ter kakovostna delovna mesta in rast, ki ne škodujejo naši naravi.

Ursula von der Leyen

predsednica Evropske komisije

Zeleni in digitalni prehod sta v središču politike EU in njene strategije za okrevanje. Zaščita podnebja in biotske raznovrstnosti ter digitalni prehod so v središču modela socialne in gospodarske rasti EU, kar je bistveno za zagotovitev njegove trajnosti. Zaradi vse ostrejšje svetovne konkurence za nadzor nad digitalnimi tehnologijami je izjemno pomembno, da imajo podjetja, javni sektorji in raziskovalci v EU dostop do računalniških podatkov, umetne inteligence in digitalne infrastrukture iz EU. Poleg tega je treba za doseg cilja 55-odstotnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 podpirati in spodbujati inovativne in nizkoogljične tehnologije. Proračun EU ima ključno vlogo na vseh teh področjih.

Evropski zeleni dogovor je načrt za trajnostno rast

Zeleni prehod je v središču strategije EU za rast. Zeleni prehod je ključ do trajnostne prihodnosti, saj je ključen za razogljičenje evropskega gospodarstva in spodbujanje konkurenčnosti industrije EU, pri čemer podpira tudi dolgoročno energetska neodvisnost EU. To vključuje prizadevanja v zvezi s podnebnimi cilji in cilji na področju biotske raznovrstnosti, hkrati pa zagotavlja pravičen prehod za vse.

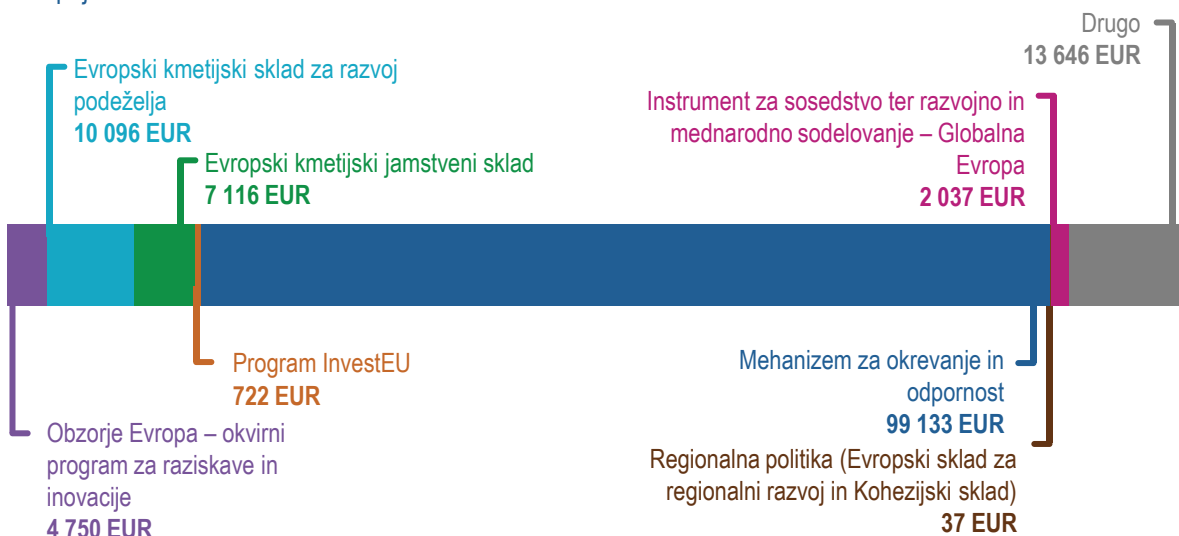
Za boj proti podnebnim spremembam, ki že po svoji naravi presega nacionalne meje, je potrebno ukrepanje na ravni EU in mednarodni ravni. Z ukrepanjem na ravni EU se lahko izkoristi znatna ekonomija obsega, združijo viri in doseže kritična masa ter prispeva h krepitvi EU na mednarodnem prizorišču.

Podnebje	Biotska raznovrstnost
Do konca leta 2020 so se s pomočjo regionalnih skladov zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov povečale za več kot 2 735 megavatnih ur.	Do konca leta 2020 je bilo s sredstvi programa LIFE obnovljenih več kot 15 000 km ² habitatov ali se je izboljšalo stanje njihove ohranjenosti.
V partnerskih državah je bilo načrtovano, da bo v obdobju 2014–2020 s podporo EU nameščenih 18 000 megavatov zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.	Med letoma 2013 in 2021 je bilo s podporo razvojnih projektov EU v partnerskih državah zaščitene 909 620 km ² območij, bogatih z biotsko raznovrstnostjo, in gozdnih območij.

EU se je zavezala, da bo znoten del svojega proračuna namenila financiranju ukrepov, povezanih s podnebjem. Iz najnovejših razpoložljivih informacij je razvidno, da bo EU med letoma 2014 in 2020 za ukrepe, povezane s podnebjem, namenila 221 milijard EUR ali 20,6 % svojega skupnega večletnega proračuna ⁽⁸⁾. Komisija je za obdobje 2021–2027 povečala svoj splošni cilj za prispevek k vključevanju podnebnih ukrepov iz proračuna EU (kot je bil povečan z instrumentom NextGenerationEU) na 30 %. Ta cilj se podpira tudi z regionalno politiko, za katero je bil določen pravno zavezujoč proračunski delež v višini 30 % za Evropski sklad za regionalni razvoj in 37 % za Kohezijski sklad. Komisija je razvila in objavila novo metodologijo, ki temelji na koeficientih EU, da bi zagotovila učinkovit in zanesljiv pristop k izračunu doseganja tega cilja.

K podnebnemu cilju bo ključno prispeval mehanizem za okrevanje in odpornost. Zasnovan je tako, da bo EU pomagal doseči cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050 z dodelitvijo 37 % sredstev za naložbe in reforme, povezane s podnebjem. V 22 načrtih za okrevanje in odpornost, odobrenih leta 2021, so države članice skoraj 40 % porabe namenile za podnebje, kar je precej več od cilja 37 %. Naložbe, zajete v načrtih za okrevanje in odpornost, ki jih je odobril Svet, zajemajo najrazličnejše sektorje. Približno 70,7 milijarde EUR naj bi bilo na primer porabljenih za izboljšanje trajnosti evropskega sistema mobilnosti, vključno z nadgradnjo in posodobitvijo železniških omrežij ter izgradnjo nove infrastrukture za alternativna goriva.

Skupaj 137 538 EUR

Podnebni prispevek v letu 2021 (v milijonih EUR).

Vir: Evropska komisija.

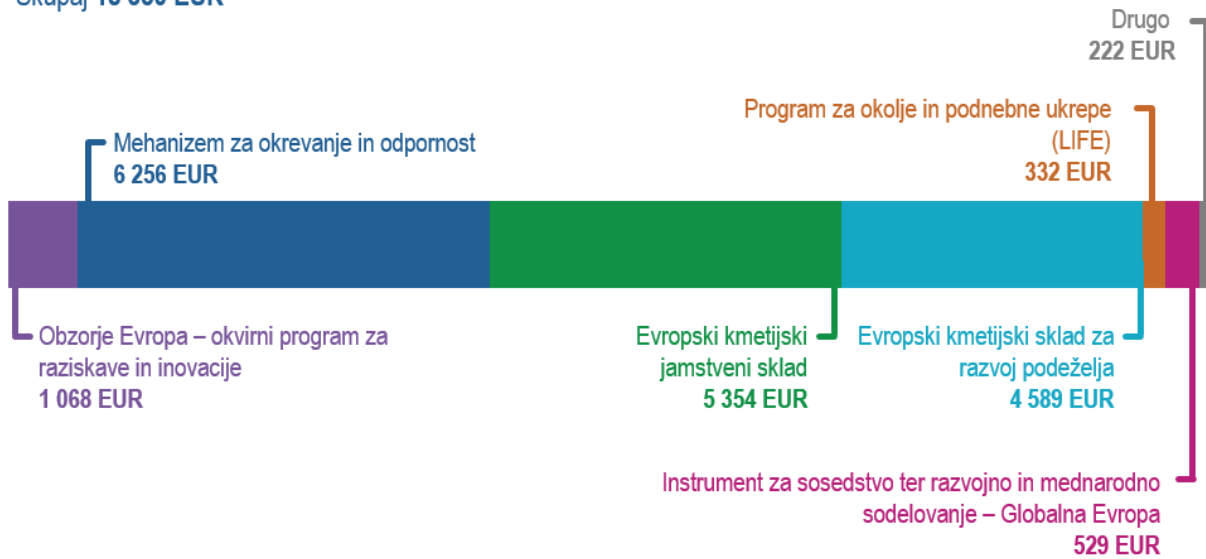
⁽⁸⁾ To je posodobljen podatek iz letnega poročila o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2020, ki odraža nove razpoložljive informacije o namembnosti sredstev EU, porabljenih v okviru deljenega upravljanja in za tehnične popravke (vključno z upoštevanjem sofinanciranja iz Evropskega socialnega sklada, kot je ugotovilo Evropsko računsko sodišče v svojem zadnjem posebnem poročilu o podnebjem).

Komisija je izračunala, da so se leta 2021 iz proračuna EU financirali ukrepi, povezani s podnebjem, v vrednosti približno 138 milijard EUR (32 % skupnega proračuna). V nadaljevanju je navedenih nekaj primerov.

- **Nadaljnja podpora strukturnim spremembam, ki jih gospodarstvo EU potrebuje za doseganje podnebne nevtralnosti in energetske neodvisnosti**, prek skladov kohezijske politike in [Instrumenta za povezovanje Evrope](#).
- **Novi raziskovalni in inovacijski projekti**, ki so se začeli izvajati leta 2021 v okviru programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa, vključno s prelomnimi projekti na področju zelenih letališč in pristanišč, novimi partnerstvi/skupnimi podjetji (npr. v zvezi s programom SESAR 3, evropskimi železnicami, čistim letalstvom, čistim vodikom, brezemisijem cestnim prometom in vodnim prometom) ter začetek misij, povezanih s podnebjem (npr. v zvezi s prilagajanjem podnebnim spremembam, podnebno nevtralnimi in pametnimi mesti, čistimi oceani).
- **Podpora radikalnim inovacijam**. Pospeševalec Evropskega sveta za inovacije je leta 2021 objavil razpis, posebej zasnovan za podporo inovacijam v okviru evropskega zelenega dogovora. Razpis je osredotočen na prednostne naloge EU za prehod na zeleno, digitalno in zdravo družbo, pri čemer je posebna pozornost namenjena inovacijam na enem od naslednjih področij: nizkoogljicne industrije; temeljita prenova stavb; energija iz obnovljivih virov; baterije in drugi sistemi za shranjevanje energije. Uvajanje inovacij je gonilo za doseganje ciljev EU.
- **Podpora malim in srednjim podjetjem**. Do 30. septembra 2021 je bilo iz kapitalskega instrumenta za rast v okviru programa EU za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja 6,7 milijona EUR vloženi v [sklad tvegane kapitala, ki svoje dejavnosti osredotoča na čiste tehnologije](#), da bi malim in srednjim podjetjem omogočili rast v smeri trajnostne prihodnosti.
- **Pridobivanje znanj in spretnosti, ki podpirajo cilje EU za blažitev posledic podnebnih sprememb**. Več skupnih magistrskih programov Erasmus Mundus je neposredno povezanih z vprašanji podnebnih sprememb, na primer [magistrski program za podnebje v mestih in njihovo trajnostnost](#), ki ustvarja visoko usposobljene diplomante, ki lahko razumejo, ocenijo in upravljajo odpornost mest na podnebne spremembe, da bodo lahko živeli v svetu, ki je toplejši za 1,5 °C, in [magistrski program za energijo iz obnovljivih virov v morskem okolju](#), ki je prilagojen potrebam podjetij na področju energije iz obnovljivih virov na morju in bo mednarodno usmerjen, temeljil pa bo na neposrednem sodelovanju svetovno znanih raziskovalnih centrov, malih in srednjih podjetij ter velikih panožnih podjetij, ki bodo pridruženi partnerji projekta. Drug primer je podpora, ki jo Evropski socialni sklad zagotavlja od leta 2016 na Sardiniji v Italiji in v okviru katere je več kot 5 000 iskalcem zaposlitve pomagal najti zaposlitev v evropskem zelenem in modrem gospodarstvu, najprej s krepitvijo njihovih znanj in spretnosti z zaposlitvenim kovčingom, pripravištvu in usposabljanjem za pridobitev spričevala, nato pa jim pomaga pri ustanavljanju lastnega podjetja.
- **Podpora in naložbe v inovativne in nizkoogljicne tehnologije, potrebne za prehod EU na nizkoogljicno gospodarstvo**. [Sklad za inovacije](#) ustvarja finančne spodbude in podpira projekte z zelo inovativnimi tehnologijami, procesi ali proizvodi, ki so dovolj zreli in imajo znaten potencial za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. V prvih dveh razpisih za projekte je bilo prejetih več kot 540 predlogov, leta 2021 pa je bilo podpisanih prvih 30 sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev za razširitev manjših projektov čiste tehnologije.

Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 ima tudi večji poudarek na varstvu biotske raznovrstnosti. Proračun EU s svojim ciljem, da že leta 2024 za ta namen nameni 7,5 % svojih letnih sredstev, od leta 2026 pa 10 %, prispeva svoj delež k doseganju ciljev strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030. Komisija je izračunala, da je bilo leta 2021 za vključevanje biotske raznovrstnosti namenjenih 18 milijard EUR ali 4,3 % proračuna EU, vključno z instrumentom NextGenerationEU.

Skupaj 18 350 EUR

Prispevek za biotsko raznovrstnost v letu 2021 (v milijonih EUR).

Vir: Evropska komisija.

- Evropska agencija za okolje zagotavlja **geoprostorsko podrobne izdelke o vseevropskih in lokalnih podatkih o pokrovnosti in rabi tal** v okviru Copernicusove storitve za spremljanje kopnega. Lokalna komponenta je osredotočena na območja, na katerih v EU pogosto prihaja do specifičnih okoljskih izzivov in težav. Evropska agencija za okolje v okviru te lokalne komponente ponuja informacije o žariščih, zavarovanih v okviru omrežja Natura 2000, ki se uporabljajo za ocenjevanje ohranjenosti in stanja teh območij ter ugotavljanje, ali je upad travinja očiten. Stanje žarišč v omrežju Natura 2000 zagotavlja, da so žarišča natančno kartirana, in se lahko uporablja za opozarjanje na dogodke, ki ogrožajo ohranitev teh območij.
- Kar zadeva varstvo biotske raznovrstnosti, je cilj **integriranega projekta za naravo LIFE – MarHa za učinkovito in pravično upravljanje morskih habitatov v Franciji** izboljšati stanje ohranjenosti vseh francoskih morskih habitatnih tipov, navedenih v direktivi o habitatih. S projektom se poskuša doseči kratkoročni cilj, da bi do leta 2025 vsaj polovica habitatov imela dobro stanje ohranjenosti. Poleg sredstev iz programa LIFE projekt omogoča tudi usklajeno uporabo približno 50 milijonov EUR dopolnilnega financiranja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih skladov.
- Irska bo podpirala **obnovo šotišč**, kar bi lahko spodbudilo in podprlo vračanje rastlinskih in živalskih vrst na ta območja. Irski načrt predvideva, da bi lahko z izvajanjem okrepljenih sanacijskih ukrepov v 30 letih proizvedli 3,3 milijona ton emisij CO₂ manj.

Uskladitev proračuna EU z okoljskimi cilji EU je bila okrepljena z zahtevo po skladnosti z načelom neškodovanja. V skladu z [Medinstitucionalnim sporazumom](#) med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Komisijo mora biti izvrševanje proračuna za obdobje 2021–2027 skladno s tem načelom, kot je zapisano v evropskem zelenem dogovoru. S tem naj bi zagotovili, da noben del proračuna – ne glede na to, ali se šteje kot povezan s podnebjem ali ne – ne bo škodoval ali nasprotoval podnebnim in okoljskim ciljem EU.

Proračun EU odraža tudi pomen, ki ga ima pravična obravnava družbenih in gospodarskih učinkov prehoda na podnebno nevtrarno gospodarstvo, tudi v skladu z evropskim zelenim dogovorom in akcijskim načrtom za evropski steber socialnih pravic⁽⁹⁾. Novi mehanizem za pravični prehod je zasnovan tako, da podpira regije, industrije in delavce, na katere prehod vpliva negativno. Podpora iz Sklada za pravični prehod je na voljo najbolj prizadetim regijam v vsaki državi članici po predložitvi območnih načrtov, ki jih Komisija odobri v okviru programov kohezijske politike. Zaradi poznega sprejetja Sklada za pravični prehod programi v okviru tega sklada še niso bili sprejeti, zato je izvajanje odloženo⁽¹⁰⁾. Ko bo mehanizem začel delovati, naj bi med letoma 2021 in 2027 prek treh različnih stebrov mobiliziral približno 55 milijard EUR.

Sklad za pravični prehod	Program za pravični prehod	Instrument za posojila v javnem sektorju
<ul style="list-style-type: none"> • Sklad bo financiral ukrepe, kot so naložbe v mala in srednja podjetja, raziskovalne in inovacijske dejavnosti, sanacija in posodobitev omrežij za daljinsko daljinsko ogrevanje, digitalizacija, digitalne inovacije in digitalna povezljivost ter krepitev krožnega gospodarstva. 	<ul style="list-style-type: none"> • Program bo mobiliziral sredstva v zasebnem sektorju, deloma s pomočjo svetovalnega vozlišča InvestEU, ki bo delovalo kot osrednja vstopna točka za prošnje za svetovalno podporo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Instrument bo med drugim financiral naložbe v obnovljive obnovljive vire energije, zeleno in trajnostno mobilnost, okoljsko infrastrukturo za pametno ravnanje z odpadki in gospodarjenje z vodnimi viri ter prenavo mest.

Predlagani nov Socialni sklad za podnebje je zasnovan tako, da bo pomagal obravnavati socialne in distribucijske učinke podnebnega prehoda v skladu s svežnjem „Pripravljeni na 55“⁽¹¹⁾. Natančneje, s skladom naj bi se ublažili učinki predlagane uvedbe trgovanja z emisijami za stavbe in cestni prevoz na najranjivejše ljudi v družbi. Predlog za Socialni sklad za podnebje dopolnjuje ukrepe v okviru mehanizma za pravični prehod in Evropskega socialnega sklada plus.

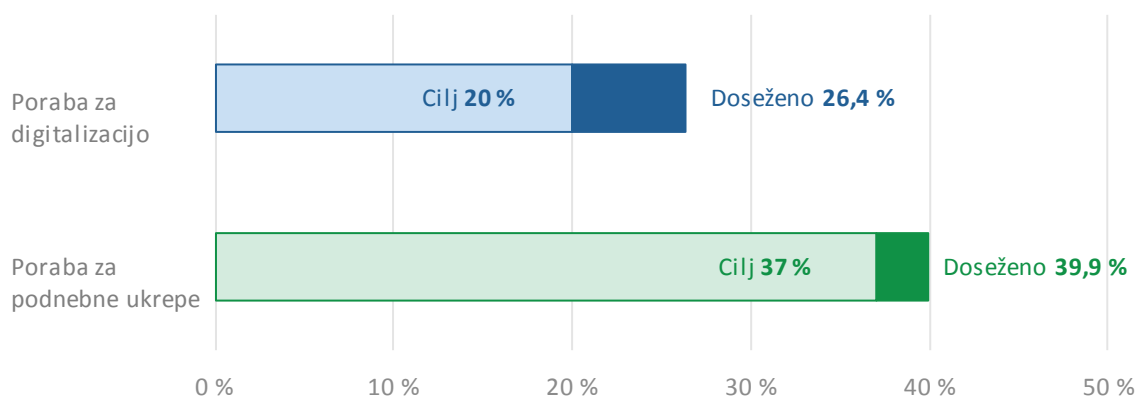
Digitalni prehod za povečanje potenciala EU za rast

Uvajanje digitalnih tehnologij ponuja EU pomembne priložnosti za rast. Cilj Komisije je oblikovati Evropo, pripravljeno na digitalno dobo, in sicer s krepitevijo vloge državljanov, podjetij in uprav z novo generacijo digitalnih tehnologij ter ustreznim izpopolnjevanjem in preusposabljanjem, ki bosta koristila vsem. Zato sta se zakonodajalca dogovorila, da bosta vsaj 20 % sredstev v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost namenila reformam in naložbam, ki podpirajo digitalne cilje. Prvi kazalniki so obetavni, saj je v 22 načrtih za okrevanje in odpornost, sprejetih do konca leta 2021, 26 % sredstev namenjenih reformam in naložbam, ki podpirajo digitalno preobrazbo.

⁽⁹⁾ [Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic](#).

⁽¹⁰⁾ Od leta 2021 niso bila izvedena nobena plačila za Sklad za pravični prehod.

⁽¹¹⁾ Sporočilo Komisije z naslovom „Pripravljeni na 55“: uresničevanje podnebnega cilja EU za leto 2030 na poti do podnebne nevtralnosti ([COM\(2021\) 550 final](#)).

Vizualna predstavitev prispevka mehanizma za okrevanje in odpornost k različnim prednostnim nalogam. Izračuni temeljijo na metodologijah iz prilog VI in VII k uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost.

Vir: Evropska komisija.

- Med ključnimi dosežki so bile naložbe, ki se odražajo v **italijanskem načrtu za okrepitev omrežja in digitalizacijo elektroenergetskega omrežja**, da bi se povečala zmogljivost omrežja, kar bi omogočilo nadaljnje vključevanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov. To je primer projekta, ki združuje oba vidika dvojnega prehoda, pri čemer sta podnebni in digitalni vidik predvidena kot pomembna dela okrevanja Evrope po pandemiji.
- Nadaljevanje uvajanja lokalne brezžične povezanosti prek **sheme WiFi4EU**, ki zdaj presega 8 000 vzpostavljenih omrežij in ima več kot 83 000 aktivnih dostopovnih točk v Evropi.
- Junija 2021 je bil odprt in začel delovati **nov podmorski optični kabel EllaLink**, ki povezuje Evropo in Latinsko Ameriko. Ta 6 000 km dolga podvodna podatkovna avtocesta, ki temelji na pravem digitalnem partnerstvu, zbližuje obe regiji kot še nikoli prej. Program BELLA ⁽¹²⁾, ki ga sofinancira Evropska komisija, je omogočil, da so raziskovalne in izobraževalne skupnosti na obeh straneh Atlantskega oceana začele uporabljati to visokozmogljivo omrežno povezavo z nizko stopnjo zakasnitve.

Program Digitalna Evropa oblikuje digitalno preobrazbo Evrope. Cilj programa je povečati odprto strateško avtonomijo in konkurenčnost EU ter okrepiti ključne digitalne zmogljivosti EU s poudarkom na ključnih področjih: visokozmogljivostnega računalništva; infrastrukture z oblaka na rob; podatkovnih prostorov in umetne inteligence; kibernetike varnosti; potrebnega izpopolnjevanja, da se zagotovi delovna sila za te napredne tehnologije; uporabe teh tehnologij in njihove najboljše uporabe v kritičnih sektorjih, kot sta energetika ali podnebje, ter podpore industriji, malim in srednjim podjetjem ter javnim upravam pri njihovi digitalni preobrazbi. Kljub poznejšemu sprejetju uredbe o ustanovitvi, kot je bilo pričakovano, je Komisiji vseeno uspelo začeti z delom in leta 2021 sprejeti sklop delovnih programov, ki mu je takoj sledil prvi sklop razpisov za nepovratna sredstva.

⁽¹²⁾ BELLA (angl. *Building the Europe Link to Latin America* (gradnja evropske povezave z Latinsko Ameriko)) je projekt vzpostavitve povezave med Evropo in Latinsko Ameriko, ki zagotavlja podporo za dolgoročno medsebojno povezanost evropskih in latinskoameriških raziskovalnih in izobraževalnih skupnosti, s čimer se znatno izboljšuje sodelovanje med raziskovalci in akademiki v obeh regijah.

 <p>Visokozmogljivostno računalništvo</p> <p>Uvedba vrhunskih superračunalniških zmogljivosti na eksaravni in post-eksaravni ter zagotavljanje dostopa do njih.</p>	 <p>Umetna inteligenca</p> <p>Vzpostavitev skupnih podatkovnih prostorov po vsej EU, ki temeljijo na združeni infrastrukturi z oblaka na rob, ter spodbujanje preskušanja in sprejetja rešitev, ki temeljijo na umetni inteligenci.</p>
 <p>Kibernetska varnost</p> <p>Vzpostavitev naprednih zmogljivosti za kibernetsko varnost, ki zagotavljajo široko uporabo najsodobnejših rešitev za kibernetsko varnost v celotnem evropskem gospodarstvu.</p>	 <p>Napredna digitalna znanja in spretnosti</p> <p>Spodbujanje akademske odličnosti na digitalnem področju s povečanjem ponudbe izobraževanja na področju tehnologij, kot so visokozmogljivostno računalništvo, kibernetska varnost in umetna inteligenca, ter spodbujanje digitalne pismenosti.</p>

Pospeševanje čim boljše uporabe tehnologij

Vzpostavitev mreže evropskih vozlišč za digitalne inovacije, ki podpirajo digitalno preobrazbo evropskih javnih in zasebnih organizacij. Mreža bo z uvajanjem tehnologij z velikim učinkom obravnavala tudi ključne družbene izzive, hkrati pa omogočala čezmejne interoperabilne digitalne javne storitve ter spodbujala vključujoč in zaupanja vreden digitalni prostor.

Primeri ukrepov v okviru programa Digitalna Evropa.

Vir: Evropska komisija.

Tehnološki napredek in raziskave omogočajo inovativne vesoljske aplikacije, ki so koristne v našem vsakdanjem življenju. Napredek je bil dosežen pri globalnih satelitskih navigacijskih sistemih EU Galileo in EGNOS⁽¹³⁾ ter pri programu EU za opazovanje Zemlje Copernicus, kar spodbuja zanesljivost in učinkovitost zagotovljenih storitev. Končni uporabniki imajo na voljo natančnejše in zanesljivejše določanje položaja ter trdne in zanesljive popolne, brezplačne in odprte podatke in informacije o spremljanju Zemlje, kar posodablja promet, omogoča precizno kmetovanje in spodbuja trajnostnost. Program Copernicus pomaga pri ocenjevanju vpliva podnebnih sprememb, med drugim s podpiranjem ukrepov ob večjih naravnih nesrečah. Sistem Galileo je lahko ključen pri spodbujanju okolju prijaznega prometa ter pomaga mornarjem in pilotom pri njihovih običajnih dejavnostih ali pri iskanju ljudi v nevarnosti.

Vesoljski program: ključni dosežki v letu 2021

- Konec leta 2021 je bilo v uporabi 2,5 milijarde naprav, ki omogočajo uporabo sistema Galileo.
- Natančnost sistema Galileo pri določanju položaju je trikrat boljša kot pri drugih tovrstnih sistemih.

⁽¹³⁾ Skupna evropska geostacionarna navigacijska storitev.

- Leta 2021 sta bila izstreljena dva nova satelita Galileo, s čimer se je število satelitov v orbiti povečalo na 28.
- Od leta 2021 je na voljo osem satelitov Copernicus.
- Copernicusova storitev za spremljanje podnebnih sprememb ima 100 000 uporabnikov.

3. Gradnja gospodarstva za ljudi

Okvir politike EU in njen edinstven enotni trg sta temelj močnega gospodarstva, ki deluje za državljane EU. Model socialnega tržnega gospodarstva EU je usmerjen v gospodarsko rast ter zmanjšanje revščine in neenakosti v regijah EU. Krepitev enotnega trga ter malih in srednjih podjetij je bistvenega pomena, da se gospodarstvo EU lahko odziva na potrebe svojih državljanov. Močno gospodarstvo je tudi pogoj za reševanje najpomembnejših izzivov našega časa, vključno z dvojnimi prehodom ter krepitevjo odprte strateške avtonomije in globalne vloge EU. Znanje in rešitve, ki izhajajo iz raziskav in inovacij, lahko pripomorejo k izboljšanju konkurenčnosti, s čimer spodbujajo rast, ustvarjajo delovna mesta in obravnavajo družbene izzive.

Proračun EU prispeva s svojimi številnimi programi, ki zajemajo več razsežnosti. S stalnimi naložbenimi prizadevanji se zagotavlja nadaljnja poglobitev enotnega trga, kar potrošnikom in podjetjem v EU prinaša znatne koristi. Kohezijska politika omogoča več sto tisoč projektov za pomoč malim in srednjim podjetjem v vseh regijah EU. Na podlagi kakovostnega izobraževanja in usposabljanja se s številnimi ukrepi vlaga v ljudi in podpira njihovo (ponovno) vključitev na trg dela, spodbujajo pomembni projekti v realnem gospodarstvu ter prispeva k strukturnim spremembam, raziskavam in inovacijam v državah članicah EU. V družbi, ki se srečuje s kompleksnimi poslovnimi, političnimi, znanstvenimi, tehnološkimi, zdravstvenimi in okoljskimi izzivi, je ta večplastna podpora ključno gonilo gospodarske rasti, saj vodi do prebojev, ki ustvarjajo dobiček in blaginjo gospodarstva EU. Te naložbe v infrastrukturo in človeški kapital imajo vodilno vlogo pri pospeševanju prehoda v okoljsko in gospodarsko trajnostno Evropo, pri spodbujanju enakih možnosti ne glede na spol ter pri uresničevanju treh krovnih ciljev na ravni EU, ki jih je treba na področju zaposlovanja, znanj in spretnosti ter zmanjšanja revščine doseči do leta 2030, določeni pa so v **akcijskem načrtu za evropski steber socialnih pravic** ⁽¹⁴⁾.

Za močnejše in pravičnejše gospodarstvo

Gospodarstvo EU je poleti 2021 spet doseglo raven proizvodnje, kakršna je bila pred pandemijo, potem ko je v letu 2021 močno okrevalo, in sicer je zabeležilo 5,3-odstotno rast ⁽¹⁵⁾. Leta 2021 se je število zaposlenih v EU povečalo za 0,9 %, pri čemer je bilo ustvarjenih dodatnih 1,8 milijona delovnih mest. Zaposlenost se je povečala v skoraj vseh izobrazbenih in starostnih skupinah ter po spolu, in sicer je proti tretjemu trimesečju leta 2021 zaposlitev našlo približno 1 milijon brezposelnih. Zaradi tega je velikost delovne sile v EU v tretjem četrtletju leta 2021 za 0,3 % presegla raven pred pandemijo. Vendar se je zaposlenost zmanjšala v sektorjih, ki so jih ukrepi omejitve gibanja najbolj prizadeli, kot so sektor nastanitve, živilski sektor in sektor potovanja.

⁽¹⁴⁾ [Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic](#).

⁽¹⁵⁾ Glej [evropsko gospodarsko napoved – zima 2022](#).

Poleg tega so se zaradi vse višjih cen surovin in energije, ki jih je močno poslabšala neupravičena in neizzvana vojna agresija Rusije proti Ukrajini, precej znižala ⁽¹⁶⁾ pričakovanja glede rasti.

Evropski socialni sklad za obdobje 2014–2020 je še naprej pozitivno prispeval k zniževanju stopenj brezposelnosti in revščine, ki sta še vedno med največjimi težavami za državljane EU. Medtem ko je bilo izvajanje Evropskega socialnega sklada plus odloženo zaradi poznega sprejetja njegove pravne podlage, kot velja za vse druge sklade kohezijske politike, je njegov predhodni program od leta 2014 pomagal 45,3 milijona ljudem, od katerih jih je 5,4 milijona našlo zaposlitev, vključno s samozaposlitvijo, ostali pa so dosegli druge mejnike, ki so predstavljeni v naslednjih oddelkih.

Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji za presežne delavce prispeva k bolj dinamičnemu in konkurenčnemu gospodarstvu EU, saj izboljšuje znanja in spretnosti ter zaposljivost presežnih delavcev. Na podlagi razširjenega področja uporabe sklada v programskem obdobju 2021–2027 so štiri države članice leta 2021 predložile osem vlog za pomoč 3 500 odpuščenim delavcem. V petih od teh primerov je bil glavni dejavnik za odpuščanje pandemija COVID-19. Poleg tega je proračunski organ leta 2021 odobril šest vlog, prejetih leta 2020 v skladu s prejšnjo uredbo. Štiri od njih so se nanašale na gospodarsko krizo, ki je bila posledica pandemije. Pomoč iz sklada vključuje svežnje prilagojenih storitev za čim hitrejšo ponovno vključitev odpuščenih delavcev v trajnostno zaposlitev.

Proračun EU prispeva h krepitvi enotnega trga s programom za enotni trg. Ta program, ki je bil oblikovan za krepitev upravljanja enotnega trga, s proračunom v višini 4,24 milijarde EUR zajema številne različne dejavnosti, ki so se prej financirale v okviru ločenih programov (Program EU za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja, evropski statistični program, standardi računovodskega in neračunovodskega poročanja in revizije, sodelovanje potrošnikov pri oblikovanju politik na področju finančnih storitev, program za potrošnike ter živila in krmo) in **posebnih proračunskih vrstic Komisije**. Kljub poznemu sprejetju pravne podlage je Komisiji v letu 2021 uspelo zjeti vse sklope programa.

Proračun EU si prizadeva za mobilizacijo javnih in zasebnih naložb z zagotavljanjem naložb izvajalskih partnerjev, kot so skupina Evropske investicijske banke in druge finančne institucije. To je vloga sklada InvestEU, ki vključuje tudi del za mala in srednja podjetja. S proračunskim jamstvom EU v višini 26,15 milijarde EUR, podprtim z 10,46 milijarde EUR iz proračuna EU, se bodo odpravile velike naložbene vrzeli na področjih, ki so ključna za prihodnost. Poleg tega naj bi vsaj 30 % sredstev sklada InvestEU prispevalo k boju proti podnebnim spremembam. Kljub napredni fazi pogajanj o sporazumu o jamstvu InvestEU s skupino Evropske investicijske banke in objavi prvega razpisa za prijavo interesa aprila 2021 sporazum o jamstvu s izvajalskimi partnerji do konca leta 2021 ni bil podpisan. Sporazum o jamstvu s skupino Evropske investicijske banke je bil podpisan marca 2022, v prihodnosti pa se pričakujejo nadaljnji sporazumi.

⁽¹⁶⁾ V skladu z gospodarsko napovedjo iz pomladi 2022 naj bi realna rast bruto domačega proizvoda v EU in euroobmočju znašala 2,7 % v letu 2022 in 2,3 % v letu 2023, kar je manj od 4,0 % oziroma 2,8 % (2,7 % v euroobmočju) iz [vmesne napovedi iz zime 2022](#).

Kohezijska politika: odpravljanje neenakosti ob odzivanju na pandemijo

Skladi kohezijske politike imajo poleg tradicionalne vloge podpiranja naložb in odpravljanja neenakosti med regijami EU še naprej ključno vlogo pri pomoči državam članicam pri odpravljanju neposrednih gospodarskih, socialnih in zdravstvenih posledic krize zaradi COVID-19. Skladi kohezijske politike tradicionalno podpirajo vse regije in mesta v EU, spodbujajo ustvarjanje delovnih mest, konkurenčnost podjetij, gospodarsko rast in trajnostni razvoj ter izboljšujejo kakovost življenja državljanek in državljanov. Kot v letu 2020 je Komisija tudi v letu 2021 omogočila večjo prožnost pri izvajanju skladov kohezijske politike, da bi državam članicam zagotovila dodatno likvidnost, ko so si prizadevale za zaježitev negativnih posledic pandemije COVID-19.

Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim za obdobje 2014–2020 je pomagal ublažiti najhujše oblike revščine v EU, tako da je najbolj ogroženim osebam zagotovil hrano, osnovne dobrine in podporo za socialno vključenost. V letu 2020 ⁽¹⁷⁾ je bilo približno 15 milijonom ljudi razdeljenih skoraj 428 000 ton hrane, 1,96 milijona ljudi je prejelo materialno pomoč, 30 000 pa jih je prejelo podporo za socialno vključenost. To je povečanje v primerjavi s prejšnjimi leti, kar bi bilo mogoče delno pripisati vplivu pandemije COVID-19, zaradi katere je brez dela ostalo veliko ljudi, ki so bili izpostavljeni tveganju revščine in socialne izključenosti.

Začetek programov za obdobje 2021–2027 je bil zelo zahteven. Pozno sprejetje večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 je vplivalo na pripravo nacionalnih in regionalnih programov za obdobje 2021–2027. Komisija je intenzivno sodelovala z državami članicami, da bi čim prej pripravila in dokončala nove programe. Priprave v državah članicah so na primer potekale vzporedno s pripravo načrtov za okrevanje in odpornost, kar je v nekaterih državah članicah predstavljalo operativni izziv.

Izvajanje v letu 2021 je večinoma odražalo projekte in sredstva iz prejšnjega večletnega finančnega okvira ⁽¹⁸⁾. Poleg pospešitve plačil v okviru prejšnjih skladov kohezijske politike se zdaj hitro pridobivajo tudi rezultati iz prejšnjih programov.

S podpora regionalnega sklada od leta 2014 ⁽¹⁹⁾:

- Prihranjenih je bilo 4,4 milijona ton CO₂.
- 5,5 milijona gospodinjestev je pridobilo širokopasovni dostop s hitrostjo vsaj 30 megabitov na sekundo.
- V podprtih podjetjih je bilo ustvarjenih 238 000 delovnih mest.
- 52 milijonom ljudi so bile zagotovljene nove ali posodobljene zdravstvene storitve.

⁽¹⁷⁾ Zadnji znani podatki za Evropski socialni sklad in pobudo za zaposlovanje mladih.

⁽¹⁸⁾ 350 milijard EUR v okviru dolgoročnega proračuna za obdobje 2014–2020 in 392 milijard EUR v okviru dolgoročnega proračuna za obdobje 2021–2027.

⁽¹⁹⁾ Ti podatki so kumulativni dosežki za obdobje 2014–2020 do konca leta 2020 za Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad.

Podpiranje izobraževanja in usposabljanja

Poleg naložb v fizično infrastrukturo proračun EU zagotavlja tudi bistveno podporo za krepitev človeškega kapitala in zagotavljanje priložnosti, na primer prek Evropskega socialnega sklada in pobude za zaposlovanje mladih, ki sta do leta 2020 podprla 45,3 milijona ljudi. Do konca leta 2020 je 7,4 milijona ljudi pridobilo kvalifikacije, 2,2 milijona ljudi se je izobraževalo ali usposabljal zaradi podpore Evropskega socialnega sklada in pobude za zaposlovanje mladih, 3,4 milijona mladih pa je imelo koristi od pobude za zaposlovanje mladih. Države članice so do konca leta 2021 prejele 4,5 milijarde EUR v zvezi s pobudo za zaposlovanje mladih.

Raziskave in inovacije EU prispevajo k zaščiti državljanov in vrednot EU ter imajo vse večjo vlogo v gospodarstvu EU. Prinašajo koristi za potrošnike in delavce, saj ustvarjajo boljša delovna mesta, gradijo bolj zeleno družbo in izboljšujejo kakovost življenja v EU. Prav tako so ključne za ohranjanje konkurenčnosti EU na svetovnem trgu. Cilj inovacijske politike kot stičišča med raziskavami in tehnološkim razvojem ter industrijsko politiko je ustvariti ugoden okvir za uvajanje idej na trg. Proračun EU zagotavlja financiranje raziskav in inovacij, vključno s ciljno usmerjeno podporo malim in srednjim podjetjem, ki zajemajo 99 % podjetij v EU ⁽²⁰⁾. Eden od ciljev programa Obzorje Evropa je spodbujanje vseh oblik inovacij ter pospeševanje tehnološkega razvoja, predstavitve, prenosa znanja in tehnologije ob hkratni kreptvi uvajanja in izkoriščanja inovativnih rešitev.

Komisija je leta 2021 predstavila prvi delovni program v okviru programa Obzorje Evropa. V tem okviru je izbrala 65 inovativnih zagonskih podjetij ter malih in srednjih podjetij, ki bodo prek Pospeševalca Evropskega sveta za inovacije prejela 363 milijonov EUR sredstev za prodorne inovacije, da bi jim pomagala pri uvajanju inovacij na trg in širitvi.

- Komisija je novembra razglasila dobitnico nagrade EU za inovatorke za leto 2021 in evropsko prestolnico inovacij. Podjetnica, ki je slavila v letu 2021, je bila Merel Boers (Nizozemska), soustanoviteljica in izvršna direktorica podjetja NICO-LAB, ki ponuja najsodobnejšo tehnologijo za pomoč zdravnikom pri izboljšanju nujne medicinske pomoči. Mesto Dortmund v Nemčiji je bilo leta 2021 izbrano za evropsko prestolnico inovacij zaradi spodbujanja inovacij v skupnosti.

Izboljšanje vključevanja razsežnosti enakosti spolov

Komisija je leta 2021 sprejela nadaljnje ukrepe za izvajanje strategije za enakost spolov za obdobje 2020–2025 ⁽²¹⁾, v kateri je določena okrepljena zaveza Komisije za doseganje Unije enakosti. Komisija je zlasti okrepila opredelitev in analizo učinkov na enakost spolov v postopkih boljšega pravnega urejanja (tako za ocene učinka kot za vrednotenja).

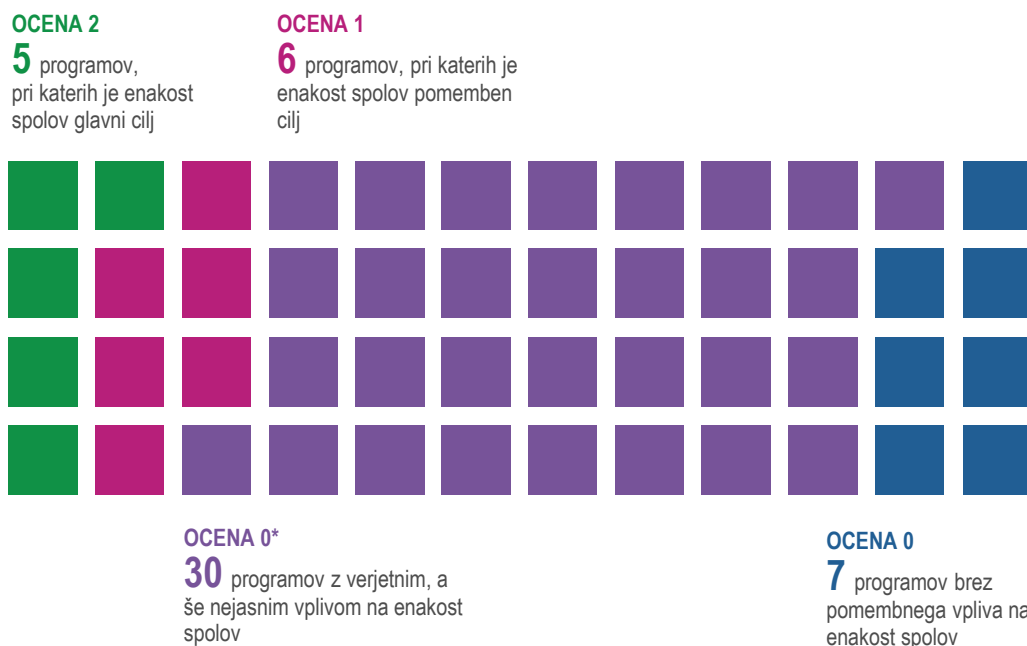
Proračun EU pomembno prispeva k ciljem enakosti. Instrument NextGenerationEU in dolgoročni proračun za obdobje 2021–2027 zagotavljata širok nabor instrumentov financiranja in proračunskih jamstev EU za podporo ukrepom, ki spodbujajo udeležbo žensk na trgu dela ter usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Izjemno pomembne so naložbe v varstvo in oskrbo, podporo podjetnicam, boj proti spolni segregaciji v nekaterih poklicih ter obravnavanje neuravnotežene

⁽²⁰⁾ Glej <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.LI.2020.433.01.0028.01.SLV&toc=OJ%3AL%3A2020%3A433I%3ATOC>.

⁽²¹⁾ Glej https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_sl.

zastopanosti deklet in fantov na nekaterih področjih izobraževanja in usposabljanja. Z nekaterimi pobudami, kot so sklop Daphne programa za državljane, enakost, pravice in vrednote, se organizacijam civilne družbe in javnim ustanovam, ki podpirajo cilj enakosti, zagotavlja namensko financiranje, med drugim na posebnih področjih velikega pomena, kot je boj proti nasilju na podlagi spola.

Komisija je predčasno razvila pilotno metodologijo za merjenje odhodkov v zvezi z enakostjo spolov. V okviru Medinstitucionalnega sporazuma, ki je priložen večletnemu finančnemu okviru za obdobje 2021–2027, se je zavezala, da bo razvila takšno metodologijo. Za vsak program se na najbolj razčlenjeni možni ravni intervencije ocenijo z 0, 1, 2 ali 0*. Ocene 0, 1 in 2 odražajo, v kolikšni meri so intervencije iz proračuna EU usmerjene v enakost spolov. Ocena 0* se pripiše tistim intervencijam, ki bi lahko vplivale na enakost spolov, vendar Komisija tega vpliva še ne more oceniti in utemeljiti. Ta ocena bo posodobljena, če in ko bo na voljo dovolj informacij. Komisija poroča o rezultatih uporabe te pilotne metodologije v tem svežnju. Na spodnjem grafu je prikazana porazdelitev programov na podlagi najvišje ocene, dodeljene (nekaterim) intervencijam v njihovem okviru.

Število programov, ki izpolnjujejo pogoje za vsako od štirih ocen (0, 0*, 1 in 2), predlaganih z metodologijo. Programu se lahko dodeli več kot ena ocena. V tem primeru so njegove izvedene letne obveznosti razčlenjene po ocenah.

Vir: Evropska komisija.

Mehanizem za okrevanje in odpornost je zasnovan tudi za spodbujanje načel enakosti spolov.

V 22 načrtih za okrevanje in odpornost, sprejetih leta 2021, je vključenih 115 ukrepov s poudarkom na enakosti spolov. Taki ukrepi vključujejo reforme za zmanjšanje plačne vrzeli med spoloma, boj proti neenakosti med ženskami in moškimi, podporo izpopolnjevanju znanj in spretnosti žensk ter spodbujanje prožnih ureditev dela. Kar zadeva naložbe, mehanizem prispeva z najrazličnejšimi intervencijami. Odobreni načrti za okrevanje in odpornost na primer vsebujejo ukrepe za izboljšanje socialne infrastrukture in infrastrukture za zgodnje otroško varstvo, uvajajo certifikate o enakosti spolov za podjetja, zagotavljajo usposabljanje za krepitev podjetniških spretnosti žensk, vzpostavljajo podporo ženskam na podeželskih in mestnih območjih ter izboljšujejo regulacijo poklicev, ki jih tradicionalno opravljajo ženske (kot sta delo v gospodinjstvu in socialno varstvo).

Izvajanje agende za trajnostni razvoj do leta 2030

Proračun EU in instrument NextGenerationEU pomembno prispevata k ciljem iz agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030, s katero naj bi do leta 2030 dosegli preobrazbeni premik, v katerem ne bo nihče zapostavljen. Ta agenda za obdobje do leta 2030 je skupni načrt za miren in uspešen svet, ki je bil sprejet pod okriljem Združenih narodov ter je izredno pomemben za vrednote EU in prihodnost Evrope. Od sprejetja agende leta 2015 je EU dosegla precejšen napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, saj cilje trajnostnega razvoja izvaja tako v svojih notranjih kot zunanjih politikah, pri čemer še naprej krepi svoja prizadevanja. Pandemija COVID-19 je pokazala, da je popolno izvajanje agende do leta 2030 ključnega pomena za boljšo obnovo po krizi. Cilji trajnostnega razvoja zagotavljajo univerzalni načrt za trajnostno okrevanje.

EU je začela prehod na nizkoogljično, podnebno nevtrarno in krožno gospodarstvo, ki bo gospodarno z viri, s čimer se bodo povečale varnost, blaginja, enakost in vključenost. Glede na navedeno je cilj zasnove in izvajanja programov porabe EU doseči cilje na vsakem področju politike ter hkrati spodbujati trajnostnost prek ukrepov in posredovanja v okviru ustreznih programov. EU je prek Evropskega soglasja o razvoju tudi svoj pristop k mednarodnemu sodelovanju in razvojni politiki uskladila z agendo za obdobje do leta 2030, pri čemer je cilje trajnostnega razvoja in Pariški sporazum postavila v središče svojega zunanjega delovanja.

Glede na medsebojno povezanost teh ciljev je večina proračunskih programov EU zasnovana tako, da obravnavajo več ciljev trajnostnega razvoja. K tem ciljem trenutno prispeva več kot 85 % programov (41 od 48). Teh 41 programov je zajemalo 96 % celotnega proračuna EU. Primeri prispevka proračuna EU k agendi za trajnostni razvoj so navedeni spodaj.

Od marca 2020 do decembra 2021 je **Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim** sofinanciral projekt „Razdeljevanje paketov s hrano študentom“ v višini 1,4 milijona EUR. Projekt je bil namenjen najbolj prikrajšanim visokošolskim študentom v francoski regiji Nova Akvitanija.

Skupna kmetijska politika prispeva k cilju zagotavljanja boljše prehrane. Prek šolske sheme EU podpira razdeljevanje sadja, zelenjave in mleka šolam po vsej EU ter izobraževalne ukrepe o kmetijstvu EU in koristih zdrave prehrane. Skupni dodeljeni proračun EU za obdobje 2017–2023 znaša 220,8 milijona EUR na šolsko leto.

Leta 2021 je bilo v okviru **instrumenta za nujno pomoč v Uniji** mobiliziranih približno 16 milijonov EUR za vzpostavitev potrebne infrastrukture za izdajo in preverjanje interoperabilnih **digitalnih COVID potrdil EU**, da bi olajšali varno in prosto gibanje državljanov v EU med pandemijo.

Pobuda Izobraževanje ne sme čakati, ki jo EU od začetka njenega izvajanja leta 2016 podpira s 27,5 milijona EUR, je omogočila izobraževanje 4,6 milijona otrok in mladih, od katerih je polovica deklet, v 34 državah, ki jih je prizadela kriza, ter usposabljanje več kot 70 000 učiteljev. V okviru ciljno usmerjenih ukrepov za odzivanje na COVID-19 je ta pobuda dosegla 29,2 milijona otrok in mladih ter podprla več kot 88 000 učiteljev.

Na Švedskem je projekt, ki se je izvajal med letoma 2016 in 2019 in je bil financiran z 1,6 milijona EUR iz **Evropskega socialnega sklada plus**, pomagal približno 700 novo prispelim migrantkam s pospešitvijo procesa iskanja dela ali usposabljanja, hkrati pa je odpravljal spolne stereotipe.

Leta 2021 je **Copernicusova** storitev za spremljanje kopnega sistematično zagotavljala informacije v skoraj realnem času o svetovnih celinskih vodnih telesih in njihovi sezonski obnovitvi, vključno z morebitno razpoložljivostjo vode iz snega in ledenega pokrova.

V okviru **Instrumenta za povezovanje Evrope** je bila do konca leta 2020 zagotovljena finančna pomoč v višini 1 052 milijonov EUR za projekt sinhronizacije baltskega električnega omrežja, ki bo trem baltskim državam omogočil popoln nadzor nad njihovimi elektroenergetskimi omrežji in okrepil energetska varnost.

Od leta 2020 je v okviru podpore iz **instrumenta za predpristopno pomoč** programu „Socialna vključenost“ v Albaniji 173 091 zaposlenih in 65 574 posameznikov izkoristilo ukrepe za ublažitev vpliva pandemije COVID-19 na gospodarstvo.

Evropski sklad za strateške naložbe je do 31. decembra 2020 podprl naložbe v prometno infrastrukturo v višini približno 9,3 milijarde EUR za spodbujanje prometnih omrežij in čistejših vozniških parkov ter zmanjšanje zastojev in ozkih grl.

V letu 2020 je bilo v okviru programa **humanitarne pomoči** prisilno razseljenim osebam in njihovim gostiteljskim skupnostim zagotovljenih 900 milijonov EUR pomoči.

Program **Erasmus+** je med letoma 2021 in 2024 zagotovil 1 milijon EUR podpore za projekt „Odpornost in prilagajanje mest za Indijo in Mongolijo“. Cilj tega projekta je spodbujati zeleno in modro infrastrukturo s terciarnim izobraževanjem, ki vključuje informacijsko tehnologijo in je povezano s trgi dela.

V okviru projekta programa **LIFE Ecotex** v Španiji je bil razvit inovativen, ekološko učinkovit in zlahka ponovljiv sistem recikliranja za poliestrske tekstilne odpadke. Sistem je povečal krožnost čevljarске industrije in zmanjšal emisije toplogrednih plinov.

	<p>V okviru podpore EU čezmorskim državam in ozemljem je prednostna naloga financiranja v višini 4 milijonov EUR, ki bo v okviru sodelovanja EU s Francoskimi južnimi in antarktičnimi ozemlji zagotovljeno v obdobju 2021–2027, zaščita biotske raznovrstnosti.</p>		<p>Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo v obdobju 2021–2027 zagotavlja 6,1 milijarde EUR za podporo trajnostnemu ribolovu in akvakulturi v vodah EU ter postopnemu obnavljanju in ohranjanju ribjih staležev in biotske raznovrstnosti naših morskih habitatov.</p>
	<p>Evropski sklad za regionalni razvoj je v obdobju 2016–2019 zagotovil 763 292 EUR za podporo projektu „Poljski atlas intenzivnosti deževja“. To je spletni, digitalni in celovit sistem kartiranja intenzivnosti padavin, zasnovan za boljšo zaščito poljskih mest pred posledicami močnega deževja.</p>		<p>Evropski portal e-pravosodje, ki je bil vzpostavljen s financiranjem iz programa za pravosodje, je olajšal dostop do pravnega varstva po vsej EU in je leta 2021 zagotavljal storitve 4,4 milijona obiskovalcem.</p>

V okviru **mehanizma EU na področju civilne zaščite** je bila decembra 2021 vzpostavljena mreža znanja EU na področju civilne zaščite. Njen cilj je olajšati izmenjavo izkušenj in pridobljenih spoznanj ter bolj informirano odločanje za učinkovitejše in uspešnejše preprečevanje, pripravljenost in odzivanje.

Vir: Evropska komisija.

4. Krepitev Evrope kot geopolitičnega akterja

EU podpira multilateralizem in svetovni red, ki temelji na pravilih, z dejavnejšo vlogo in močnejšim glasom EU v svetu. Prizadeva si za usklajen pristop k zunanjemu delovanju – od razvojnega sodelovanja do skupne zunanje in varnostne politike –, ki zagotavlja močnejši in enotnejši glas Evrope v svetu. Eden od ciljev EU je podpirati evropske vrednote, svobodo in demokracijo v sosednjih državah in v svetu nasploh. Nedavni dogodki le še poudarjajo potrebo po usklajenem evropskem pristopu k nujnim geopolitičnim izzivom.

Komisija je leta 2021 izkoristila vso prožnost, ki jo zagotavlja proračun EU, da bi se odzvala na že tako izjemno nestabilno geopolitično okolje. Zaradi instrumentalizacije migracij na vzhodnih mejah EU je bil potreben takojšen odziv, EU pa je bila v celoti vključena v pomoč sosednjim državam in mednarodnim partnerjem pri krepitvi njihove odpornosti ob številnih drugih izzivih, med katerimi so bili zlasti pandemija COVID-19, humanitarne krize in posledično migracijska gibanja.

Proračun EU je v ospredju prizadevanj Evropske unije za podporo partnerskim državam, spodbujanje širših geopolitičnih ciljev in ohranjanje njenih vrednot na svetovni ravni. Novi integrirani Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje krepí zmogljivost EU kot geopolitičnega akterja v času izjemnih izzivov v evropski soseščini in širše. Potreba po tem je jasno razvidna iz neizzvane in neupravičene ruske invazije na Ukrajino, ki zahteva odločen in usklajen evropski odziv. Proračun EU je bil mobiliziran za takojšnjo pomoč Ukrajini in njenim prebivalcem ter za pomoč državam članicam pri podpori tistih, ki bežijo iz Ukrajine.

Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje

- 60 milijard EUR za **geografske programe**, od tega vsaj 19 milijard EUR za sosedstvo in 29 milijard EUR za podsaharsko Afriko.
- 6 milijard EUR za **tematske programe** (človekove pravice in demokracija; organizacije civilne družbe; mir, stabilnost in preprečevanje konfliktov ter globalni izzivi).
- 3 milijarde EUR za **mehanizem za hitro odzivanje**, ki EU omogoča hitro odzivanje na krize, prispevanje k miru, stabilnosti in preprečevanju konfliktov ter krepitev odpornosti držav, družb, skupnosti in posameznikov ter povezuje humanitarno pomoč in razvojne ukrepe. Zagotavlja tudi zgodnje ukrepanje za izpolnjevanje potreb in prednostnih nalog zunanje politike EU.
- 10 milijard EUR za **rezervo v obliki nerazporejenih sredstev** za dopolnitev katerega koli od zgoraj navedenih programov in mehanizma za hitro odzivanje v primeru nepredvidenih okoliščin, novih potreb, nastajajočih izzivov ali novih prednostnih nalog.

Proračun EU kot katalizator za krepitev odpornosti v partnerskih državah

EU je poleg nastajajoče krize na svojih mejah v letu 2021 še naprej podpirala partnerske države pri ohranjanju stabilnosti in spodbujanju njihovega razvoja. Glavna skrb med navedenim letom je bila pandemija COVID-19 ter posledični učinki na številne družbene in gospodarske sektorje. Pandemija je izbruhnila, ko so že obstajale druge krize, kar je ustvarilo zelo zahtevno okolje. Krepitev odpornosti partnerskih držav je bila zato izredno pomembna za zunanje delovanje EU. To je bilo doseženo z različnimi oblikami finančne pomoči za boj proti gospodarskim učinkom zaprtja in za povečanje odpornosti zdravstvenih sektorjev.

V okviru pristopa Ekipe Evropa⁽²²⁾ je globalni odziv EU na COVID-19, ki znaša 46 milijard EUR, zajel več kot 130 držav po vsem svetu. Sredstva so bila porabljena za pomoč državam pri reševanju izrednih zdravstvenih razmer, krepitevi njihovih zdravstvenih sistemov, določitvi ukrepov v zvezi s oskrbo z vodo in sanitarnimi storitvami ter blažitvi socialno-ekonomskih posledic pandemije. Na podlagi pristopa Ekipe Evropa so EU in njene države članice leta 2021 postale največje donatorke pobude za globalni dostop do cepiv proti COVID-19 (COVAX), saj je bilo za nakup cepiv proti COVID-19 zagotovljenih več kot 3 milijarde EUR. Posledično je bil dosežen zastavljeni cilj, da se do konca leta 2021 državam z nizkimi in srednjimi dohodki razdeli več kot 250 milijonov odmerkov cepiva. Komisija je poleg tega podprla raziskave in inovacije na področju terapevtikov, diagnostike in cepiv ter začela pobudo Ekipe Evropa za spodbujanje lokalne proizvodnje proizvodov, povezanih z zdravjem, in cepiv v Afriki, ki je bila ključni rezultat vrha Afriške unije in Evropske unije. V državah, ki se pripravljajo na pristop, in državah sosedstva je EU mobilizirala več kot 4,5 milijarde EUR, da bi pomagala ublažiti posledice pandemije. Samo v Ukrajini je EU pred začetkom neupravičene in neizzvane ruske invazije v ta namen izplačala 600 milijonov EUR makrofinančne pomoči.

EU ima trdno humanitarno partnerstvo z Združenimi narodi in je bila leta 2021 vodilna pri svetovnih humanitarnih donacijah z operacijami v prizadetih državah, kot so Afganistan, Etiopija, Južni Sudan, Sirija, Turčija, Ukrajina, Venezuela in Jemen ter območje Sahel. Med letom je EU na podlagi znatnih proračunskih okrepitev mobilizirala 2,19 milijarde EUR za humanitarno pomoč.

Humanitarne razmere v Afganistanu in regiji so se leta 2021 drastično poslabšale, zato je treba prilagoditi prednostne naloge in nujno pomoč. Že pred sedanjo krizo so nenehni konflikti, negotovost, huda suša in pandemija COVID-19 povzročili množično trpljenje in razseljevanje ljudi v Afganistanu in širši regiji. Razmere so postale še bolj zapletene, ko so talibani 15. avgusta prevzeli Kabul. Evropska unija je v letu 2021 za štirikrat povečala humanitarna sredstva na skupno 222 milijonov EUR, s čimer naj bi dosegla vsaj 5 milijonov upravičencev, ki nujno potrebujejo pomoč. Poleg tega je bilo med septembrom in decembrom prek humanitarnega zračnega mostu EU v Kabul prepeljanih 280 ton tovora, predvsem medicinske opreme, sanitetnega materiala v zvezi s COVID-19 in živil. Poleg tega je Komisija svoja prizadevanja usmerila v preprečevanje propada države ter v socialno-ekonomske posledice v Afganistanu in zunaj njegovih meja, pri čemer je posebno pozornost namenila pravicam žensk in deklet. Projekti, ki so se izvajali, so bili preusmerjeni, ob tem je bilo 250 milijonov EUR dodeljenih za podporo za osnovne potrebe in sredstva za preživetje (sprva imenovana humanitarna pomoč+), katere cilj je bil ohraniti minimalne osnovne storitve (vključno z izobraževanjem in vzdrževanjem osnovnih sredstev za preživetje). V zvezi z nedavnimi dogodki glede

⁽²²⁾ Pristop Ekipe Evropa sestavljajo Evropska unija, države članice EU, vključno z njihovimi izvajalskimi agencijami in javnimi razvojnimi bankami, ter Evropska investicijska banka (EIB) in Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD). Pristop Ekipe Evropa, ki se uporablja na mednarodni ravni in na ravni držav, je vključujoč proces, odprt za vse države članice EU, njihove izvajalske organizacije in finančne institucije.

enakega dostopa do srednješolskega izobraževanja je večina učiteljev, ki jim je bila namenjena podpora EU, v zimskih mesecih prejela nujno denarno pomoč (če jim niso bile izplačane plače).

Druga podpora v letu 2021

- **Zagotovljena je bila nujna makrofinančna pomoč v višini 3 milijarde EUR za omejitve gospodarskih posledic pandemije COVID-19** v 10 partnerskih državah v okviru širitve in sosedstva.
- **Skupno 82 držav je prejelo podporo za humanitarno sodelovanje**, ki jo je zagotovila EU.
- **2,3 milijona mladim**, ki živijo v humanitarnih krizah, je bil zagotovljen dostop do izobraževanja.
- V okviru instrumenta za begunce v Turčiji je bilo begunskim dojenčkom zagotovljenih **5,5 milijona odmerkov cepiva**.
- Države članice so zagotovile **4,2 milijona odmerkov** cepiv proti COVID-19 in 2,2 milijona prek instrumenta COVAX na Zahodnem Balkanu.
- Za boj proti pandemiji COVID-19 in njenim socialno-ekonomskim posledicam na Zahodnem Balkanu je bil vzpostavljen **sveženj finančne pomoči v višini 3,4 milijarde EUR**.
- V okviru instrumenta COVAX je bila dana na voljo **1 milijarda EUR** za nakup cepiv.
- Prek humanitarnega zračnega mostu je bilo v podporo nekaterim najranljivejšim skupnostim na svetu dobavljenih **500 ton** osnovne medicinske opreme in humanitarnega tovora.
- V odziv na **gozdne požare** na Zahodnem Balkanu, **potres** in **orkan** na Haitiju ter **pandemijo COVID-19** v državah, ki niso članice EU, je bilo 78 pozivov za uporabo **mehanizma Unije na področju civilne zaščite**.

Podpiranje vrednot EU v sosedstvu in širše

Proračun EU pripomore k spodbujanju vrednot EU v tujini, podpiranju gospodarstva partnerskih držav in stabilizaciji sosednjih držav s krepitvijo njihove odpornosti na sedanje in prihodnje izzive. Krepitev pravne države, demokracije in človekovih pravic ter spodbujanje dobrega upravljanja in splošnih prednostnih nalog, kot je dvojni prehod, so zato glavni cilji politike Komisije na področju zunanjega delovanja. Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, ki mu je bilo za obdobje 2021–2027 namenjenih 80 milijard EUR, bo prispeval k spodbujanju trajnostnega dolgoročnega socialno-ekonomskega okrevanja in ustvarjanja delovnih mest v sosedstvu EU.

Kar zadeva Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino, so dogodki v letih 2021 in 2022, zlasti ruska vojna agresija proti Ukrajini, še bolj okrepili njihova prizadevanja za pridružitve Uniji. Prošnje za članstvo so že predložile, Komisija pa bo kmalu predložila svoja mnenja. Druge kandidatke za pristop so večinoma dosegle napredek, z izjemo nekaterih. Za verodostojnost in geopolitični vpliv Unije je ključno, da se napredek nagradi tam, kjer je to upravičeno, in sicer s prehodom v naslednjo fazo njihovega pristopnega procesa. Instrument za predpristopno pomoč III s programskim proračunom za leto 2021 v višini 1,9 milijarde EUR bistveno olajšuje sprejemanje in izvajanje političnih, institucionalnih, pravnih, upravnih, socialnih in gospodarskih reform, ki so potrebne v

državah kandidatkah in potencialnih kandidatkah, kot so Albanija, Bosna in Hercegovina, Kosovo ⁽²³⁾, Črna gora, Severna Makedonija, Srbija in Turčija.

Dosežki v neposrednem sosedstvu EU do konca leta 2021

- Zgrajenih je bilo 8 826 stanovanjskih enot.
- V skladu z okvirno direktivo EU o vodah je bilo zgrajenih 75 postaj za spremljanje stanja voda.
- 400 organizacij si je prizadevalo za preprečevanje nasilja nad ženskami in boj proti njemu.
- V Turčiji je bilo posodobljenih 12 000 izobraževalnih ustanov.

Kar zadeva bolj oddaljena območja, je bila iz **proračuna EU zagotovljena življenjsko pomembna pomoč ranljivim ljudem v državah, ki jih pretresajo konflikti, kot so Afganistan, Etiopija in Jemen**. Poleg tega je EU še naprej zagotavljala podporo za ranljive osebe v Siriji, pa tudi za sirske begunce v Turčiji in drugih državah v regiji. Komisija je v odziv na vrsto izzivov brez primere, s katerimi so se soočala humanitarna prizadevanja, marca 2021 sprejela obnovljeno strateško vizijo, da bi okrepila svetovni humanitarni učinek EU in ohranila vodilno vlogo na tem področju. Te pobude bodo omogočile učinkovitejšo uporabo virov, zagotovile hitrejšo dostavo humanitarne pomoči s podporo humanitarnim partnerjem, vključno z vzpostavitvijo zmogljivosti za evropski humanitarni odziv z uporabo pristopa Ekipe Evropa, razširile bazo donatorjev v Evropi in zunaj nje ter obravnavale temeljne vzroke za krize z zagotavljanjem humanitarne pomoči v tesnem sodelovanju z organizacijami za razvoj in izgradnjo miru.

EU namenja približno 10 % svojega proračuna za zunanje delovanje, pri čemer partnerskim državam zagotavlja financiranje v obliki nepovratnih sredstev, javnih naročil, finančnih instrumentov, proračunskih jamstev in proračunske podpore. Komisija sodeluje z mednarodnimi organizacijami, zasebnimi organi in državami članicami, da bi povečala učinek podpore EU. V nadaljevanju je navedenih nekaj primerov.

- Na ključnem področju podnebnih sprememb je EU v letu 2021 zagotovila tehnično podporo 60 partnerskim državam za nadgradnjo in izvajanje njihovih nacionalno določenih prispevkov, s posebnim poudarkom na trajnostnem energetskem sektorju.
- Pobuda „NaturAfrica“ se je začela izvajati leta 2021 v šestih regionalnih pokrajinah in več državah (Benin, Burundi, Kamerun, Kongo, Demokratična republika Kongo in Togo). Cilj te pobude je izboljšati življenje 65 milijonov ljudi, pri čemer naj bi sekvestrirali do 21 milijard ton ogljika, stabilizirali 3 milijone km² zemljišč in zagotovili zanesljivo oskrbo z vodo. Komisija je obljubila tudi doslej najvišji znesek, in to kar 1 milijardo EUR za zaščito gozdov, njihovo obnovo in trajnostno gospodarjenje z njimi v obdobju 2021–2024.
- Večstopenjske storitve spremljanja in ocenjevanja poplav za Zahodno Afriko so projekt, ki ga skupaj denarno podpirata Komisija Afriške unije in Evropska komisija. Projekt ima sedem izvedbenih partnerjev iz petih afriških držav: Benina, Burkine Faso, Slonokoščene obale, Gane in Nigerije.
- Svetovni instrument EU za tehnično pomoč je dolgoletni program EU, ki partnerskim državam pomaga pri izboljšanju regulativnih okvirov, krepitvi institucionalnih zmogljivosti in mobilizaciji naložb v trajnostno energijo.

⁽²³⁾ To poimenovanje ne posega v stališča glede statusa ter je v skladu z RVSN 1244/1999 in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

- Projekt poučevanja in učenja v zgodnjem otroštvu, ki upošteva vidik spola in ga je sofinancirala EU, je ustanove za predšolsko vzgojo in varstvo v 15 gorskih okrožjih v osrednjem Vietnamu preoblikoval v okolja za učenje z igro, ki upoštevajo vidik spola in pri čemer v največji možni meri sodelujejo starši.

EU in članice Organizacije afriških, karibskih in pacifiških držav (OACPS) so aprila 2021 zaključile pogajanja o osnutku sporazuma o obnovitvi njihovega trdnega partnerstva, znanega kot sporazum, ki je naslednik Sporazuma iz Cotonouja (Sporazum o partnerstvu OAKPD-EU). Preden se sporazum lahko uporablja in začne veljati, bosta morali zadevni strani zaključiti svoje notranje postopke odobritve.

EU je ohranila zagon s stalnim sodelovanjem z afriškimi partnerji in najrazličnejšimi deležniki na obeh celinah, da bi nadalje razpravljala o dolgoročnih prednostnih nalogah, ki so v središču prenovljenega strateškega partnerstva Afrika-EU. Pred šestim vrhom EU-Afriška unija, ki je potekal 17. in 18. februarja 2022, so se ministri za zunanje zadeve oktobra 2021 sestali v Kigaliju, da bi razpravljali o najpomembnejših skupnih prednostnih nalogah, priložnostih in izzivih za agendo.

Strategija Global Gateway⁽²⁴⁾, ki se je začela izvajati leta 2021, je nova strategija za spodbujanje pametnih, čistih in varnih povezav v digitalnem, energetske in prometnem sektorju ter za krepitev zdravja in medosebnih povezav prek izobraževanja in raziskav po vsem svetu. Prispeva k zmanjšanju naložbene vrzeli v globalno infrastrukturo po vsem svetu v skladu z zavezo, ki so jo junija 2021 sprejeli voditelji skupine G7, da bodo vzpostavili partnerstvo za infrastrukturo, ki bo temeljilo na vrednotah ter bo visokega standarda in pregledno, da bi zadostili svetovnim potrebam po razvoju infrastrukture. EU, njene države članice in evropske finančne institucije bodo v okviru pristopa Ekipe Evropa do leta 2027 skupaj mobilizirale naložbe v višini do 300 milijard EUR. V skladu s tem pristopom, ki v središču ukrepov EU postavlja trajnostnost, bodo morale partnerske države spoštovati načela pravne države, poleg tega pa je pristop močno osredotočen na podpiranje strokovnega znanja in ustvarjanje ugodnega okolja za privabljanje naložb ter na omejevanje tveganj težav z zadolženostjo v partnerskih državah.

Krepitev odpornosti vključuje tudi reševanje migracijskih izzivov

Poleg COVID-19 so sosednje in partnerske države močno destabilizirala tudi migracijska gibanja, ki so bila usmerjena v države članice EU. Ta pomenijo velike izzive zaradi števila ljudi, ki prihajajo, in politične občutljivosti, zaradi česar se povečuje potreba po krepitvi odpornosti.

Leta 2021 je Lukašenkov režim v Belorusiji zlorabil nestabilen status migrantov iz držav Bližnjega vzhoda in jih uporabil kot orodje v hibridnem napadu, zlasti na Latvijo, Litvo in Poljsko. Ta migracijski tok je potekal poleg že ustaljenih tokov čez Sredozemsko morje in Turčijo. Po oceni latvijskega, poljskega in litovskega predloga za posebne ukrepe v podporo upravljanju meja je Komisija dala na voljo 185 milijonov EUR za izboljšanje nadzora varovanja meja. Komisija je takoj sprejela številne ukrepe, vključno z nujno pomočjo v višini 36,7 milijona EUR za Litvo avgusta, skupaj z dodatnimi 14,9 milijona EUR za opremo za okrepljen nadzor meja in 2,3 milijona EUR za Latvijo.

⁽²⁴⁾ JOIN(2021) 30 final, 1.12.2021.

Dodatna pomoč

- Napotitev uradnikov v Latvijo, Litvo in na Poljsko s strani Evropske agencije za mejno in obalno stražo.
- Podpora Evropske agencije za mejno in obalno stražo Latviji, Litvi in Poljski pri prostovoljnem vračanju državljanov tretjih držav.
- Napotitev uradnikov v Litvo in na Poljsko s strani Agencije Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj.
- Napotitev strokovnjakov in tolmačev v Latvijo in Litvo s strani Agencije Evropske unije za azil.

Poleg 360 milijonov EUR, predvidenih za Latvijo, Litvo in Poljsko na podlagi Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko za obdobje financiranja 2021–2027, je Komisija dala na voljo še dodatna sredstva v višini približno 200 milijonov EUR za leti 2021 in 2022.

Proračun EU je zagotovil znatno finančno podporo državam na migracijskih poteh. Komisija je predložila predlog za dodatne 3 milijarde EUR za instrument za begunce, ki se financira izključno iz proračuna EU, za nadaljnjo podporo beguncem in gostiteljskim skupnostim ter za 1 milijardo EUR na leto od leta 2021 prek instrumenta za predpristopno pomoč. Zaradi dolgotrajnosti begunske krize se pomoč še naprej preusmerja s humanitarnega na razvojno sodelovanje, ki se je že začelo v okviru druge tranše instrumenta za begunce v Turčiji, pri čemer je dvojni cilj zagotoviti kontinuiteto podpore ob prehodu na nacionalne strukture. Komisija je še naprej podpirala begunce prek tega instrumenta, katerega operativni proračun znaša 6 milijard EUR. Doslej je bilo izplačanih 4,5 milijarde EUR, dodatne 3 milijarde EUR pa so bile dodeljene za obdobje 2021–2023. Leta 2021 je pomoč v okviru humanitarnega elementa instrumenta prejelo več kot 1,5 milijona beguncev. V južnem sosedstvu je regionalni skrbniški sklad EU za odziv na krizo v Siriji uspel doseči 8,4 milijona ljudi, nujni skrbniški sklad EU za Afriko pa je izboljšal dostop do osnovnih javnih storitev za več kot 4 milijone ljudi.

Cilj politik EU za obrambno industrijo je zagotoviti konkurenčnost, inovacije in varnost za vse državljane EU

Skupno obrambno politiko je treba podpreti s trdno politiko za obrambno industrijo, ki temelji na sodelovanju in je osredotočena na strateške zmogljivosti, ki izpolnjujejo potrebe držav članic, ter na nastajajoče in prelomne tehnologije, ki so ključne za varnost in obrambo. Ker raziskave in razvoj zaostajajo, stroški obrambnih sistemov pa naraščajo, je sodelovanje na področju obrambne industrije EU ključno.

Evropski obrambni sklad je ambiciozen, uravnotežen in vključujoč program, ki zagotavlja visoko stopnjo vključenosti držav članic v skupne raziskovalne in razvojne projekte na področju obrambe, ki izpolnjujejo operativne potrebe oboroženih sil. Uporaba proračuna EU za podporo tem projektom spodbuja sodelovanje, prispeva k zmanjšanju razdrobljenosti trga in izboljšanju interoperabilnosti ter povečuje konkurenčnost evropske obrambne industrije. Sklad je bil ustanovljen leta 2021 s sprejetjem njegovega prvega letnega delovnega programa, njegov proračun za obdobje 2021–2027 pa znaša 7,9 milijarde EUR, od tega 2,6 milijarde EUR za raziskave in 5,3 milijarde EUR za razvoj, usmerjen v zmogljivosti.

Podrobnosti o Evropskem obrambnem skladu

- Leta 2021 je bilo objavljenih 23 razpisov za zbiranje predlogov v skupni vrednosti **1,2 milijarde EUR sredstev EU za podporo skupnim raziskovalnim in razvojnim projektom na področju obrambe.**
- Približno **700 milijonov EUR je bilo dodeljenih projektom, ki obravnavajo obsežne in kompleksne obrambne platforme** in sisteme, kot so sistemi bojnih letal naslednje generacije, vozni parki terenskih vozil, večnamenska in modularna pomorska patroljna plovila ter obramba pred balističnimi izstrelki.
- Do **8 %** proračuna za leto 2021 je namenjenih financiranju **prelomnih tehnologij** za obrambo, približno **6 %** pa za javne razpise za **mala in srednja podjetja.**
- Mala in srednja podjetja predstavljajo približno 50 % od 1 100 subjektov, ki so predložili predloge.

V letu 2021 je bilo tudi 28 novim projektom dodeljenih več kot 291,2 milijona EUR iz predhodnega programa Evropskega obrambnega sklada, tj. evropskega programa za razvoj obrambne industrije.

Nedavna neizzvana in neupravičena ruska agresija proti Ukrajini je še poudarila potrebo po resnični obrambni politiki EU. EU je v zadnjih letih že okrepila svoja prizadevanja na ključnih področjih obrambe, vključno z obrambno industrijo, in vesolja, da bi okrepila svoje zmogljivosti in odpornost ter se tako bolje pripravila na prihodnje krize.

Usklajeno ukrepanje v podporo Ukrajini in državam članicam na prvi črti

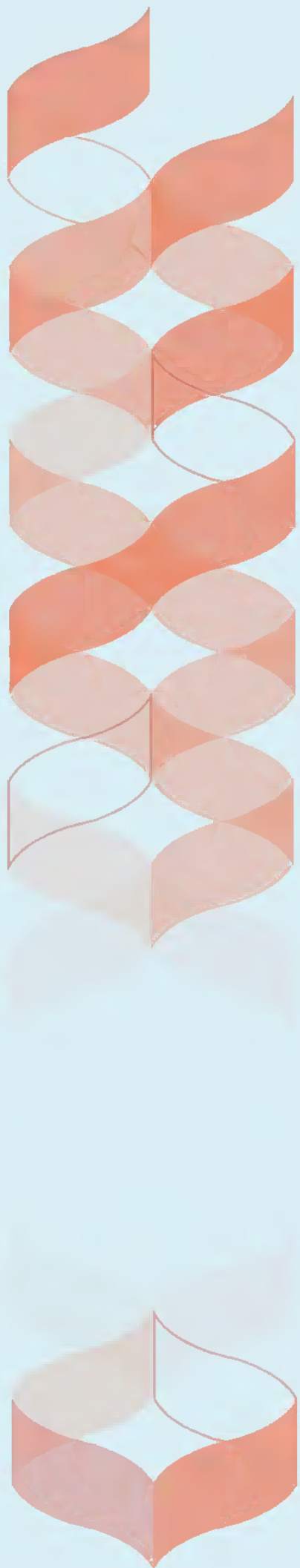

Prve mesece leta 2022 je najbolj zaznamovala neupravičena in neizzvana ruska vojna agresija na Ukrajino. Odziv EU je bil odločen in enoten, kar vključuje sprejetje strogih in celovitih finančnih in gospodarskih sankcij za oslabitev ruske gospodarske osnove ter obsežne ukrepe v podporo Ukrajini in njenemu prebivalstvu.

Pri tem odzivu ima ključno vlogo proračun EU. Prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite se Ukrajini zagotavlja nujna pomoč v naravi, kot so medicinski pripomočki in oprema. Komisija je za zagotavljanje humanitarne in nujne pomoči za zagotovitev dostopa do izobraževanja, zdravstvenega varstva in hrane sprejela sveženj nujnih ukrepov v višini 550 milijonov EUR. Nujna makrofinančna pomoč bo Ukrajini pomagala pri zadovoljevanju njenih finančnih potreb in krepitvi gospodarske stabilnosti. Komisija je imela vodilno vlogo na svetovnih donatorskih dogodkih za podporo notranje razseljenim osebam in beguncem. EU je Ukrajini prek Evropskega mirovnega instrumenta tudi zagotovila podporo brez primere, da bi okrepila zmogljivosti in odpornost ukrajinskih oboroženih sil ter zaščitila civilno prebivalstvo. Komisija je v sporočilu z dne 18. maja predlagala temelje in načela za kratkoročno pomoč Ukrajini in njeno obnovo. Za to bo potrebna podpora, ki bo jasno presejala sredstva, zagotovljena v sedanjem večletnem finančnem okviru.

Proračun EU pomaga tudi državam članicam na prvi črti pri obvladovanju humanitarnih posledic pritoka milijonov ljudi, ki bežijo pred vojno in vstopajo v EU. Prvič je bila aktivirana

direktiva o začasni zaščiti, da bi ljudem, ki bežijo pred vojno v Ukrajini, ponudili hitro in učinkovito pomoč. Sredstva iz skladov za notranje zadeve in kohezijske politike so bila mobilizirana, da bi države članice lahko uporabile razpoložljiva sredstva za takojšnje obvladovanje pritoka beguncev. Pobuda kohezijskega ukrepa za begunce v Evropi je ustvarila prožnost, ki jo države članice potrebujejo za usmerjanje preostalih sredstev kohezijske politike in mehanizma REACT-EU za hitro zagotavljanje nujne pomoči. Države članice lahko na primer prek Evropskega socialnega sklada beguncem zagotovijo raznoliko podporo, med drugim pri iskanju zaposlitve, začetku ali nadaljevanju izobraževanja ter dostopu do otroškega varstva.

Priloga 2 – Notranja kontrola in finančno poslovanje

1. Učinkovita orodja za upravljanje in zaščito proračuna EU v zapletenem okolju

Dolžnost Komisije je, da denar davkoplačevalcev kar najbolje uporabi za podporo doseganju ciljev politike EU. Zato je ključno poskrbeti, da financiranje doseže predvidene upravičence na učinkovit, uspešen in ekonomsko smotrni način, in zagotoviti visoko raven skladnosti z veljavnimi pravili. Komisija si v finančnem poslovanju prizadeva doseči najvišje standarde ter hkrati vzpostaviti ustrezno ravnovesje med nizko stopnjo napake, hitrimi plačili in razumnimi stroški kontrol.

1.1 Proračun EU: najrazličnejša področja, prejemniki in poraba, ki se upravljajo v zapletenem okolju

Leta 2021 so odhodki, ki jih upravlja Komisija, znašali 172 milijard EUR ⁽²⁵⁾ (glej preglednico v nadaljevanju). To zajema delež proračuna EU, ki ga upravlja Komisija, skupaj z Evropskim razvojnim skladom ⁽²⁶⁾ in skrbniškimi skladi EU. Ti odhodki ustrezajo več kot 200 000 plačilom v višini od nekaj sto evrov (za nepovratna sredstva za mobilnost v okviru programa Erasmus+) do več sto milijonov evrov (za velike projekte, kot sta mednarodni termonuklearni poskusni reaktor ali Galileo in Copernicus, skupaj s proračunsko podporo državam v razvoju) ⁽²⁷⁾. Prejemnikov sredstev EU je zelo veliko in se med seboj zelo razlikujejo.

Enotni trg, inovacije in digitalno	Kohezija, odpornost in vrednote	Naravni viri in okolje	Migracije in upravljanje meja	Varnost in obramba	Sosedstvo in svet	Evropska javna uprava 7 milijard EUR (4 %)
17,3 milijarde EUR (10 %)	75,8 milijarde EUR (44 %)	56,5 milijarde EUR (33 %)	2,5 milijarde EUR (1 %)	0,01 milijarde EUR (0 %)	12,7 milijarde EUR (7 %)	
						

⁽²⁵⁾ To ne vključuje plačil, izvedenih v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, ki je obravnavan v Prilogi III.

⁽²⁶⁾ Opozoriti je treba, da je bil Evropski razvojni sklad vključen v splošni proračun EU za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027.

⁽²⁷⁾ Znesek zadevnih odhodkov Komisije ustreza plačilom, izvedenim v letu 2021, od katerih se odšteje predhodno financiranje, izplačano v letu 2021, prišteje pa se jim predhodno financiranje, izplačano v preteklih letih in obračunano v letu 2021 (za opredelitve in več podrobnosti glej Prilogo 5).

Zadevni odhodki iz proračuna EU, ki jih je Komisija izvedla v letu 2021, po področjih politike, v % in milijardah EUR.

Vir: letna poročila Evropske komisije o dejavnostih.

Podobno kot v prejšnjih letih se približno tri četrtine proračuna ⁽²⁸⁾ (npr. odhodki za kohezijsko politiko in naravne vire) se izvršujejo z deljenim upravljanjem. To pomeni, da države članice ali organi, ki jih določijo, izbirajo projekte, razdeljujejo sredstva in upravljajo odhodke v skladu s pravom EU in nacionalnim pravom, pri čemer si to odgovornost delijo s Komisijo. Preostanek proračuna Komisija porabi neposredno ali posredno v sodelovanju s pooblaščenimi subjekti. V spodnji preglednici so opisani trije načini upravljanja.

Način upravljanja	Opis	% odhodkov za leto 2021	Primeri programov/porabe	Drugi vključeni akterji, ki sodelujejo s Komisijo
Neposredno upravljanje	Sredstva izvršuje Komisija	19 %	Obzorje 2020; Instrument za povezovanje Evrope; upravni odhodki	n. r. (upravičenci neposredno prejmejo sredstva)
Posredno upravljanje	Sredstva se izvršujejo v sodelovanju z zunanjimi subjekti	7 %	Erasmus+; del razvojne in humanitarne pomoči; predpristopna pomoč	agencije, skupna podjetja, Združeni narodi, Svetovna banka, Evropska investicijska banka, Evropska banka za obnovo in razvoj, države nečlanice EU
Deljeno upravljanje	Sredstva se izvršujejo v sodelovanju z nacionalnimi in/ali regionalnimi organi držav članic, ki imajo najvišjo raven odgovornosti	74 %	Kmetijska sklada; Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo; Evropski sklad za regionalni razvoj; Kohezijski sklad; Evropski socialni sklad in pobuda	Plačilne agencije za skupno kmetijsko politiko: 76. Organi upravljanja za sklade kohezijske politike: 492 v vseh državah članicah

⁽²⁸⁾ Brez mehanizma za okrevanje in odpornost.

			za zaposlovanje mladih; skladi za migracije, upravljanje meja in varnost	
--	--	--	--	--

Odhodki v letu 2021 po načinu upravljanja.

Vir: Osnutek zaključnega računa Evropske komisije za leto 2021 – Izkaz finančne uspešnosti.

Leto 2021 je bilo prvo leto novega sedemletnega finančnega okvira. V praksi bodo z njim povezana plačila šele v prihodnjih letih začela dosegati visoke ravni. V letu 2021 je pandemija še naprej pomembno vplivala na izvajanje ter način našega dela in dela naših izvedbenih partnerjev.

1.2 Zanesljiv sistem upravljanja, na katerem temelji odgovornost kolegija komisarjev

Sistem upravljanja in veriga odgovornosti, ki ju uporablja Evropska komisija, sta prilagojena njeni edinstveni strukturi in vlogi. Ureditve upravljanja Komisije so se sčasoma okrepile in prilagodile spreminjajočim se okoliščinam, kot je razvidno iz zadnjega sporočila, objavljenega junija 2020 ⁽²⁹⁾.

Kot odredbodajalec Evropske komisije je **kolegij komisarjev politično odgovoren za upravljanje proračuna EU**, kar zajema odgovornost za delo služb Komisije. Glavni elementi upravljanja proračuna EU, podprti z jasno razdelitvijo odgovornosti med politično in upravljavsko ravno, močno zavezanostjo upravljanju uspešnosti in skladnosti s pravnim okvirom, preglednostjo in visokimi standardi etičnega ravnanja, in dobro opredeljeno poročanje vodijo v trdno verigo zagotavljanja zanesljivosti in odgovornosti.

Kolegij komisarjev v okviru edinstvenega modela decentraliziranega odločanja Komisije pri izvrševanju proračuna prenaša vsakodnevno operativno upravljanje na **51 odredbodajalcev na podlagi prenosa pooblastil** ⁽³⁰⁾, ki upravljajo in usmerjajo svoje službe pri doseganju svojih ciljev v skladu z njihovimi strateškimi načrti in ob upoštevanju razpoložljivih sredstev. **Odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil so odgovorni** za delež proračuna EU, ki se izvršuje v okviru njihovih služb.

Odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil v svojih letnih poročilih o dejavnostih pregledno poročajo o smotrnosti in doseženih rezultatih, delovanju svojih sistemov notranjih kontrol in finančnem poslovanju svojega deleža proračuna EU, pri čemer upoštevajo zagotovila, ki jih dajo države članice v okviru deljenega upravljanja. Vsako letno poročilo o dejavnostih vsebuje izjavo generalnega direktorja o zanesljivosti. Ta lahko vsebuje pridržek, če odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil ugotovijo kakršne koli pomanjkljivosti s pomembnim vplivom. Hkrati pripravijo akcijske načrte, da bi ublažili prihodnja tveganja in okrepili sisteme kontrol.

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja vsebuje povzetek letnih rezultatov za proračun EU na ravni Komisije, ki temelji na zagotovilih in pridržkih iz vseh letnih poročil o dejavnostih.

⁽²⁹⁾ Sporočilo Komisiji – Upravljanje v Evropski komisiji ([C\(2020\) 4240](#)).

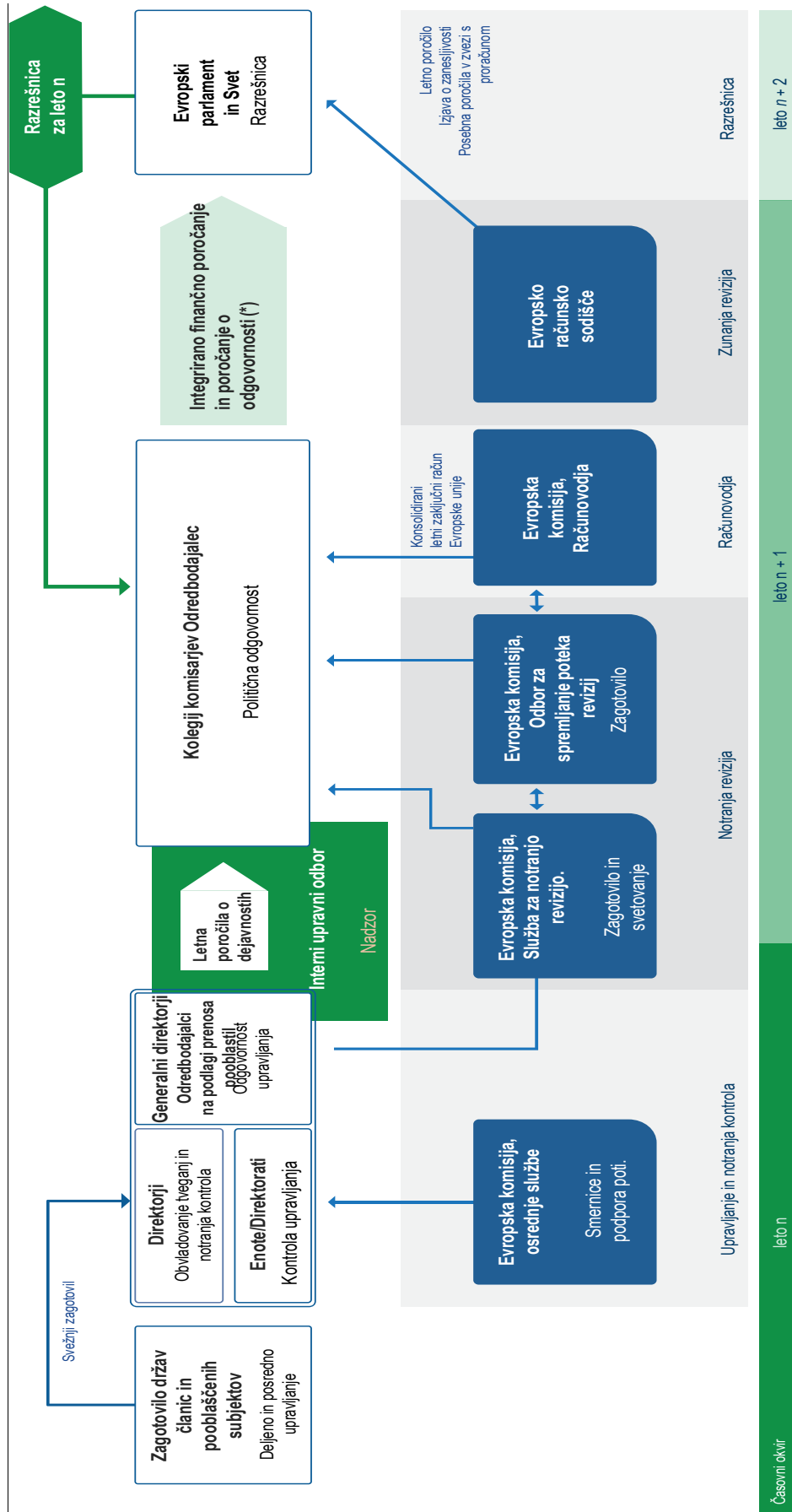
⁽³⁰⁾ Izraz „odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil“ vključuje generalne direktorje služb Komisije, vodje izvajalskih agencij, uradov, služb, projektnih skupin itd. V členu 74(1) finančne uredbe je navedeno: „Odredbodajalec je v zadevni instituciji Unije odgovoren za izvrševanje prihodkov in odhodkov v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja, tudi z zagotavljanjem poročanja o smotrnosti, in za zagotavljanje, da se upoštevajo zahteve po zakonitosti in pravilnosti ter enaki obravnavi prejemnikov.“

To poročilo je del celovitega svežnja finančnih poročil in poročil o odgovornosti ⁽³¹⁾, ki ga **sprejme kolegij komisarjev**.

Sledeči letni postopek proračunske razrešnice Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije omogoča, da zagotovita, da Komisija prevzame politično odgovornost za izvrševanje proračuna EU. Evropski parlament v svojem sklepu upošteva celovito finančno poročanje Komisije in njeno poročanje o odgovornosti, letno poročilo in posebna poročila Računskega sodišča, skupaj z njegovo izjavo o zanesljivosti računovodskih izkazov ter zakonitosti in pravilnosti z njimi povezanih transakcij, zaslišanja komisarjev in generalnih direktorjev ter priporočilo Sveta.

⁽³¹⁾ Kot določa člen 247 finančne uredbe, celoviti sveženj finančnih poročil in poročil o odgovornosti vključuje tudi konsolidirani letni zaključni račun Evropske unije, poročilo o nadaljnjem ukrepanju na podlagi proračunske razrešnice za preteklo proračunsko leto, letno poročilo organu, odgovornemu za razrešnico, o opravljenih notranjih revizijah ter dolgoročno napoved prihodnjih prilivov in odlivov proračuna EU.

Zagotavljanje zanesljivosti s strani Komisije in njena odgovornost za proračun EU: jasne vloge in

(*) **Integrirano finančno poročanje in poročanje o odgovornosti**– Konsolidirani letni zaključni račun Evropske unije

- **Letno poročilo o upravljanju in smotnosti izvrševanja**
- Dolgoročna napoved prihodnjih prilivov in odlivov
- Letno poročilo o notranji reviziji
- Poročilo o nadaljnjem ukrepanju po razrešnici

Te zanesljive ureditve upravljanja kolegiju komisarjev pomagajo pri doseganju ciljev Komisije, uspešni in učinkoviti uporabi virov ter zagotavljanju, da se proračun EU izvršuje v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja. Pregled je prikazan v zgornjem diagramu.

1.3 Trden okvir notranje kontrole, ki se razvija v skladu z okoljem

Komisija ima vzpostavljen močan interni okvir notranje kontrole, ki temelji na najvišjih mednarodnih standardih ⁽³²⁾.

1.3.1 Okvir notranje kontrole je imel tudi letos ključno vlogo pri zagotavljanju doseganja ciljev Komisije v hitro spreminjajočem se okolju.

V razmerah **pandemije COVID-19** je bil okvir notranje kontrole Komisije bistven zaščitni ukrep za dejavnosti Komisije. Komisija še naprej pozorno spremlja vpliv sedanje krize na svoje dejavnosti, vključno na zagotavljanje zanesljivosti. Na podlagi izkušenj, pridobljenih leta 2020, je še naprej izvajala blažilne ukrepe, potrebne za preprečevanje ali omejevanje morebitnih negativnih učinkov na izvrševanje proračuna EU. Komisija bo v letu 2022 še naprej pozorna, da se bo lahko soočila s kakršnim koli novim povečanjem števila okuženih v zvezi s pandemijo.

Poseben poudarek je na prilagoditvi sistemov notranjih kontrol potrebam operacij v okviru **instrumenta NextGenerationEU**. Komisija je decembra 2021 povečala strateško osredotočenost funkcije tveganja z vzpostavitvijo **politike na visoki ravni glede tveganja in skladnosti za instrument NextGenerationEU** v skladu s splošnim okvirom Komisije za notranjo kontrolo, kot je bil opredeljen leta 2017 ⁽³³⁾. Ta zagotavlja ustrezen okvir za obvladovanje tveganj in skladnost, da se zaščitijo finančni interesi EU ter zagotovijo poštenost, celovitost in preglednost operacij v okviru instrumenta NextGenerationEU, kot so operacije izposojanja, upravljanja dolga in dajanja posojil. Ta politika na visoki ravni glede tveganja in skladnosti dopolnjuje okvir upravljanja instrumenta NextGenerationEU ⁽³⁴⁾, v katerem so opisane glavne vloge in odgovornosti v zvezi z okvirom za obvladovanje tveganj in skladnosti operacij v okviru instrumenta NextGenerationEU. Na strani odhodkov je Komisija zaradi svoje nove odgovornosti za izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost uvedla **posebne strategije revizije in kontrole** (glej Prilogo 3).

⁽³²⁾ Kot ga je vzpostavil Odbor sponzorskih organizacij Treadwayeve komisije.

⁽³³⁾ Sporočilo komisarja Oettingerja Komisiji z naslovom Revision of the Internal Control Framework (Revizija okvira notranje kontrole) ([C\(2017\) 2373](#)).

⁽³⁴⁾ Izvedbeni sklep Komisije z dne 14. aprila 2021 o določitvi potrebnih ureditev za upravljanje izposojanja v skladu s Sklepom Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 in dajanja posojil v zvezi s posojili, odobrenimi v skladu s členom 15 Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([C\(2021\) 2502](#)).

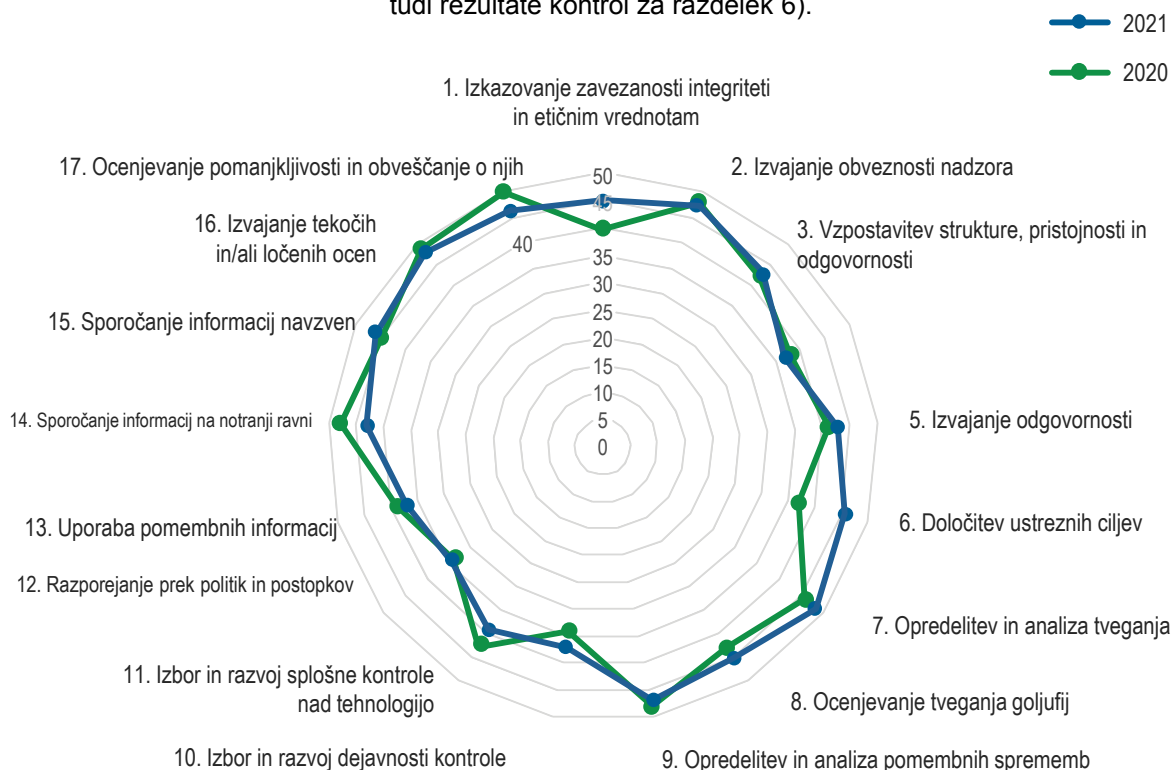
Da bi Komisija prispevala k učinkovitosti notranje kontrole izvrševanja proračuna EU, je sprejela in objavila **smernice za preprečevanje in obvladovanje nasprotij interesov** v skladu s finančno uredbo ⁽³⁵⁾, ki zajemajo vse načine izvrševanja proračuna EU (neposredno, posredno in deljeno upravljanje). Smernice so del prizadevanj Komisije za nadaljnjo krepitev ukrepov za zaščito finančnih interesov EU. Namenjene so ozaveščanju in spodbujanju enotne razlage in uporabe pravil o preprečevanju nasprotij interesov med osebjem institucij EU in organi držav članic ter vsemi osebami, ki sodelujejo pri izvrševanju sredstev EU. Po objavi smernic je Komisija izvajala ciljno usmerjene ukrepe ozaveščanja in predstavitve za organe držav članic in povezane strokovne mreže ter svoje notranje specializirane mreže. Taki ciljno usmerjeni ukrepi in predstavitve bodo potekali tudi v letu 2022 in v naslednjih letih.

1.3.2 Službe Komisije ocenjujejo, da so njihovi sistemi notranjih kontrol kljub nadaljevanju pandemije COVID-19 učinkoviti

V letu 2021 so se načela notranje kontrole spoštovala in so delovala dobro. Izvedena ocena potrjuje, da so si službe Komisije nenehno prizadevale za odpravo (v osnovi manjših) pomanjkljivosti, ugotovljenih leta 2020. Ta prizadevanja so pozitivno vplivala predvsem na ocene tveganja, ki jim je Komisija namenila veliko pozornost, zlasti v okviru krize zaradi COVID-19 in specifičnih političnih izzivov, s katerimi se je soočala v zadnjih nekaj letih.

⁽³⁵⁾ Obvestilo Komisije: Smernice o izogibanju in obvladovanju nasprotja interesov v skladu s finančno uredbo ([2021/C 121/01](#)).

Komisija priznava, da so pri nekaterih načelih notranje kontrole še vedno možne manjše in v zelo redkih primerih večje izboljšave. To zadeva predvsem dejavnosti kontrole, pri katerih je ocena večinoma povezana z rezultati kontrol (tj. stopnjami preostalih napak nad 2-odstotnim pragom) ali revizijskimi ugotovitvami (npr. zamude pri dokončanju stebrnih ocen pri posrednem upravljanju – glej tudi rezultate kontrol za razdelek 6).

Ocena delovanja 17 načel notranje kontrole: število služb Komisije, ki so poročale, da so bila načela notranje kontrole v letih 2020 in 2021 spoštovana in so pravilno delovala.

Vir: letna poročila Evropske komisije o dejavnostih.

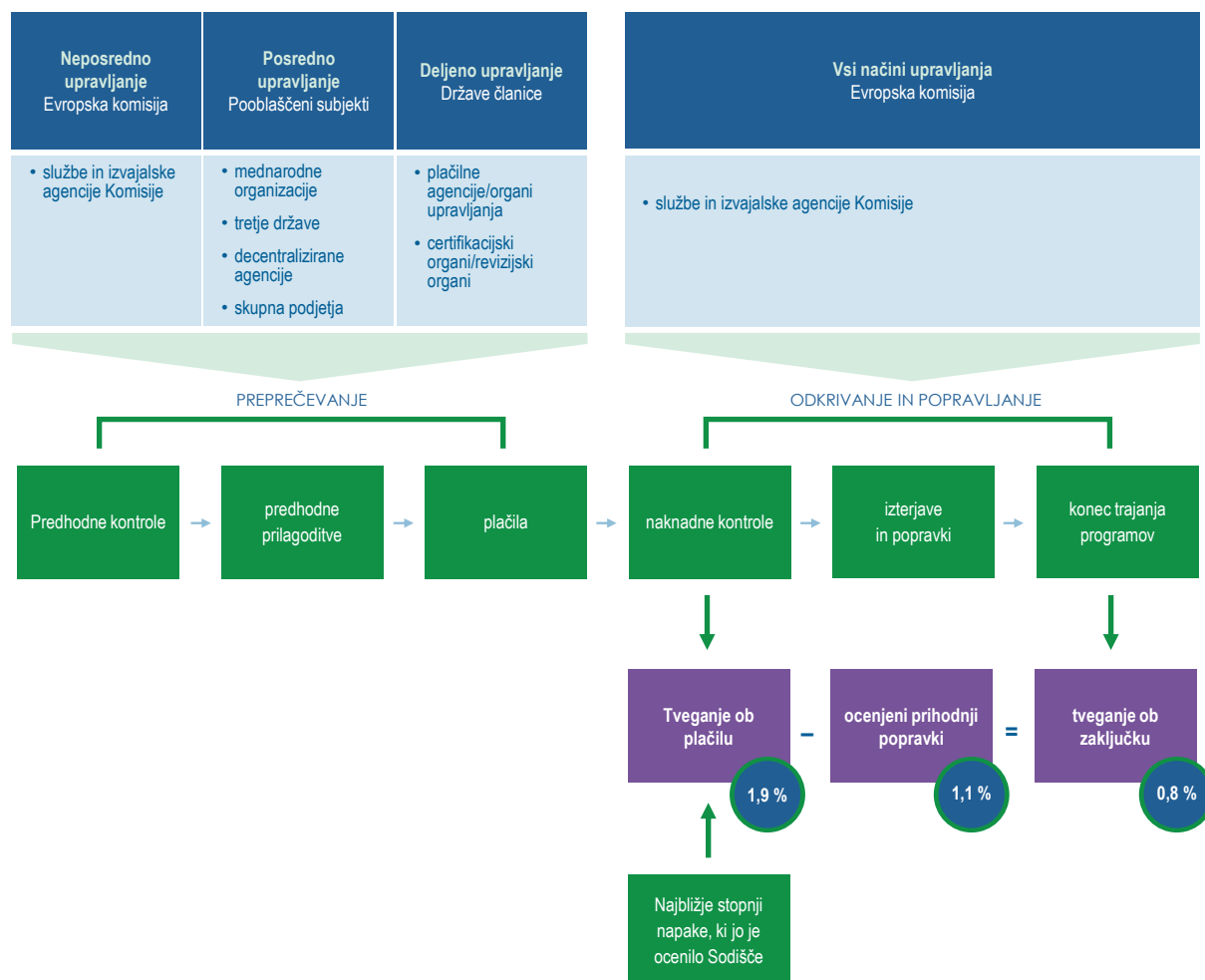
Komisija in izvajalske agencije sprejemajo ukrepe za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. Poleg tega so bile tudi leta 2021 ponovno vzpostavljene pobude za ozaveščanje, kot je „teden ozaveščanja“, ki so ga skupaj organizirale izvajalske agencije. To skupaj z redno izmenjavo primerov dobre prakse notranje kontrole prispeva k ohranjanju močne kulture notranje kontrole v vsej instituciji.

1.4 Večletne strategije kontrol zagotavljajo, da je denar davkoplačevalcev dobro porabljen

1.4.1 Strategije kontrol so večletne in temeljijo na razlikovanju tveganj

Odbornodajalci v okviru svojih sistemov notranjih kontrol kot upravljavci proračuna EU vzpostavijo **večletne strategije kontrol**, namenjene **preprečevanju** napak, če pa napak ni mogoče preprečiti, **njihovemu odkrivanju in popravljanju**. Svoje zagotovilo morajo oblikovati **od spodaj navzgor in natančno**, tj. za vsak posamezni program ali drug ustrezen segment odhodkov. To Komisiji omogoča, da podrobno in diferencirano **odkrije pomanjkljivosti** in napake za vsak program ali segment odhodkov, **ugotovi temeljne vzroke** sistemskih napak (npr. zapletenost pravil na nekaterih področjih politike, kot so raziskave in kohezija), **sprejme ciljno usmerjene korektivne ukrepe** in zagotovi, da se vse pridobljene izkušnje uporabijo za izboljšanje sistemov upravljanja in kontrol ter da se upoštevajo pri oblikovanju prihodnjih finančnih programov.

Programi EU za porabo sredstev so po zasnovi **večletni**, prav tako pa tudi z njimi povezane strategije kontrol. To pomeni, da se lahko napake odkrijejo in popravijo kadar koli do zaključka ob koncu trajanja programa. Poleg tega strategije kontrol temeljijo na **razlikovanju tveganj**, tj. prilagojene so različnim načinom upravljanja, vključenim akterjem, področjem politike in/ali ureditvam financiranja in povezanim tveganjem.

Večletni kontrolni cikel Evropske komisije.

Za rezultate v letu 2021, ki so navedeni v krogih, glej oddelek 2.1.

Vir: Evropska komisija.

1.4.2 Preprečevanje je prva obramba pred napakami

Ključni preprečevalni mehanizmi Komisije obsegajo predhodne kontrole in revizije (glej Prilogo 5 v zvezku III), vključno s preverjanji upravljanja, ki jih organi držav članic izvajajo pred prijavo odhodkov Komisiji v okviru deljenega upravljanja in po njej, ter revizije sistemov, ki jih dopolnjujejo revizije reprezentativnih vzorcev dejavnosti za odkritje pomanjkljivosti v sistemih upravljanja in kontrol izvedbenih partnerjev. Te preventivne kontrole vodijo do zavrnitve neupravičenih zneskov, preden Komisija izvede (končna) plačila, ter do prekinitve in začasne ustavitve plačil, dokler se pomanjkljivosti v sistemih ne odpravijo. Poleg tega pri preprečevanju napak pomagajo smernice, zagotovljene upravičencem in izvedbenim partnerjem.

V okviru deljenega upravljanja so popravki, ki jih države članice izvedejo pred predložitvijo zahtevkov za povračilo stroškov, rezultat kontrol in revizij, vključno z revizijami sistemov in operacij, ki jih države članice izvajajo predhodno in naknadno na svoji ravni. Takšni popravki se večinoma izvajajo z odbitki neupravičenih odhodkov od zahtevkov za plačilo Komisiji ali potrjenih računovodskih izkazov.

Zneski, popravljeni na ravni držav članic, se lahko v določenih okoliščinah ponovno uporabijo. To je spodbuda za države članice, da popravijo nepravilne odhodke, preden Komisiji predložijo zahtevke za povračilo stroškov.

1.4.3 Odkrivanje in popravljanje napak dopolnjujeta preprečevanje

Če preprečevalni mehanizmi niso bili učinkoviti, je treba napake, ki vplivajo na odhodke EU, odkriti naknadno, in sicer z naknadnimi kontrolami, ki jih Komisija izvede v zvezi z zneski, ki jih je sprejela in izplačala (glej Prilogo 5 v zvezku III). Komisija nato te napake popravi v istem ali naslednjih letih, in sicer z izterjavo ali pobotom od končnih prejemnikov pri **neposrednem in posrednem upravljanju** ali od držav članic pri **deljenem upravljanju**.

V zvezi s kmetijstvom večina finančnih popravkov ustreza primerom, v katerih so ugotovljene sistemske napake, popravki pa se uporabljajo za zadevne odhodke za določeno plačilno agencijo ali operativni program. Ti se nanašajo predvsem na pomanjkljivosti, ki vplivajo na plačila, izvedena v preteklih letih.

V zvezi s kohezijo je raven takšnih popravkov Komisije mogoče pojasniti z dejstvom, da večino popravkov izvedejo države članice, vključno s popravki napak, ki jih ugotovijo Komisija, Računsko sodišče in Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF). To državam članicam omogoča ponovno uporabo ustreznih zneskov za upravičene odhodke. Če sistemi kontrol na ravni držav članic delujejo pravilno, je potreba po popravkih na ravni Komisije veliko bolj omejena, zato je število tovrstnih popravkov manjše.

Poleg tega se odpravijo tudi pomanjkljivosti sistemov kontrol, odkrite z revizijami na podlagi tveganja in/ali revizijami sistemov, sistemi pa se popravijo. V okviru deljenega in posrednega upravljanja to najprej opravijo države članice izvajalke in izvedbeni partnerji. Za več informacij o zaščiti proračuna EU glej Prilogo 5 v zvezku III.

1.4.4 Popravna zmogljivost za sredstva EU

V letu 2021 je popravna zmogljivost za sredstva, ki jih upravlja Komisija, ustrezala vključitvi:

- popravkov, ki so jih države članice izvedle pred predložitvijo zahtevkov za povračilo stroškov, v višini 4 557 milijonov EUR;
- rezultatov preventivnih ukrepov, ki jih je Komisija izvedla z odbitki in drugimi prilagoditvami pred plačilom/sprejetjem s strani Komisije, v višini 298 milijonov EUR;
- popravkov, ki jih je izvedla Komisija po plačilu/sprejetju s strani Komisije, v višini 765 milijonov EUR.

Število popravkov, izvedenih po plačilu Komisije, se je v primerjavi s prejšnjim večletnim finančnim okvirom zmanjšalo predvsem zaradi posebnosti večplastnega sistema zagotovil in zaključnih računov

letnih programov, uvedenih v obdobju 2014–2020 za kohezijo, v zvezi s katerimi popravke večinoma izvajajo države članice ne glede na to, ali so zadevne napake odkrile same ali Komisija ⁽³⁶⁾. V letu 2021 so popravki, ki jih je določila Komisija na podlagi svojih revizij in kontrol, znašali 193 milijonov EUR. Skupna popravna zmogljivost se je v primerjavi z letom 2020 povečala, saj je v navedenem letu nanjo vplival enkratni učinek vračil državam članicam po sodbah Sodišča Evropske unije v zvezi s kmetijskimi skladi (za več podrobnosti glej Prilogo 5 v zvezku III).

1.5 Boj proti goljufijam: evropska strategija za boj proti goljufijam

Komisija ima ničelno toleranco do goljufij. Poudariti je treba, da goljufije predstavljajo zelo omejen del nepravilne porabe, večinoma povezane z napakami.

Komisija je dosegla dober napredek pri svoji interni strategiji za boj proti goljufijam. Komisija in države članice v skladu s členom 325 Pogodbe o delovanju Evropske unije ščitijo proračun EU pred goljufijami in drugimi nezakonitimi dejavnostmi. Sedanja interna strategija za boj proti goljufijam, sprejeta aprila 2019, in njen akcijski načrt imata pomembno vlogo pri preprečevanju možnih zlorab denarja EU. Urad OLAF spremlja njeno izvajanje. Do novembra 2021 je bil dosežen dober napredek, saj je bilo dokončanih 47 od 63 ukrepov, velika večina preostalih ukrepov pa naj bi bila dokončana do sredine leta 2022.

Komisija je v skladu s svojo strategijo za boj proti goljufijam okrepila usklajevanje in sodelovanje, zlasti prek mreže za preprečevanje in odkrivanje goljufij, ki pod vodstvom urada OLAF združuje korespondente služb Komisije in izvajalskih agencij za boj proti goljufijam. V tem okviru je 13 služb Komisije v sodelovanju z uradom OLAF leta 2021 posodobilo svoje lokalne strategije za boj proti goljufijam. Do konca leta 2021 je bilo od sprejetja strategije Komisije za boj proti goljufijam v letu 2019 posodobljenih 90 % vseh lokalnih strategij za boj proti goljufijam.

Druge pomembne dejavnosti na področju boja proti goljufijam v letu 2021 so vključevale začetek študije o prihodnosti sistema za upravljanje nepravilnosti. Države članice ta sistem uporabljajo za poročanje o primerih goljufij in drugih nepravilnosti, odkritih pri deljenem upravljanju. Komisija te informacije uporablja za pripravo letnega poročila o zaščiti finančnih interesov EU v sodelovanju z državami članicami v skladu s členom 325 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Komisija je poročilo za leto 2020 sprejela septembra 2021 ⁽³⁷⁾.

Urad OLAF je v letu 2021 še naprej izvajal preiskovalne dejavnosti in o njih poročal v svojih letnih poročilih ⁽³⁸⁾.

⁽³⁶⁾ To ustreza novi ureditvi v obdobju 2014–2020 v primerjavi s prejšnjim obdobjem.

⁽³⁷⁾ Za več informacij glej [letna poročila o zaščiti finančnih interesov EU](#).

⁽³⁸⁾ Za več informacij glej [letna poročila urada OLAF](#).

Boj proti goljufijam v praksi: zaščita EU pred lažnimi ponodbami cepiv proti COVID-19

Prevaranti izkoristijo vsako priložnost za nezakonit zaslužek. Urad OLAF je že na začetku pandemije zaznal, kako so goljufi poskušali izkoristiti nujnost razmer in začetno pomanjkanje osebne zaščitne opreme na račun zdravja in varnosti ljudi v Evropi. Goljufivi subjekti so poskušali prodreti na trg EU s ponarejenimi ali podstandardnimi obraznimi maskami, kompleti za testiranje, razkužili in drugimi izdelki, povezanimi s COVID-19. Delo urada OLAF v boju proti njim se je nadaljevalo tudi v letu 2021, pri čemer je bilo do konca leta odstranjenih več kot 100 milijonov ponarejenih ali podstandardnih izdelkov.

Ker so bila razvita cepiva proti COVID-19, so bili preiskovalci urada OLAF še naprej pozorni na morebitne nove poskuse goljufij. Februarja 2021 je urad OLAF javnost jasno opozoril na nevarnost prevar, povezanih s cepivi proti COVID-19. Od vladnih virov v državah članicah EU je prejemal informacije o ponodbah domnevnih posrednikov za prodajo velikih količin cepiv, ki so bila večinoma odobrena za uporabo v EU.

Kot je ugotovil urad OLAF, je bil cilj goljufov prepričati javne organe, da izvedejo velika predplačila za zagotovitev prodaje, in nato izginiti z denarjem. Posredniki so zastopali oportunistična podjetja, ki so bila neaktivna še nedolgo pred predložitvijo ponudb ali so pred tem trgovala z zelo različnimi vrstami blaga. Ta podjetja so imela pogosto sedež v tretjih državah, da bi bila njihova identifikacija težja in da bi jih bilo težje preiskati.

Preiskovalci urada OLAF so proučili razmere, ugotovili njihovo sumljivo naravo ter informacije delili z državami članicami in Europolom. Urad OLAF je po potrebi sodeloval tudi s svojimi mednarodnimi partnerji.

Do zdaj so ti poskusi prevare ali lažne ponudbe skupaj predstavljali skoraj 1,2 milijarde odmerkov cepiva po skupni zahtevani ceni več kot 16,4 milijarde EUR. Število takih poročil se je v tednih po opozorilu urada OLAF hitro povečalo, vendar se je sčasoma stabiliziralo, saj se je razkrilo, da gre dejansko za poskuse goljufije.

Kljub nadaljevanju pandemije se preiskave in operacije za boj proti goljufijam niso ustavile pri izdelkih, povezanih s COVID-19, temveč so segale od ponarejenih alkoholnih pijač do nevarnih igráč in od nezakonitega trgovanja s plini, ki škodujejo podnebjju, do tihotapljenja odpadkov. Urad OLAF je kot vsako leto odkril tudi več primerov goljufij v zvezi s sredstvi EU, pri čemer se je z zapletenimi čezmejnimi shemami poskušalo od davkoplachevalcev EU ukrasti več sto milijonov evrov.

Preprečevanje in sankcioniranje goljufij sta se nadaljevala tudi prek **sistema za zgodnje odkrivanje in izključitev (EDES)**, ki omogoča zgodnje odkrivanje nezanesljivih gospodarskih subjektov in njihovo izključitev iz izvajanja sredstev EU v okviru neposrednega in posrednega upravljanja. Postopki EDES temeljijo na informacijah, zbranih z revizijami in preverjanji, ki jih izvajajo odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil, pravnomočnimi sodbami ali upravnimi odločbami nacionalnih organov, odločitvami mednarodnih organizacij in v glavnem preiskavami urada OLAF. Sistem EDES deluje na podlagi trdnega in plodnega sodelovanja med odgovornimi odredbodajalci in komisijo sistema EDES.

Leto 2021 je zaznamoval stabilen trend primerov, predloženih medinstitucionalni komisiji v okviru sistema za zgodnje odkrivanje in izključitev za možne upravne sankcije (tj. izključitev in/ali denarne kazni ter objava sankcij, kjer je primerno). Te se določijo v skladu z načelom sorazmernosti (tj. ob upoštevanju resnosti okoliščin, vključno z vplivom na finančne interese in podobo EU, časa, ki je pretekel od storitve prekrška, trajanja in ponovitve prekrška, stopnje zlonamernosti ali malomarnosti in zadevnega zneska).

1.6 Izvajanje režima pogojenosti za zaščito proračuna EU

Od sprejetja uredbe o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna EU decembra 2020 ⁽³⁹⁾ ima EU prvič na voljo posebno orodje za zaščito svojega proračuna pred kršitvami načel pravne države.

Uredba je začela veljati 1. januarja 2021 in dopolnjuje druge postopke, določene z zakonodajo EU za zaščito proračuna EU. Njen cilj je zaščititi proračun EU pred kršitvami načel pravne države, ki vplivajo ali pomenijo resno tveganje, ki vpliva na njegovo dobro finančno poslovanje ali zaščito finančnih interesov EU. Komisija od januarja 2021 ocenjuje razpoložljive informacije, da bi ugotovila morebitne kršitve, ki so pomembne v skladu z zadevno uredbo. Novembra 2021 je bil dvema državam članicama, Madžarski in Poljski, poslan dopis z zahtevo po informacijah, ki bi bile upoštevane v oceni Komisije v skladu z zadevno uredbo. Komisija je aprila 2022 Madžarski poslala prvo obvestilo v skladu s splošnim režimom pogojenosti, s čimer je sprožila postopek, ki bi lahko privedel do uvedbe ukrepov proti državi članici zaradi kršitev načel pravne države. Za nadaljnji razvoj v zvezi z izvajanjem režima pogojenosti glej oddelek 4.

⁽³⁹⁾ [Uredba \(EU, Euratom\) 2020/2092](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije (UL L 433I, 22.12.2020, str. 1).

2. Rezultati kontrol

Vse službe Komisije uporabljajo zgoraj opisane **skupne značilnosti kontrole** neodvisno od vira financiranja. Ukrepi za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje nepravilnosti se na ravni posebnih programov ali drugih segmentov odhodkov izvajajo na večletni podlagi. Ker se lahko posamezni programi porabe sredstev zelo razlikujejo, je treba strategije kontrole prilagoditi različnim načinom upravljanja, področjem politike, upravičencem in/ali načinom financiranja ter z njimi povezanim tveganjem.

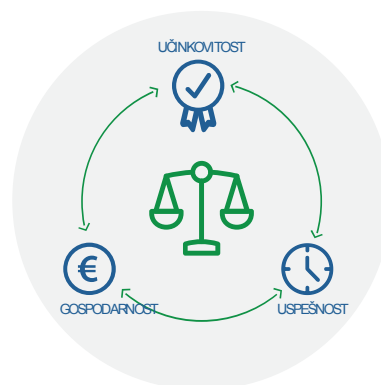
Cilj Komisije je vzpostaviti pravo ravnovesje med nizko stopnjo napake, hitrimi plačili in razumnimi stroški kontrol.

To razlikovanje strategij kontrole je potrebno za zagotovitev, da kontrole ostanejo stroškovno učinkovite, tj. da se z njimi vzpostavi **ustrezno ravnovesje med** zagotavljanjem nizke stopnje napake (učinkovitost), hitrih plačil (uspešnost) in razumnih stroškov (gospodarnost). Na področjih z večjim tveganjem se bodo uporabile višje stopnje podrobnosti in/ali pogostosti kontrol, na področjih z manjšim tveganjem pa bi se morale izvajati kontrole, ki so manj intenzivne, povzročajo nižje stroške in pomenijo manjše breme. Poleg tega se bo pri oblikovanju strategije na področju kontrole upoštevala dejanska možnost izterjave neupravičeno porabljenih sredstev EU (npr. z analizo stroškov in koristi revizij na kraju samem).

Drugi načini za zagotovitev stroškovne učinkovitosti kontrol vključujejo zmanjševanje tveganja napak s poenostavljenimi pravili in/ali postopki (kot so poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov, tj. pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in stroškov na enoto), navzkrižno opiranje na obstoječe ocene in/ali revizije ter kontrole, ki jih izvajajo drugi subjekti, ter doseganje ekonomij obsega z združevanjem kontrolnih funkcij.

Komisija za merjenje stroškovne učinkovitosti njenih kontrol uporablja naslednje kazalnike.

- **Učinkovitost.** Stopnja ugotovljenih napak temelji na opravljenih kontrolah, kar omogoča razvrščanje dohodkov v različne kategorije tveganja.
- **Uspešnost.** Povprečen čas, potreben za izvedbo plačila. Poleg tega Komisija nenehno preučuje in razvija nove načine za povečanje učinkovitosti, zlasti z oblikovanjem sinergij, kjer koli je to mogoče.
- **Gospodarnost.** Sorazmernost med stroški kontrol in upravljanimi skladi.

2.1 Rezultati kontrol Komisije potrjujejo, da je proračun EU dobro zaščiten

Na podlagi opravljenih revizij in kontrol službe Komisije vsako leto ocenijo raven tveganja za zakonitost in pravilnost porabe EU v dveh fazah večletnega kontrolnega cikla, tj. ob plačilu in ob zaključku programov.

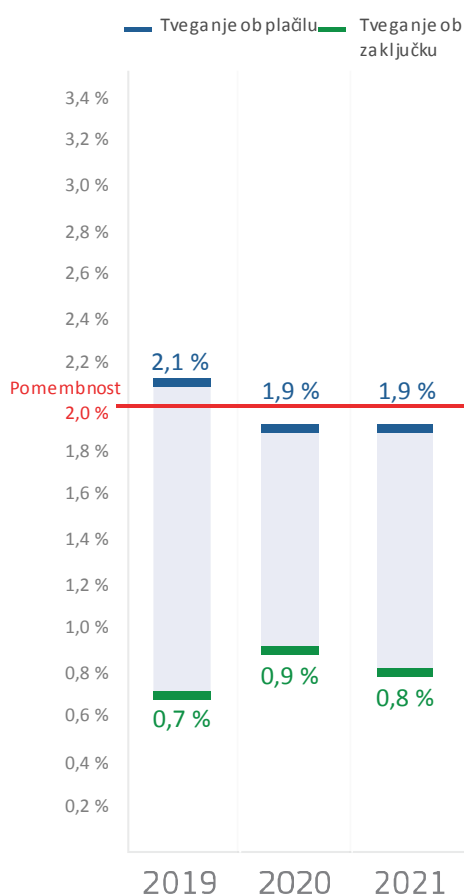
Skupni rezultati za leto 2021

Tveganje ob plačilu: **1,9 %**.

Tveganje ob zaključku: **0,8 %**.

Popravki preteklih plačil: **5,6 milijarde EUR**.

Pridržki: **16**, s skupnim finančnim vplivom v višini **987 milijonov EUR**.

Tveganje ob plačilu je ocena napak, ki jih kljub predhodnim kontrolam ni bilo mogoče preprečiti in vplivajo na izvedena plačila. Te napake se odkrivajo z naknadnimi kontrolami in revizijami. **Tveganje ob zaključku** je ocena napak, ki bodo ostale ob koncu trajanja programov ter po izvedbi vseh naknadnih kontrol in popravkov. Enako je tveganju ob plačilu, zmanjšanemu za previdno oceno **prihodnjih popravkov**, ki bodo izvedeni v času od leta poročanja do konca trajanja programa.

Po mnenju Komisije je proračun učinkovito zaščiten, kadar je – najpozneje do zaključka programov, tj. ko so opravljene vse kontrole, popravki, izterjave itd. – tveganje ob zaključku pod 2 %. To je prag pomembnosti, ki ga uporablja tudi Evropsko računsko sodišče. Za več podrobnosti o teh konceptih in metodologiji, ki se uporablja za določitev teh ocen, skupaj z rezultati kontrol za vsako področje politike, glej Prilogo 5.

V letu 2021 je skupno tveganje Komisije ob plačilu in tveganje ob zaključku v skladu z njuno ravno iz leta 2020, pri čemer sta obe tveganji pod 2-odstotnim pragom pomembnosti.

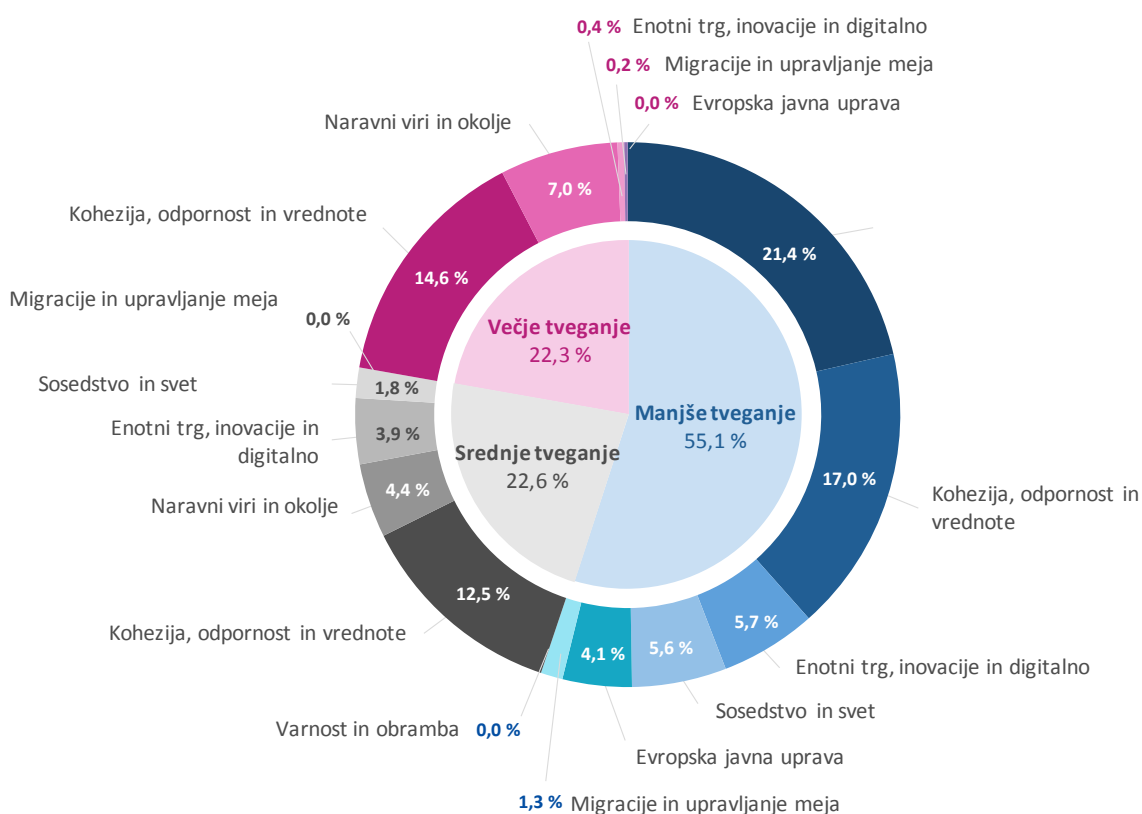
Stanje za vsako področje politike je opisano v nadaljevanju.

Leto 2021 je bilo prehodno leto, saj so se uradno začeli izvajati novi programi za obdobje 2021–2027, medtem ko so se obstoječi programi še vedno izvajali.

Letno poročilo o upravljanju in smotnosti izvrševanja proračuna EU je povzetek 51 letnih poročil o dejavnostih, pri čemer je vsako od njih v celoti dodeljeno enemu od sedmih razdelkov večletnega finančnega okvira (v prejšnjih izdajah letnega poročila o upravljanju in izvrševanju je bilo to šest „področij politike“). Za Generalni direktorat za obrambno industrijo in vesolje so bili zaradi pomembnosti te službe v okviru razdelka Varnost in obramba ustrezni odhodki za obrambo in varnost ločeni od drugih odhodkov tega direktorata in vključeni v ustrezen razdelek. Za primerjavo sta bila tveganje ob plačilu in tveganje ob zaključku za vsak razdelek za prejšnja leta preračunana na podlagi te nove strukture.

2.1.1 Predstavitev odhodkov z manjšim, srednjim in večjim tveganjem

Komisija opredeli, kateri programi so bolj tvegani, kar ji omogoča, da svoje ukrepe usmeri tja, kjer je to najpomembnejše. Zaradi svojega poglobljenega empiričnega pristopa ima Komisija zanesljive podatke, iz katerih so razvidne različne razmere za upravljana sredstva (glej diagram v nadaljevanju). Na podlagi **tveganja ob plačilu** – pred izvedbo vseh prihodnjih popravkov – lahko Komisija letne odhodke razdeli na manjše tveganje ob plačilu (kadar je tveganje nižje od 1,9 %), srednje tveganje ob plačilu (med 1,9 % in 2,5 %) in večje tveganje pri plačilu (nad 2,5 %). Za naravne vire in kohezijo se ta analiza uporablja tudi na ravni posameznih plačilnih agencij in operativnih programov v državah članicah. To Komisiji omogoča, da opredeli, kateri programi/segmenti odhodkov so bolj tvegani, in učinkovito zagotavlja podporo in odpravi specifične slabosti tudi za politike, ki po vsem svetu predstavljajo majhno tveganje, kot je skupna kmetijska politika.

Komisija je kategorizacijo odhodkov razvrstila v segmente z večjim, srednjim in manjšim tveganjem kot deleže skupnega zneska ustreznih odhodkov za leto 2021.

Vir: Evropska komisija.

Odhodki Komisije so tako razdeljeni v kategorije z manjšim, srednjim in večjim tveganjem, kot sledi.

- **Manjše tveganje.** Ta segment je leta 2021 znašal 95 milijard EUR (55 % odhodkov, podobno kot leto poprej (56 %)). To vključuje odhodke nekaterih plačilnih agencij za skupno kmetijsko politiko, skupaj z operativnimi programi za Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo ter kohezijsko politiko z manjšim tveganjem ob plačilu, odhodke, povezane z Instrumentom za povezovanje Evrope in ukrepi Marie Skłodowske-Curie, nepovratna sredstva Evropskega raziskovalnega sveta, prispevke agencijam (Evropski vesoljski agenciji, Agenciji Evropske unije za vesoljski program itd.), program Erasmus+, instrument za nujno pomoč v Uniji, Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost, humanitarno pomoč, razvojno pomoč, ki se zagotavlja prek mednarodnih organizacij, in upravne odhodke.
- **Srednje tveganje.** Ta segment je leta 2021 znašal 39 milijard EUR (23 % odhodkov v primerjavi s 16 % v letu 2020). To vključuje odhodke nekaterih plačilnih agencij za skupno kmetijsko politiko ter operativne programe za Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo ter kohezijsko politiko s srednjim tveganjem ob plačilu, nepovratna sredstva v programih razvojne pomoči in sosedskih programih ter odhodke v okviru programa Obzorje 2000. Pri slednjih gre za izboljšanje v primerjavi s prejšnjimi leti, ko so bili ti odhodki bolj tvegani, te pozitivne rezultate pa bo treba potrditi tudi v prihodnjih letih.
- **Večje tveganje.** Ta segment je leta 2021 znašal 38 milijard EUR (22 % odhodkov v primerjavi s 28 % v letu 2020). Vključuje odhodke nekaterih plačilnih agencij za skupno kmetijsko politiko, operativne programe za Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo ter kohezijsko politiko z večjim tveganjem ob plačilu ali z resnimi pomanjkljivostmi ⁽⁴⁰⁾ in odhodke, povezane s kompleksnimi nepovratnimi sredstvi v drugih programih financiranja (na primer Instrument za povezovanje Evrope – energetika).

Iz podrobne analize Komisije je razvidno, da je stopnja napake tesno povezana z naravo financiranja. Pri večini programov ali segmentov odhodkov, ki ustrezajo več kot 50 % zadevnih odhodkov v letu, je tveganje ob plačilu precej manjše, saj zajemajo enostavna plačila na podlagi pravic. Po drugi strani pa je pri nekaterih programih ali segmentih odhodkov, v zvezi s katerimi se uporabljajo precej zapleteni sistemi, ki temeljijo na povračilih, mogoče zaznati sorazmerno večje tveganje ob plačilu. Kljub temu vzpostavljeni sistemi kontrol omogočajo zmanjšanje tveganj, povezanih z nekaterimi kompleksnejšimi programi, in posledično znižanje stopnje tveganja ob plačilu.

Komisija pozorno spremlja tveganje ob plačilu in tveganje ob zaključku za različne programe ter sprejema nadaljnje ukrepe za znižanje stopenj napake. Komisija si bo zlasti za kategorije srednjega in večjega tveganja še naprej prizadevala za nadaljnje zmanjšanje stopenj napake, tako da bo upravičence in izvedbene partnerje ozaveščala o težavah, po potrebi s prilagoditvijo strategij kontrole, ter pridobljena spoznanja uporabila v prihodnjih programih in poenostavila pravila, kjer je to mogoče.

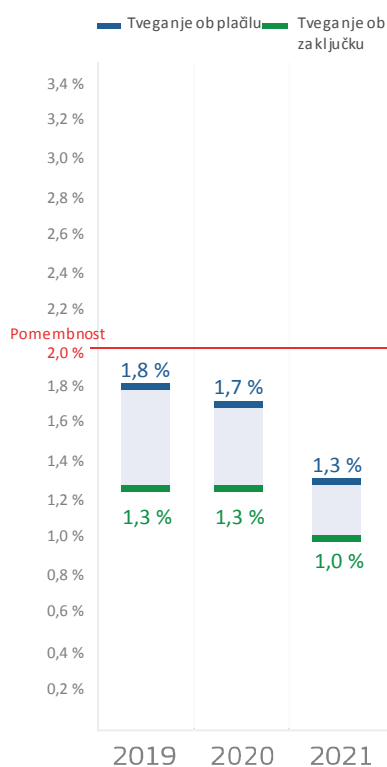
⁽⁴⁰⁾ V primeru Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo se je stopnja tveganja prav tako štela za visoko, ne glede na tveganje ob plačilu, kadar je bilo revizijsko mnenje o delovanju sistema upravljanja in kontrol v okviru programov, izdano v letnih poročilih o dejavnostih, odklonilno ali kadar je dano s pridržkom.

2.1.2 Rezultati kontrol po področju politike

Razdelek 1 – Enotni trg, inovacije in digitalno

V zvezi z razdelkom **Enotni trg, inovacije in digitalno** sta **tveganje ob plačilu (1,3 %)** in **tveganje ob zaključku (1,0 %)** precej pod 2 % in se zmanjšujeta v primerjavi z letom 2020, ko sta znašala 1,7 % oziroma 1,3 %. V letu 2021 je bila vrednost **preventivnih in korektivnih ukrepov 162 milijonov EUR**, in sicer je bila vrednost preventivnih ukrepov 142 milijonov EUR, korektivnih pa 20 milijonov EUR, kar je v skladu z zneskoma za leto 2020, ki sta znašala 146 milijonov EUR oziroma 26 milijonov EUR.

Zmanjšanje tveganja ob plačilu in ob zaključku v primerjavi z letoma 2020 in 2019 je posledica znižanja stopenj napake za program Obzorje 2020. Program **Obzorje 2020** predstavlja 44 % odhodkov na tem področju politike, zato njegovo tveganje ob plačilu (2,3 %) znatno prispeva k povezanemu skupnemu tveganju ob plačilu. Službe za raziskave si že več let prizadevajo, da bi se tveganje ob zaključku čim bolj približalo 2 % ali manj⁽⁴¹⁾. Ta cilj je bil prvič dosežen.

Poenostavitve iz programa Obzorje 2020, skupaj z usmerjenimi komunikacijskimi kampanjami, namenjenimi tistim vrstam upravičencev, pri katerih so napake pogostejše, kot so mala in srednja podjetja ter novinci, ter okrepljenim usposabljanjem zunanjih revizijskih podjetij, ki izvajajo revizije v imenu Komisije, nedvomno pozitivno vplivajo na pojav in finančni pomen napak. Vendar bo treba pozitivne rezultate za leto 2021 potrditi tudi v prihodnjih letih in nadaljevati z dosedanjimi ukrepi.

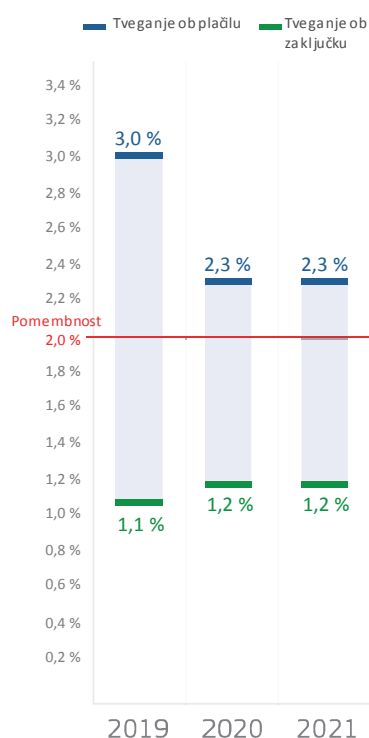
Leta 2021 se je uradno začel izvajati novi evropski okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, medtem ko se program Obzorje 2020 še vedno izvaja. Zaradi poznega sprejetja uredbe o programu Obzorje Evropa v primerjavi s prvotnim načrtom se je izvajanje programa začelo z zamudo. Kar zadeva finančno poslovanje, je cilj Komisije za program Obzorje Evropa razširiti uporabo poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov, kar upravičencem omogoča, da lažje upoštevajo pravila in se bolj osredotočijo na svoje dejanske raziskovalne projekte. Skupaj z nadaljnjimi komunikacijskimi kampanjami, namenjenimi deležnikom, naj bi to omogočilo znatno

zmanjšanje tveganja ob plačilu za program Obzorje Evropa. Ob upoštevanju nizke ravni ustreznih sedanjih odhodkov in narave povezanih transakcij se v zvezi z odhodki v okviru programa Obzorje Evropa za leto 2021 šteje, da je njihovo tveganje majhno.

⁽⁴¹⁾ V oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga, priloženi predlogu Komisije za uredbo o Obzorju 2020, je navedeno: „Komisija zato meni, da je za stroške za raziskave v okviru Obzorja 2020 tveganje napake na letni osnovi med 2–5 % ob upoštevanju stroška kontrol, poenostavitve predlaganih ukrepov za zmanjšanje kompleksnosti pravil in tveganja, povezanega s povračilom stroškov raziskovalnih projektov, realističen cilj. Končni cilj je, da se stopnja preostalih napak ob zaključku programov čim bolj približa 2 %, potem ko bodo upoštevani finančni vpliv vseh revizij, popravki in obnovitveni ukrepi.“

Kar zadeva druge programe, sta Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje ter nova Evropska izvajalska agencija za zdravje in digitalno tehnologijo ⁽⁴²⁾ pri nekaterih segmentih **Instrumenta za povezovanje Evrope** (ki zajema energetiko in telekomunikacije) izrazili pridržke zaradi stopenj preostalih napak v višini 2,52 % oziroma 3,84 %. Na tem področju politike je pri majhnem številu drugih programov ⁽⁴³⁾ stopnja preostalih napak višja od 2 %, vendar to zaradi manjšega finančnega učinka ⁽⁴⁴⁾ ne vpliva na zagotovilo, zato niso bili izdani nobeni pridržki. Umaknjen je bil tudi pridržek za leto 2020 za nepovratna sredstva v okviru **programa EU za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja**, ki jih izvaja Izvajalska agencija Evropskega sveta za inovacije ter za mala in srednja podjetja. Drugi programi ⁽⁴⁵⁾ so zaradi vrste financiranja in ravni revizijskega nadzora povezani z manjšim tveganjem.

Razdelek 2 – Kohezija, odpornost in vrednote

Za novi razdelek „Kohezija, odpornost in vrednote“ ostaja tveganje ob plačilu v višini 2,3 % stabilno v primerjavi z letom 2020. V tem razdelku sta tveganje ob plačilu in tveganje ob zaključku večinoma povezana z ravno, ugotovljeno za sklade kohezijske politike ⁽⁴⁶⁾, glede na obseg zadevnih odhodkov (približno 94 % skupnega zneska). Države članice so izvedle finančne popravke v višini 3 763 milijonov EUR ⁽⁴⁷⁾. To vključuje preventivne in korektivne ukrepe, ki so po eni strani rezultat dela organov upravljanja in revizijskih organov, po drugi strani pa dela Komisije in Evropskega računskega sodišča. Komisija je izvedla preventivne in korektivne ukrepe v skupnem znesku 118 milijonov EUR, vključno z neto finančnimi popravki v višini 84 milijonov EUR.

Pri skladih kohezijske politike je tveganje ob plačilu kljub stalnim prizadevanjem in izboljšavam pri delovanju sistemov kontrol še vedno znatno. Ocenjuje se, da se giblje med 1,8 % in 2,5 % ⁽⁴⁸⁾ ⁽⁴⁹⁾, podobno kot leta 2020 (1,9 % do 2,4 %). Tudi ocenjeni prihodnji popravki so primerljivi z letom 2020, zato **tveganje ob zaključku ostaja stabilno pri 1,2 %.**

⁽⁴²⁾ Za več informacij glej Prilogo 5.

⁽⁴³⁾ Sedmi okvirni program za raziskave in tehnološki razvoj, pilotni projekti in pripravljani ukrepi, program EU za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja, Raziskovalni sklad za premog in jeklo ter Instrument za povezovanje Evrope – Telekomunikacije.

⁽⁴⁴⁾ Leta 2019 je bil uveden prag *de minimis* za finančne pridržke. Količinsko opredeljeni pridržki iz letnega poročila o dejavnostih, ki se nanašajo na stopnje preostalih napak nad 2-odstotnim pragom pomembnosti, se ne štejejo za znatne za segmente, ki predstavljajo manj kot 5 % skupnih plačil generalnega direktorata in imajo finančni učinek manj kot 5 milijonov EUR. V takih primerih količinsko opredeljeni pridržki niso več potrebni.

⁽⁴⁵⁾ Na primer ukrepi Marie Skłodowske-Curie, ki so del programa Obzorje 2020.

⁽⁴⁶⁾ Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad, Evropski socialni sklad, pobuda za zaposlovanje mladih, Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim.

⁽⁴⁷⁾ Finančni popravki za obdobje 2007–2013 in odhodki, ki so bili odšteti od računovodskih izkazov za leto 2014, glej tudi zvezek II, Priloga 5, oddelek 5.4.

⁽⁴⁸⁾ Največja vrednost razpona je določena ob upoštevanju najslabšega izida na podlagi trenutnih revizijskih postopkov.

⁽⁴⁹⁾ To je znotraj razpona stopnje napake, ki sega od 0,9 % do 6,1 % v skladu z oceno v [letnem poročilu Računskega sodišča za leto 2020](#) (Priloga 5.1, str. 154). Višja stopnja napake, ki jo oceni Sodišče, se včasih lahko pojasni z razlikami v tolmačenju nacionalnih pravil ali v metodi, uporabljeni za določitev zneska napake.

Pri **Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu** je razvidno **zmanjšanje** tveganja ob plačilu, in sicer z razpona 2,1 % do 2,6 % v letu 2020 na razpon 1,9 % do 2,5 % v letu 2021. To zmanjšanje je mogoče pripisati izboljšavam v sistemih upravljanja in kontrol za številne programe.

Pri **Evropskem socialnem skladu** je podoben razpon tveganja ob plačilu v letu 2021, in sicer 1,7 % do 2,5 %, kar pomeni povečanje z razpona 1,4 % do 1,9 % v letu 2020. To povečanje je posledica preudarnega pristopa, ki ga je Komisija uporabila za številne programe, za katere so bile sporočene stopnje napake povečane, dokler se ne pridobijo dokončne informacije.

Leto 2021 je bilo prvo leto novega večletnega finančnega okvira. Vendar je bila junija sprejeta uredba o skupnih določbah za sklade kohezijske politike za obdobje 2021–2027. Ker države članice zdaj pripravljajo svoje programe in so pri najnaprednejših šele začele z izbiro projektov, se več let ne pričakujejo druga plačila razen predfinanciranja.

Kljub stalnim prizadevanjem in izboljšavam pri delovanju sistemov kontrol tveganje ob plačilu za kohezijo ostaja nad 2-odstotnim pragom pomembnosti. To je predvsem posledica zapletenosti projektov, ki se financirajo iz teh skladov, številnih zadevnih akterjev in težav pri obravnavanju nekaterih zapletenih pravil, zlasti v zvezi z javnimi naročili ali državno pomočjo.

Glavne kategorije nepravilnosti, ki so jih opredelili revizijski organi držav članic in Komisija, so podobne kategorijam, ki jih je opredelilo Računsko sodišče: neupravičeni odhodki, napake pri javnem naročanju, pomanjkljive revizijske sledi in manjkajoča bistvena dokazila. To kaže, da **večina revizijskih organov ustrezno odkriva različne vrste nepravilnosti**, ki prispevajo k tveganju ob plačilu, vendar ne vedno v celoti⁽⁵⁰⁾. Projekti in pravila so zapleteni, kar pomeni, da obstajajo tveganja za napake. V večini primerov pa ugotovljene pomanjkljivosti niso systemske, stanje ustreznega sistema pa se običajno po sprejetju popravnega ukrepa uredi v letu ali največ dveh. Poleg tega ugotovitev napak ali pomanjkljivosti v enem programu ne pomeni, da so podobne napake ali pomanjkljivosti prisotne povsod v zadevni državi članici. Rezultati nadzora držav članic in Komisije omogočajo raznoliko in diferencirano sliko po programih in organih. Na podlagi tega lahko Komisija ugotovi, da **večina programov deluje dobro ali dovolj dobro**⁽⁵¹⁾ in da se **pri omejenem številu programov več let pojavljajo systemske in ponavljajoče se pomanjkljivosti**, v katere nato Komisija usmeri svoje ukrepe. Slednji so pregledno navedeni v izdanih pridržkih.

Konec leta 2021 so bili izdani **štirje pridržki** v zvezi s skladi kohezijske politike.

⁽⁵⁰⁾ To oceno potrjuje tudi nedavna študija z naslovom Single audit approach – Root causes of the weaknesses in the work of the Member States' managing and audit authorities (Enotni revizijski pristop – Temeljni vzroki za pomanjkljivosti pri delu organov upravljanja in revizijskih organov držav članic), ki jo je na zahtevo Odbora Evropskega parlamenta za proračunski nadzor izvedel Center za strateške in ocenjevalne storitve. V študiji je navedeno, da se „ne glede na ugotovljene pomanjkljivosti pri izvrševanju odhodkov EU in nadzora nad njimi delo revizijskih organov v državah članicah na splošno dojema kot zanesljivo in trdno“.

⁽⁵¹⁾ 91 % programov v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada ter 89 % programov v okviru Evropskega socialnega sklada, pobude za zaposlovanje mladih in Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim.

- Dva pridrška se nanašata na obdobje 2014–2020 in vključujeta vse programe, pri katerih so se med letom pokazale znatne pomanjkljivosti v sistemih upravljanja in kontrol ali za katere je bila stopnja napake višja od praga pomembnosti oziroma, manj pogosto, v zvezi s katerimi se je revizijsko delo na ravni države članice štelo za pomanjkljivo ali nezadovoljivo.
- Dva pridrška pa se nanašata na obdobje 2007–2013, v zvezi s katerim je treba še vedno zaključiti nekaj programov. Pridrška nista količinsko opredeljena, saj v letu 2021 niso bila izvršena nobena plačila.

Število programov, za katere so bili izraženi pridrški za obdobje 2014–2020 (68), je podobno številu programov, za katere so bili izraženi pridrški za leto 2020 (61). Finančni učinek se je povečal s 341 milijonov EUR na 423 milijonov EUR, kar je v skladu s povečanjem skupnih plačil. Pridrški se običajno umaknejo, ko se sprejmejo ustrezni korektivni ukrepi. Razlogi za pridrške običajno niso strukturne narave, pri čemer traja od enega do dveh let, da se pridržek umakne⁽⁵²⁾. Za več podrobnosti o pridrških glej zvezek III, Priloga 5.

Komisija še naprej sprejema ukrepe za podporo organom, pristojnim za programe, pri izboljšanju njihovih sistemov upravljanja in kontrol ter za zmanjšanje tveganja ob zaključku za kohezijo pod 2 %.

Komisija je leta 2021 v tesnem sodelovanju z državami članicami sprejela različne vrste ukrepov za nadaljnje izboljšanje učinkovitosti sistemov upravljanja in kontrol ter za spodbujanje preprečevanja, odkrivanja in popraviljanja napak, vključno z naslednjim:

- Stalno spremljanje, analiza in odpravljanje temeljnih vzrokov za napake, ki na ravni držav članic niso bile odkrite.
- Ukrepi za krepitev zmogljivosti za izboljšanje upravne zmogljivosti organov upravljanja in revizijskih organov držav članic ter njihovo boljše usposobljenost za obravnavo najbolj zapletenih delov izvajanja skladov. To na primer vključuje brezplačno zagotavljanje orodja za podatkovno rudarjenje Arachne za pomoč pri odkrivanju nepravilnosti, goljufij in morebitnih nasprotij interesov, skupaj s profesionalizacijo naročnikov.
- Zagotavljanje spletnih smernic, primerov dobre prakse in pojasnil ter spodbujanje izmenjave izkušenj med strokovnjaki v podporo javnim naročnikom in organom, pristojnim za programe.
- Spodbujanje poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov, pri katerih je verjetnost napak manjša, z zagotavljanjem pomoči in podpore nacionalnim organom pri pripravi in oceni shem poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov za programe za obdobje 2021–2027. Komisija si je vztrajno prizadevala za oblikovanje in izvajanje ustreznih postopkov v podporo tem novostim, vključno z ukrepi za povečanje uporabe poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov in financiranja, ki ni povezano s stroškovnimi shemami, sorazmernejšo kontrolo in revizijami, poročanjem, ki bolj temelji na skladnosti, ter večjo prožnostjo za prilagoditev programov novim družbeno-ekonomskim in ozemeljskim razmeram.

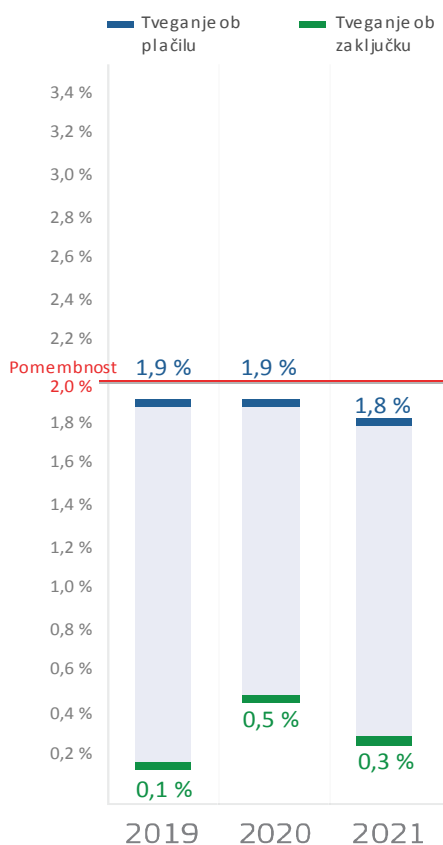
V zvezi s predhodnimi obračunskimi leti in po dokončanju strogih kontradiktornih postopkov so države članice izvedle dodatne finančne popravke. Zato je bilo tveganje ob zaključku v vsakem od zadnjih nekaj obračunskih let pod 2 %, kar potrjuje popravno zmogljivost skladov kohezijske politike. Ta odstotek se bo še naprej zniževal do zaključka programov.

⁽⁵²⁾ 78 % pridržkov za Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad ter 88 % pridržkov za Evropski socialni sklad, pobudo za zaposlovanje mladih in Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim je umaknjenih v manj kot dveh letih.

Razdelek 3 – Naravni viri in okolje

V zvezi z razdelkom **Naravni viri in okolje** ostaja **tveganje ob plačilu** pod 2-odstotnim pragom pomembnosti in znaša **1,8 %**, kar pomeni, da se je v primerjavi z letom 2020 zmanjšalo (z 1,9 %). Ocenjeni prihodnji popravki so se nekoliko povečali, in sicer na **1,5 %** odhodkov za leto 2021 (1,4 % v letu 2020), zaradi česar je tveganje ob zaključku ⁽⁵³⁾ ocenjeno na 0,3 % (0,5 % v letu 2020). To ustreza tudi rezultatom kontrol za odhodke za kmetijstvo, ki predstavljajo večino odhodkov na tem področju politike (98 %), preostali del pa je namenjen odhodkom za pomorstvo in ribištvo ⁽⁵⁴⁾, okolje in podnebje.

Komisija in države članice še naprej ščitijo finančne interese EU. Leta 2021 je Komisija izvedla finančne popravke v višini **631 milijonov EUR**. Države članice so izvedle popravke v skupnem znesku **794 milijonov EUR**, kar vključuje 528 milijonov EUR za predhodno odkrite in popravljene napake ter 266 milijonov EUR za naknadno izterjane zneske zaradi napak.

V zvezi s skupno kmetijsko politiko se je tveganje pri plačilu še naprej zmanjševalo, kot je bil trend v zadnjih nekaj letih. Pri neposrednih plačilih v okviru Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada, ki predstavljajo skoraj 70 % plačil, se je tveganje ob plačilu postopno zmanjševalo, in sicer z 1,8 % v letu 2018 na 1,4 % v letu 2021. Zaradi zapletenih pravil glede upravičenosti tveganje ob plačilu ostaja nad pragom pomembnosti za ukrepe za razvoj podeželja in tržne ukrepe. Tudi v zvezi z njimi se je tveganje ob plačilu nadalje zmanjšalo na 2,9 % oziroma 2,1 %, in sicer zaradi stalnih izboljšav sistemov upravljanja in kontrol v državah članicah, v katerih imajo integrirani administrativni in kontrolni sistemi, vključno z identifikacijskim sistemom za zemljišča, pomembno vlogo tudi za Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in ukrepe, povezane z živalmi.

Za odhodke, povezane z **ribištvom ter okoljskimi in podnebnimi ukrepi**, je še naprej značilno majhno tveganje. Poudariti je treba zmanjšanje tveganja ob plačilu nepovratnih sredstev programa LIFE v zadnjih nekaj letih.

Konec leta 2021 je bilo **pet pridrzkov** za segmente odhodkov ali programe, pri katerih so bile ugotovljene pomanjkljivosti glede kontrole in/ali stopnje napake nad 2 %.

- Trije pridrški za kmetijstvo, in sicer za **tržne ukrepe v okviru Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada** (ki vplivajo na šest držav članic), **neposredna plačila** (ki vplivajo na 14 plačilnih agencij in sedem držav članic) in **ukrepe v okviru Evropskega kmetijskega sklada za**

⁽⁵³⁾ Ker ukrepi v okviru Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada niso zaključeni, je tveganje ob zaključku na področju odhodkov za kmetijstvo nadomeščeno s končnim tveganjem.

⁽⁵⁴⁾ Čeprav so odhodki Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo zajeti v razdelku Naravni viri, se zanje uporablja isti izvedbeni mehanizem kot pri odhodkih za kohezijo.

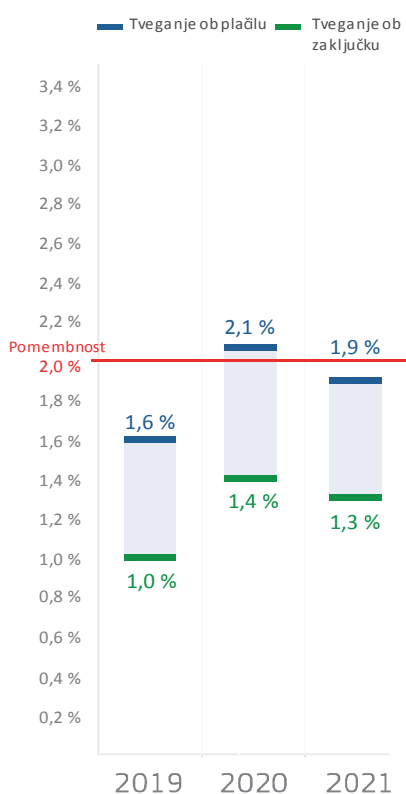
razvoj podeželja (ki vplivajo na 26 plačilnih agencij in 17 držav članic, ki so se (začasno) spoprijemale s pomanjkljivostmi glede kontrole in/ali visokimi stopnjami napake).

- En nov pridržek zaradi pomanjkljivosti glede kontrole v eni državi članici v zvezi z **Evropskim skladom za pomorstvo in ribištvo**.
- En ponavljajoč se količinsko neopredeljen pridržek za **register sistema EU za trgovanje z emisijami**.

Pridržek zaradi pomanjkljivosti glede kontrole v eni državi članici v zvezi z **Evropskim skladom za pomorstvo in ribištvo**, ki je bil izdan leta 2020, je bil leta 2021 umaknjen, saj je bila z njim povezana težava odpravljena.

V vseh primerih, v katerih so ugotovljene pomanjkljivosti privedle do pridržkov, je sledilo nadaljnje ukrepanje: postopki potrditve skladnosti za končno zaščito proračuna EU, spremljanje izvajanja popravilnih ukrepov, ki so jih sprejele države članice, in po potrebi prekinitve ali zmanjšanje/začasna ustavitev plačil državam članicam. Ta sistematični in natančno ciljno usmerjen pristop omogoča zaščito proračuna EU (za več podrobnosti glej zvezek III, Priloga 5).

Razdelek 4 – Migracije in upravljanje meja

Kar zadeva razdelek **Migracije in upravljanje meja**, sta se **tveganje ob plačilu (1,9 %)** in **tveganje ob zaključku (1,3 %)** v primerjavi z letom 2020 nekoliko zmanjšala ter spet ostala **pod 2 %**. Leta 2021 je bila vrednost **preventivnih in korektivnih ukrepov 17 milijonov EUR** – tj. vrednost preventivnih ukrepov je bila 8 milijonov EUR, korektivnih pa 9 milijonov EUR.

To področje politike sestavljajo odhodki z majhnim tveganjem. Prispevki decentraliziranim agencijam in sporazumi o prenosu pooblastil so predstavljali 40 % zadevnih odhodkov za leto 2021 s stopnjo napake blizu 0,5 %, medtem ko deljeno upravljanje in izvajanje Sklada za notranjo varnost ter Sklada za azil, migracije in vključevanje predstavljata 44 % zadevnih odhodkov, pri čemer tveganje ob plačilu znaša 1,12 %. Za ta segment se pridržki izdajo, ko je na ravni držav članic stopnja preostalih napak višja od 2 % ali če so bile ugotovljene resne pomanjkljivosti v sistemih upravljanja in kontrol.

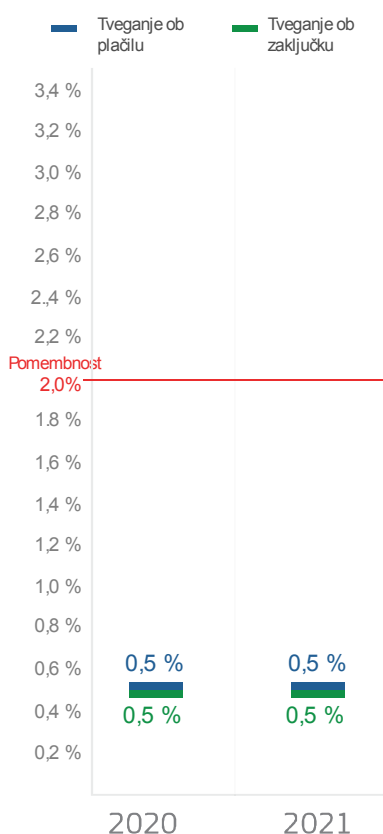
Konec leta 2021 so bili izdani **trije pridržki**.

- En pridržek je bil izdan za deljeno upravljanje v programskem obdobju 2014–2020, in sicer v zvezi s Skladom za azil, migracije in vključevanje ter Skladom za notranjo varnost, ki je količinsko opredeljen za eno državo članico.

- Drugi pridrček je bil izdan za ukrepe EU in nepovratna sredstva za nujno pomoč, kjer je stopnja preostalih napak dosegla 2,85 %. Za odpravo teh pomanjkljivosti so bili sprejeti upravljavski ukrepi, izvedbena pravila za neposredno upravljanje nepovratnih sredstev pa so bila močno poenostavljena s postopnim odmikom od posebnih pogojev za upravičenost na ravni programa in uskladitvijo na korporativni ravni.
- Poleg tega je Generalni direktorat za migracije in notranje zadeve izdal pridrček v zvezi z ugledom, povezan s pomanjkljivostmi, ugotovljenimi pri učinkovitem izvajanju novega mandata Evropske agencije za mejno in obalno stražo. Za korektivne ukrepe je v osnovi odgovorna navedena agencija. Vendar je Komisija kot članica upravnega odbora dejavno vključena v spremljanje njihovega izvajanja.

Količinsko neopredeljiv pridrček v zvezi z instrumenti deljenega upravljanja v programskem obdobju 2007–2013 je bil za leto 2021 umaknjen, saj je bilo izvajanje korektivnih ukrepov zaključeno za skoraj vse države članice s pridržkom (za več podrobnosti glej zvezek III, Priloga 5).

Razdelek 5 – Varnost in obramba

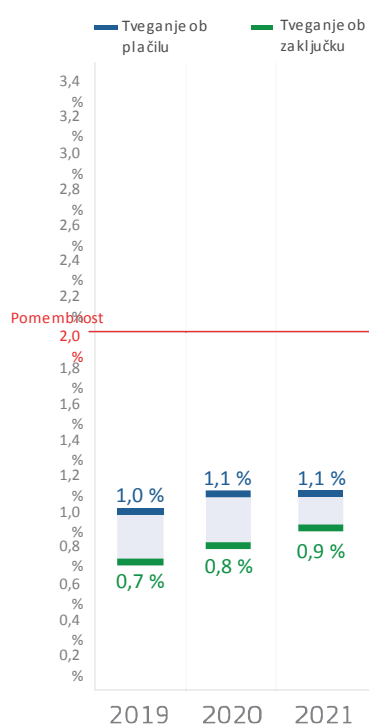

Za razdelek **Varnost in obramba** sta **tveganje ob plačilu** in **tveganje ob zaključku**, ki **oba znašata 0,5 %**, zelo nizka in precej pod 2 %. Ker so vrste plačil za to dejavnost povezane z zelo majhnim tveganjem (večinoma so to plačila agencijam), ni zneskov za preventivne in korektivne ukrepe. To je v skladu s stopnjo napake, o kateri se je poročalo v letu 2020.

Leta 2021 so večino izplačil v tem razdelku predstavljala plačila predhodnega financiranja v okviru evropskega programa za razvoj obrambne industrije, ki so znašala približno 200 milijonov EUR. Ta izplačila niso vključena v zadevne odhodke, saj gre za predplačila, ki so še vedno v lasti Komisije. Zadevni odhodki v višini 13,8 milijona EUR ustrezajo prispevku Evropski obrambni agenciji in javnim naročilom z majhnim tveganjem ob plačilu, ki je 0,5-odstotno.

Komisija se pri doseganju svojih ciljev v veliki meri zanaša na pooblaščen subjekte in regulativne agencije ter na tesno sodelovanje z različnimi partnerji in mednarodnimi organizacijami.

Razdelek 6 – Sosedstvo in svet

V letu 2021 sta **tveganje ob plačilu (1,1 %)** in **tveganje ob zaprtju (0,9 %)** za razdelek **Sosedstvo in svet** podobna kot leta 2020 in precej pod 2 %. V letu 2021 je bila vrednost **preventivnih in korektivnih ukrepov Komisije 131 milijonov EUR**, in sicer je bila vrednost preventivnih ukrepov 110 milijonov EUR, korektivnih pa 21 milijonov EUR, kar je podobno kot v letu 2020, ko je njuna vrednost 110 milijonov EUR oziroma 16 milijonov EUR.

Na tem področju politike se programi skoraj v enaki meri izvajajo v okviru neposrednega in posrednega upravljanja. Ne glede na zapleteno okolje, v katerem se ti programi izvajajo, je večina segmentov odhodkov, kot so javna naročila v okviru neposrednega upravljanja in proračunska podpora, povezanih z majhnim tveganjem. To je posledica profila tveganja operacij in uspešnosti povezanih sistemov kontrol.

Težave, ugotovljene v prejšnjih letih, so še naprej vplivale na nekaj segmentov, in sicer pomanjkanje ustreznih dokazil, napake pri izračunu prijavljenih stroškov, prijavljeni stroški, ki

niso bili vključeni v proračun, in neskladnost s pravili o javnih naročilih. Ukrepi, sprejeti za odpravo teh pomanjkljivosti, vključujejo poenostavitev in pojasnitev postopkov in pogodbenih pogojev za nepovratna sredstva, spodbujanje uporabe financiranja na podlagi rezultatov in izmenjavo informacij o pogosto pojavljajočih se napakah z ustreznimi deležniki na področju kontrole.

Poseben izziv za leto 2021 je bil dokončanje dodatnih predhodnih pregledov sistemov upravljanja in kontrol izvedbenih partnerjev⁽⁵⁵⁾, imenovanih tudi stebrne ocene, do 31. decembra 2021. To ni bilo vedno doseženo. Pričakuje se, da bodo stebrne ocene glavnih partnerjev dokončane v prvi polovici leta 2022, saj je bila prejeta velika večina končnih poročil, ki se trenutno analizirajo, da se oceni, ali so potrebni dodatni nadzorni ukrepi. Čeprav novih sporazumov o prispevkih ni mogoče skleniti pred dokončanjem stebrnih ocen in še vedno potekajo pogajanja o nekaterih okvirnih sporazumih o finančnem partnerstvu, so bili uvedeni blažilni ukrepi za zmanjšanje učinka na izvajanje intervencij v okviru posrednega upravljanja. Takšni ukrepi vključujejo znatno povečanje stikov s subjekti (večinoma agencijami Združenih narodov) za pospešitev postopka, tako da so bile marca 2022 dokončane vse stebrne ocene z glavnimi partnerji ali pa so v napredni fazi. Poleg tega so bili določeni posebni pogoji (nadzorniški ukrepi) za podpis pogodb s temi subjekti v ustrezno utemeljenih in izjemnih primerih, da se zagotovi skladnost s pravili Komisije. Izvajanje tekočih pogodb se je nadaljevalo kot običajno, pri čemer so bile spremembe še vedno mogoče.

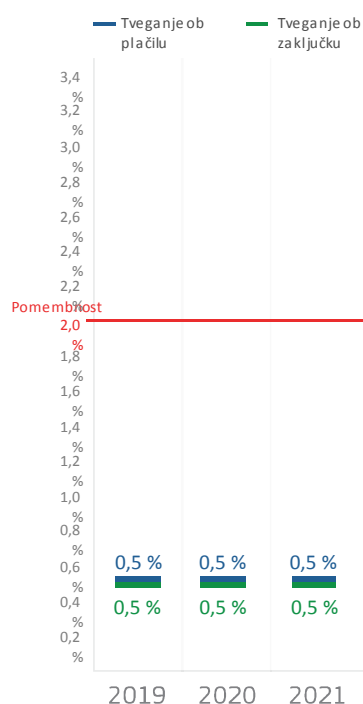
Po znatnih prizadevanjih v letu 2021 in prejšnjih letih za odpravo vzrokov napak je Generalni direktorat za sosedstvo in širitvena pogajanja konec leta 2021 umaknil pridržek v zvezi z nepovratnimi sredstvi v okviru neposrednega upravljanja. Ta prizadevanja se nadaljujejo in bodo imela pozitiven učinek tudi v letu 2022. GD za sosedstvo in širitvena pogajanja je zlasti izboljšal analizo in povečal ozaveščenost o vrstah napak. Pripravljen je bil priročnik o dodatnih ukrepih za zmanjšanje napak pri nepovratnih sredstvih s priporočili, kot so zahtevanje dokazil na podlagi vzorca v obdobju izvajanja pogodb o dodelitvi nepovratnih sredstev ali izvajanje okrepljenih kontrol (npr. okrepljeno spremljanje in/ali pregledi na kraju samem) ukrepov/pogodb ali upravičencev. Podrobna analiza vrst napak je bila

⁽⁵⁵⁾ To se zahteva z Uredbo (EU, Euratom) 2018/1046, finančno uredbo.

poslana vsem odredbodajalcem na podlagi nadaljnega prenosa pooblastil, ki so bili pozvani, naj spremljajo in izboljšajo kontrole izvajanja nepovratnih sredstev. Drugi popravni ukrepi so vključevali informativna srečanja z (novimi) prejemniki nepovratnih sredstev, na katerih so bile pojasnjene njihove pogodbene obveznosti in zagotovljene jasne informacije o najpogostejših virih napak pri upravljanju nepovratnih sredstev.

GD za sosedstvo in širitvena pogajanja je ohranil pridržek glede projektov v Libiji in Siriji. V teh državah delegacije ne morejo izvajati standardnih dejavnosti spremljanja in ocenjevanja, saj oseba zaradi varnostnih in političnih omejitev ni mogoče napotiti na projektne obiske na kraju samem ali druga podobna preverjanja. Uvedenih je bilo več ukrepov, kot so spremljanje na daljavo, pogodbe z neodvisnimi strokovnjaki za spremljanje projektov na terenu, pregled portfelja pogodb na podlagi tveganja in navzkrižno preverjanje informacij iz različnih virov. To je izboljšalo razumevanje lokalne dinamike ter omogočilo hitrejšo in boljše odzivanje na zelo nestabilno in nestanovitno okolje. Vendar sta obe državi še vedno aktivni konfliktni območji, glavni elementi, ki upravičujejo pridržek, pa so še vedno veljavni.

Razdelek 7 – Evropska javna uprava

V razdelku **Evropska javna uprava** so združene službe in oddelki, ki upravljajo upravne odhodke Komisije v okviru neposrednega upravljanja, kot je Urad za vodenje in plačevanje posameznih pravic, ki predstavlja več kot 80 % zadevnih odhodkov v okviru tega razdelka. **Tveganje ob plačilu** za to vrsto odhodkov z majhnim tveganjem je preudarno določeno na **0,5 %**. Ker večina ustreznih sistemov kontrol vključuje predvsem predhodne kontrole, so ocenjeni prihodnji popravki pogosto določeni na previdno stopnjo 0,0 %. Zato je **tveganje ob zaključku** enako tveganju ob plačilu in ostaja zelo majhno, in sicer **0,5 %**. Leta 2021 so **preventivni ukrepi Komisije znašali 4 milijone EUR**, kar je nekoliko manj kot v letu 2020 (6 milijonov EUR).

Z **vidika prihodkov** po izgubi tradicionalnih lastnih sredstev zaradi prenizko ovrednotenega uvoza tekstila in obutve iz Kitajske v Združeno kraljestvo, kar je privedlo do pridržka, se izvaja postopek količinske opredelitve netočnih zneskov tradicionalnih lastnih sredstev, prenesenih v proračun EU.

Sodišče Evropskih skupnosti je 8. marca 2022 izdalo sodbo, s katero je potrdilo stališče Komisije. Sodišče je sicer potrdilo statistični pristop, ki ga je Komisija razvila za količinsko opredelitev izgub, vendar je zahtevalo pregled dejanskega zahtevanega zneska. Ustrezni količinsko opredeljeni pridržek za obdobje 2011–2017 je bil zato ohranjen. Z dodatnimi inšpekcijskimi pregledi v vseh državah članicah so bili potrjeni nadaljnji primeri goljufij s prenizkim vrednotenjem zneskov, ki jih še ni mogoče količinsko opredeliti, vendar bodo ocenjeni v letu 2022.

2.2 Uvedeni so bili ukrepi za izboljšanje učinkovitosti

Komisija si nenehno prizadeva za izboljšanje učinkovitosti svojih dejavnosti, da bi uresničila svoje cilje ob strogih proračunskih omejitvah. Postopki se racionalizirajo, da se zagotovi najučinkovitejša uporaba omejenih virov.

Pandemija COVID-19 je pospešila **digitalno preobrazbo** Komisije in izvajanje brezpapirnih delovnih postopkov, kar je povečalo učinkovitost.

Evropska komisija se v skladu z digitalno strategijo EU preusmerja v brezpapirno upravo

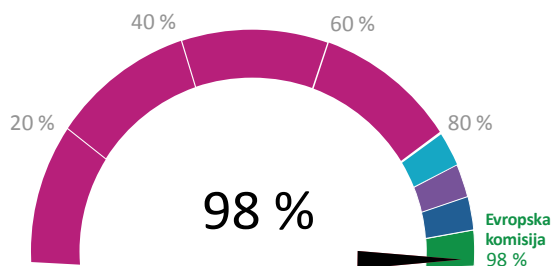
Uporaba elektronskih podpisov v sodobnih javnih upravah postaja pravilo. V zvezi s tem **se kvalificirani elektronski podpisi vse pogosteje uporabljajo na ravni celotne Evropske komisije**, saj veljajo za zelo učinkovito rešitev, ki uporabnikom omogoča enostavno in varno elektronsko podpisovanje dokumentov. Kvalificirani elektronski podpisi izpolnjujejo najvišje pravne zahteve, kot so opredeljene v uredbi o elektronski identifikaciji, avtentikaciji in storitvah zaupanja, da se zagotovita izvirnost in celovitost dokumenta.

Do konca leta 2021 je več kot 2 500 uporabnikov pridobilo kvalificirane elektronske podpise prek platforme EU Sign za digitalno podpisovanje dokumentov. Od konca leta 2020 ta storitev ponuja digitalizirane in poenostavljene postopke vpisa, da lahko uporabniki prihranijo čas in imajo boljše uporabniško izkušnjo. Poleg tega se uvajanje takšnih podpisov nadaljuje in se vse bolj uveljavlja v delegacijah EU.

Vzajemnost postopkov je še en vir povečanja učinkovitosti. Nadaljnje pobude, sprejete leta 2021 v tem smislu, so vključevale razširitev zakladniških storitev Komisije na dodatnih sedem agencij in ustanovitev novega skupnega revizijskega direktorata za kohezijo, ki zajema vse revizijske dejavnosti za kohezijske odhodke.

Komisija je v letu 2021 nadaljevala tudi z razvojem učinkovitejših orodij korporativne informacijske tehnologije.

- Uradna uvedba okolja **Microsoft 365** predstavlja ključni prispevek k učinkovitosti Komisije, saj zagotavlja nov nabor korporativnih integriranih rešitev za sodelovanje, ki bodo izboljšale notranje sodelovanje, individualno produktivnost ter širše možnosti notranjega in zunanjega komuniciranja.
- Nova korporativna platforma finančne informacijske tehnologije, **SUMMA**, je začela postopoma nadomeščati sistem ABAC. Cilj projekta SUMMA je prispevati k posodobitvi in digitalizaciji uprave EU. Projekt bo standardiziral in poenostavil zakladniške, finančne in računovodske postopke Komisije ter 55 drugih institucij in subjektov EU ter olajšal postopek odločanja z integriranim poročanjem in okrepljenimi analitičnimi zmogljivostmi. Konec leta 2021 so tri pilotne agencije v skladu z načrtom prešle na sistem SUMMA.
- Komisija je dosegla tudi dober napredek pri selitvi novih programov financiranja na sistem **eGrants**. Od 39 programov financiranja EU, ki naj bi novi sistem uporabljali v obdobju 2021–2027, jih je bilo do konca leta 2021 v celoti preseljenih 33.

prispeva k ciljem Komisije.

Navedene pobude so omogočile, da je bilo **leta 2021 98 % plačil (v smislu zneskov) izvedenih v zakonitem plačilnem roku (glej diagram)**, in to kljub dejstvu, da je pandemija COVID-19 še vedno močno vplivala na delovno okolje. To je izjemno pomembno, saj se številni upravičenci zanašajo na ta plačila za izvajanje svojih dejavnosti in projektov, kar posledično

2.3 Stroški kontrol so sorazmerni s tveganji

Vse službe Komisije so leta 2021 po skupni oceni uspešnosti, učinkovitosti in gospodarnosti svojih kontrol sklenile, da so **bile na splošno stroškovno učinkovite**.

Sredstva, dodeljena **kontrolam, so usklajena s tveganji**, povezanimi z naravo programov in/ali okvirom, v katerem se izvajajo. **Stroški kontrol so skozi čas na splošno stabilni**. Vendar so nekatere službe poročale o rahlem povišanju v relativnem smislu, kar pa ni posledica višjih stroškov kontrole kot takih, temveč manjšega obsega plačil v letu 2021. To je mogoče pojasniti z nadaljevanjem krize zaradi COVID-19 in/ali zamudami pri sprejemanju novih programov. Zaradi raznolikosti programov porabe in njihovih različnih značilnosti ni mogoče smiselno primerjati njihovih stroškov kontrole. Vendar pa je mogoče opredeliti nekatere skupne stroškovne dejavnike, kot je prikazano v spodnjem okviru.

Primeri pogostih povzročiteljev stroškov

- **Zapletenost samih programov, ki se upravljajo.** Nepovratna sredstva, ki temeljijo na povračilu dejanskih stroškov, pomenijo delovno intenzivne kontrole v nasprotju s financiranjem, ki temelji na pavšalnih zneskih ali možnostih poenostavljenega obračunavanja stroškov.
- **Zapletenost okolja, v katerem se programi izvajajo.** Stroški kontrol bodo verjetno višji v primeru organizacijske strukture z več lokacijami ali kadar imajo partnerji in/ali upravičenci sedež zunaj jurisdikcije EU.
- **Obsegi in zneski, ki jih je treba obdelati.** Veliko število plačil majhne vrednosti bo povzročilo višje stroške kontrole kot ponavljajoča se množična plačila, regulativni okvir pa zahteva nekatere nespremenljive kontrole. Posledica tega je ekonomija nezadostnega obsega.
- **Vrsta upravljanja.** V okviru posrednega in deljenega upravljanja so stroški kontrol porazdeljeni med Komisijo in njenimi izvedbenimi partnerji, pri neposrednem upravljanju pa breme v celoti nosi Komisija.

Zaradi preglednosti in popolnosti so tiste službe, ki se ukvarjajo z deljenim in/ali posrednim upravljanjem, v svojih letnih poročilih o dejavnostih tudi o stroških kontrol v državah članicah in pooblaščenih subjektih poročale ločeno od lastnih stroškov kontrol, ki jih ima Komisija.

3. Zagotovilo poslovanja

3.1 Ocene, zagotovilo in pridrži, ki jih izrazijo odredbodajalci

Vseh 51 odredbodajalcev na podlagi prenosa pooblastil ⁽⁵⁶⁾ je v izjavah o zanesljivosti za leto 2021 ⁽⁵⁷⁾ **izjavilo, da imajo razumno zagotovilo**, (1) da informacije v njihovih poročilih predstavljajo resnično in pošteno sliko (tj. so zanesljive, popolne in pravilne) o stanju v njihovih službah, (2) da so bili viri, dodeljeni njihovim dejavnostim, uporabljeni za predvideni namen in v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja in (3) da vzpostavljeni kontrolni postopki dajejo potrebna jamstva glede zakonitosti in pravilnosti povezanih transakcij ob upoštevanju večletne narave nekaterih programov in narave zadevnih plačil.

Odredbodajalci v okviru splošnih procesov oblikovanja zagotovil in s svojih upravljavskih vidikov opravijo tudi podrobnejšo analizo za vsak program ali segment svojega portfelja. Uporabijo vse razpoložljive informacije, zlasti rezultate svojih kontrol, da bi odkrili kakršne koli morebitne pomanjkljivosti, ki bi lahko bile pomembne v kvantitativnem ali kvalitativnem smislu. Ob koncu vsakega proračunskega leta ugotovijo, ali bo finančni vpliv take pomanjkljivosti verjetno nad 2-odstotnim pragom pomembnosti in/ali je vpliv na ugled pomemben. Če je tako, **svoji izjavi o zanesljivosti dodajo pridržek** za konkretni zadevni segment portfelja.

10 odredbodajalcev je za leto 2021 izdalo izjavo s pridržkom, in sicer skupaj 16 pridržkov (to je nekoliko manj kot v letu 2020, ko je 11 služb izdalo 19 pridržkov), kot je opisano v nadaljevanju.

- Skupaj 13 pridržkov je bilo ohranjenih iz prejšnjih let, od tega jih je 12 povezanih s programi porabe sredstev, drugi pa so povezani s prihodkovno stranjo proračuna EU. Ti pridrži so se ohranili zlasti zato, ker je mogoče temeljne vzroke pomembnih stopenj napake na podlagi sedanjih pravnih okvirov programov delno ublažiti, ne pa v celoti odpraviti.
- Trije pridrži v letu 2021 so novi. So posledica pomembne stopnje napake ali resnih pomanjkljivosti, ugotovljenih v kontrolnih sistemih izvedbenih partnerjev (držav članic ali agencij).
- Leta 2021 so bili umaknjeni štiri pridrži, ki so bili prisotni v letu 2020, ker so bile z njimi povezane težave odpravljene.
- Od 16 drugih pridržkov sta bila dva umaknjena, 14 pa jih ni bilo izdanih zaradi uporabe pravila *de minimis*, po katerem se pridrži ne štejejo za smiselne, kadar gre za manjše odhodke (manj kot 5 % plačil generalnega direktorata ali službe) in je posledični finančni učinek majhen (manj kot 5 milijonov EUR). Skupni finančni učinek teh primerov, tj. 4,8 milijona EUR, je zelo majhen.

Skupni finančni učinek vseh pridržkov je za leto 2021 znašal 987 milijonov EUR, tj. 19 % manj od 1 219 milijonov EUR v letu 2020. To zmanjšanje je povezano z znižanjem stopenj napake, ugotovljenih v kmetijstvu. Za vsak pridržek se sprejmejo blažilni ukrepi, da se odpravijo povezane pomanjkljivosti in zmanjšajo posledična tveganja (za podrobnosti glej oddelek 2.2.2).

⁽⁵⁶⁾ Izraz „odredbodajalec na podlagi prenosa pooblastil“ zajema generalne direktorje služb Komisije ter vodje izvajalskih agencij, uradov, oddelkov in projektnih skupin.

⁽⁵⁷⁾ [Letna poročila o dejavnostih](#).

Priloga 5 v zvezku III vsebuje popoln seznam pridrzkov za leto 2021 ter dodatna pojasnila in podrobnosti.

3.2 Delo Službe za notranjo revizijo in splošno mnenje

Generalni direktorati in službe Komisije so svoja zagotovila oblikovale tudi na podlagi dela Službe za notranjo revizijo. Služba za notranjo revizijo revidira sisteme upravljanja in kontrole v Komisiji in izvajalskih agencijah, s čimer daje neodvisno in objektivno zagotovilo o njihovi ustreznosti in učinkovitosti. Služba za notranjo revizijo je v skladu s svojo listino o delu ⁽⁵⁸⁾ izdala letno splošno mnenje o finančnem poslovanju Komisije, ki temelji na revizijskem delu, ki ga je v preteklih treh letih (2019–2021) opravila na področju finančnega poslovanja Komisije. V splošnem mnenju so upoštevane tudi informacije iz drugih virov, in sicer poročil Evropskega računskega sodišča.

Na podlagi teh revizijskih podatkov **je notranji revizor menil, da je Komisija leta 2021 uvedla postopke za upravljanje, obvladovanje tveganj in notranjo kontrolo, ki so kot celota ustrezni, da dajejo razumno zagotovilo o doseganju njenih finančnih ciljev.** Vendar je splošno mnenje izraženo s pridržkom, povezanim s pridržki, ki so jih izrazili odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil v izjavah o zanesljivosti, izdanih v njihovih letnih poročilih o dejavnostih. V zvezi s splošnim mnenjem je notranji revizor upošteval tudi skupni učinek vseh zneskov, pri katerih po ocenah obstaja tveganje ob plačilu, saj presegajo zneske, za katere je bil izražen pridržek. Služba za notranjo revizijo zaradi teh elementov meni, da je celotni proračun EU dolgoročno ustrezno zaščiten.

Notranji revizor je brez izražanja dodatnih pridrzkov v mnenju dodal tri poudarjene zadeve, ki so opisane v Prilogi 6 k temu poročilu, in sicer v zvezi z:

- izvrševanjem proračuna EU v kriznih razmerah, povezanih s pandemijo COVID-19;
- strategijami nadzora v zvezi s tretjimi osebami, ki izvajajo politike in programe;
- poročanjem o popravni zmogljivosti večletnih sistemov kontrol.

Da bi Služba za notranjo revizijo prispevala h kulturi Komisije, ki temelji na smotnosti poslovanja, in večjemu poudarku na stroškovni učinkovitosti, je leta 2021 v okviru svojega strateškega revizijskega načrta izvedla tudi revizije smotnosti poslovanja. Iz tega izhajajoča priporočila, od katerih revidiranci niso sprejeli le enega ⁽⁵⁹⁾, se nanašajo na pripravljenost na izvajanje večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, strategije nadzora v zvezi z izvajanjem programov s strani tretjih oseb, sisteme notranjih kontrol v zvezi z zakonitostjo in pravilnostjo ter skladnostjo, izvajanje zakonodaje EU in varnost informacijske tehnologije. Revidiranci so za vsa priporočila pripravili akcijske načrte in jih predložili Službi za notranjo revizijo, ki jih je ocenila kot zadovoljive. Služba za notranjo revizijo je nadaljevala s strogo politiko spremljanja in redno ocenjevala, kako službe Komisije dejansko izvajajo njena priporočila. Revizijsko delo je potrdilo, da so revidiranci ustrezno in učinkovito izvedli 94 % njenih priporočil, ki so bila izdana v obdobju 2017–2021 in katerih izvajanje je spremljala Služba za notranjo revizijo. Ta rezultat kaže, da službe Komisije skrbno izvajajo priporočila in zmanjšujejo tveganja, ki jih odkrije Služba za notranjo revizijo. Več informacij o zagotovitvi, ki ga da Služba za notranjo revizijo, je v Prilogi 6. Poleg tega Komisija organu, odgovornemu za razrešnico, v skladu s

⁽⁵⁸⁾ Sporočilo Komisiji: Listina o delu Službe Evropske komisije za notranjo revizijo (C(2020) 1760).

⁽⁵⁹⁾ Revidiranec je eno pomembno poročilo zavrnil. Uprava je sprejela preostalo tveganje in izvedla del priporočila, pri čemer nadaljnja razprava na ravni pripravljalne skupine odbora za spremljanje poteka revizij ni bila potrebna.

členom 118(8) finančne uredbe posreduje poročilo o delu notranjega revizorja v okviru celovitega svežnja finančnih poročil in poročil o odgovornosti.

3.3 Zagotovilo, pridobljeno z delom Odbora za spremljanje poteka revizij

Odbor za spremljanje poteka revizij nadzoruje revizijska vprašanja v Komisiji in letno poroča kolegiju komisarjev. Zagotavlja neodvisnost Službe za notranjo revizijo, spremlja kakovost notranjih revizij ter zagotavlja, da generalni direktorati in službe Komisije ustrezno upoštevajo priporočila notranje in zunanje revizije (tj. ki jih izda Evropsko računsko sodišče) ter da se izvajanje teh priporočil ustrezno spremlja.

V letu poročanja 2021, ki ga je zaznamovalo nadaljevanje pandemije COVID-19, ter po neupravičeni in neizzvani ruski invaziji na Ukrajino v začetku leta 2022 je imel **odbor še naprej pomembno vlogo pri krepitvi upravljanja, organizacijske uspešnosti in odgovornosti v celotni organizaciji**. Organiziral je štiri sklope sestankov, ki so bili osredotočeni na ključne cilje iz delovnih programov za leti 2021 in 2022. Poleg tega je še naprej spremljal razmere v zvezi s COVID-19 v povezavi s svojimi področji odgovornosti, da bi pridobil dodatno zagotovilo o učinkovitem blaženju in ustrezni revizijski pokritosti velikih tveganj, povezanih z odzivom na COVID-19 in ukrepi za okrevanje.

Odbor se je odzval na zahtevo Evropskega računskega sodišča, naj se ga bolj sistematično vključi v delo odbora. Direktorja predsedstva Računskega sodišča je povabil na dve seji svoje pripravljalne skupine, da bi predstavil večletno strategijo zunanjega revizorja ter letna delovna programa za leti 2021 in 2022. Odbor je izvedel načrtovano tematsko razpravo o varnosti informacijske tehnologije, ki je potekala kmalu po izbruhu ruske vojne agresije proti Ukrajini in je bila še posebej aktualna zaradi pričakovanega povečanja števila kibernetičnih groženj.

Odbor je bil zadovoljen z neodvisnostjo in kakovostjo notranjega revizijskega dela. Pozdravil je pozitiven rezultat zunanje ocene kakovosti za obdobje 2017–2021, ki jo je opravila Služba za notranjo revizijo, kar je pomemben dejavnik, povezan z zagotovitvijo o kakovosti dela na področju notranje revizije. Odbor je bil tudi zadovoljen, da načrtovanje notranjega revizorja ustrezno pokriva revizijsko področje in še naprej zajema ključna področja tveganja. Dejanska stopnja izvajanja priporočil notranjega revizorja je ostala zelo visoka (tj. zajemala je 94 % priporočil, ki so bila izdana in so se nadalje spremljala v obdobju 2017–2021) in da je januarja 2022 izvajanje pri samo osmih zelo pomembnih revizijskih priporočilih zamujalo za več kot šest mesecev. Odbor je še naprej spremljal tudi napredek pri izvajanju priporočil Sodišča in je bil zadovoljen, ko je Sodišče že štirinajstič zapored podalo mnenje brez pridržkov o zanesljivosti konsolidiranega zaključnega računa EU.

Priloga 8 v zvezku III vsebuje več informacij o delu in sklepih odbora.

3.4 Mnenji Evropskega računskega sodišča o zaključnem računu za leto 2020 ter o zakonitosti in pravilnosti transakcij

V *Letnem poročilu Evropskega računskega sodišča o izvrševanju proračuna EU za proračunsko leto 2020*, objavljenem oktobra 2021, je bilo že štirinajsto leto zapored **ponovno dano pozitivno mnenje o zaključnih računih EU**.

Čeprav v **prihodkih** še vedno **ni pomembnih napak**, je Računsko sodišče ohranilo **negativno mnenje o zakonitosti in pravilnosti odhodkov za leto 2020**. Skupna **stopnja napake** za proračun EU (**2,7 %**), ki jo je ocenilo Sodišče, je ostala na enaki ravni kot za odhodke za leto 2019, pri čemer je primerljiva z letoma 2017 in 2018 (2,4 % oziroma 2,6 %) ter precej nižja kot v letu 2016 in prej.

Negativno mnenje Sodišča je v glavnem posledica deleža odhodkov z velikim tveganjem. Odhodki z velikim tveganjem, za katere pogosto veljajo zapletena pravila in ki temeljijo predvsem na povračilu stroškov, zajemajo zlasti kohezijo, odhodke za raziskave, razvoj podeželja, tržne ukrepe v okviru Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada in nekatere dele zunanjih ukrepov. Ti odhodki so predstavljali 59 % revidirane populacije za leto 2020, kar je logično glede na pospešitev kohezijskih plačil na tej stopnji cikla večletnega finančnega okvira za obdobje 2014-2020.

Kar zadeva dve največji področji odhodkov EU, je stopnja napake, ki jo je ocenilo Sodišče, ostala blizu ravni pomembnosti v primeru naravnih virov ⁽⁶⁰⁾, ki so predstavljali 40,8 % revidirane populacije. V primeru kohezijske politike, ki predstavlja 32,8 % revidirane populacije, se je stopnja napake, ki jo je ocenilo Sodišče, znižala s 4,4 % v letu 2019 na 3,5 % v letu 2020. Upravni odhodki so bili še naprej brez pomembnih napak.

Komisija dodatno ukrepa na podlagi priporočil Sodišča, ki izhajajo iz letnih poročil in posebnih poročil, o sprejetih ukrepih pa poroča v letnih poročilih o dejavnostih. Poleg tega o izvajanju priporočil Sodišča redno poroča Odboru za spremljanje poteka revizij, ki v okviru svojih posodobljenih pooblastil izvaja nekatere dejavnosti spremljanja v zvezi s tem ⁽⁶¹⁾.

Evropsko računsko sodišče spremlja tudi, kako Komisija **izvaja njegova priporočila**, in zagotavlja povratne informacije, ki Komisiji pomagajo izboljšati dejavnosti nadaljnjega ukrepanja. Računsko sodišče je v *Poročilu o smotnosti izvrševanja proračuna EU – stanje ob koncu leta 2020* proučilo, kako zavzeto si je Komisija prizadevala za izvajanje 149 revizijskih priporočil, ki so bila nanjo naslovljena v 18 posebnih poročilih, objavljenih leta 2016. Ugotovilo je, da je Komisija v celoti (67 %) ali večinoma (14 %) izvedla skoraj 80 % priporočil, delno pa še 9 % priporočil. Od 16 priporočil, ki po mnenju Sodišča niso bila izvedena, Komisija sprva ni sprejela 11 teh priporočil. Ti rezultati so v skladu s predhodnimi leti.

3.5 Razrešnica proračuna za leto 2020

Evropski parlament je **Komisiji** 4. maja 2022 z veliko večino **podelil razrešnico** za proračunsko leto 2020, potem ko je proučil poročila Evropskega računskega sodišča, celovit sveženj finančnih poročil in poročil o odgovornosti Komisije ter priporočilo Sveta o razrešnici. Poleg tega je Odbor Evropskega parlamenta za proračunski nadzor izbrane komisarje in generalne direktorje pozval, naj si med postopkom razrešnice izmenjajo stališča. Med postopkom so se ključni deležniki, tj. Evropski parlament, Svet Evropske unije in Evropsko računsko sodišče, osredotočili na to, kako izboljšati rezultate proračuna EU in kako dodatno zmanjšati stopnjo napake. Med razpravo so se obravnavala tudi vprašanja, kot so pravna država in temeljne pravice, lažje izvajanje in črpanje sredstev EU, informacije o upravičencih do sredstev EU, med drugim z večjo uporabo interoperabilnih informacijskih

⁽⁶⁰⁾ 2 % za leto 2020 v primerjavi z 1,9 % za leto 2019.

⁽⁶¹⁾ Sporočilo komisarja Reyndersa Komisiji v soglasju s predsednico z naslovom Update of the charter of the Audit Progress Committee of the European Commission (Posodobitev listine Odbora Evropske komisije za spremljanje poteka revizij) ([C\(2020\) 1165](#)).

sistemov, ter tradicionalna lastna sredstva. Organ za podelitev razrešnice je letos zlasti želel pridobiti zagotovilo, da je proračun EU med pandemijo ostal dobro zaščiten. Kot običajno, Komisija **izvaja ustrezne ukrepe za upoštevanje teh priporočil**, o nadaljnjemu ukrepanju pa poroča v posebnem poročilu.

4. Nadaljnji razvoj: napovedi za leto 2022 in pozneje

4.1 Dodatna orodja za zaščito proračuna EU

4.1.1 Revizija finančne uredbe

Po obsežni reviziji leta 2018 je Komisija predlagala ciljno usmerjeno spremembo finančne uredbe ⁽⁶²⁾. Glede na to, da je v zvezi s spremembami, ki jih je prinesla revizija leta 2018, potreben čas, preden bodo začele v celoti učinkovati, se bo ta revizija osredotočila na uskladitev z novim dolgoročnim proračunom, nekatere izboljšave kriznega upravljanja na podlagi spoznanj, pridobljenih med krizo zaradi COVID-19, in okrepljeno zaščito finančnih interesov EU.

4.1.2 Uporaba enotnega orodja za podatkovno rudarjenje in oceno tveganja

Komisija se je v novem večletnem finančnem okviru zavezala, da bo skupaj z mehanizmom za odpornost in okrevanje ter rezervo za prilagoditev na brexit državam članicam dala na voljo enotno orodje za podatkovno rudarjenje in oceno tveganja za izboljšanje njihovih sistemov upravljanja in kontrol, da bi zagotovila njegovo vsesplošno uporabo v državah članicah. Komisija prilagaja orodje, ki je bilo državam članicam dano na voljo v okviru prejšnjega večletnega finančnega okvira (Arachne), da bi se upoštevalo novo obdobje večletnega finančnega okvira in z njim povezane zahteve ter mehanizem za odpornost in okrevanje. Komisija bo še naprej zagotavljala podporo državam članicam, da bi omogočila njegovo učinkovito uporabo. To vključuje predstavitve, usposabljanja in delavnice ter zagotavljanje tehnične podpore in svetovanja zainteresiranim organom, vključno s tem, kako orodje za ocenjevanje tveganja vključiti v svoje vsakodnevne postopke. Komisija je v okviru sedanje revizije finančne uredbe predlagala okrepitev uporabe tega enotnega orodja za podatkovno rudarjenje in oceno tveganja.

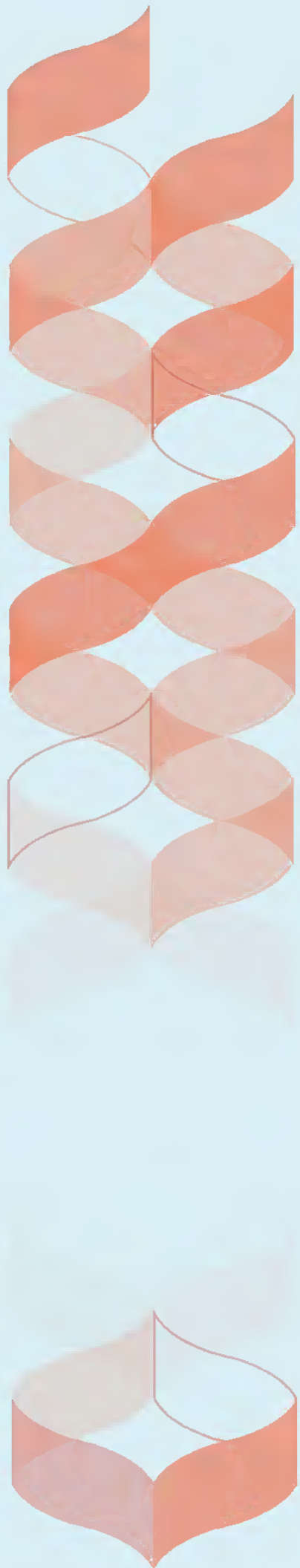
4.1.3 Izvajanje uredbe o pogojenosti

Sodišče je 16. februarja 2022 potrdilo veljavnost Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna EU, ki sta jo izpodbijali dve državi članici, Madžarska in Poljska.

Komisija je marca 2022 sprejela smernice za uporabo te uredbe. Po delu, opravljenem v letu 2021, je Komisija aprila Madžarski poslala prvo uradno obvestilo v skladu s splošnim režimom pogojenosti. S tem je sprožila postopek, ki bi lahko privedel do uvedbe ukrepov proti državi članici zaradi kršitev načel pravne države, ki dovolj neposredno vplivajo na finančne interese EU ali kadar obstaja resno

⁽⁶²⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (prenovitev), COM(2022) 223.

tveganje, da bi lahko vplivale nanje. Komisija stalno spremlja razmere v državah članicah. Če bodo izpolnjeni pogoji, bo sprožila postopek v skladu z uredbo o pogojenosti.

Priloga 3 – Mehanizem za okrevanje in odpornost nov instrument, ki temelji na smotrnosti in je namenjen okrevanju EU

Inovativen instrument, ki temelji na smotrnosti in bo pripomogel, da bo EU iz krize zaradi COVID-19 izšla še močnejša, kot je bila pred njo

Mehanizem za okrevanje in odpornost je nov instrument, ki temelji na smotrnosti in je namenjen okrevanju EU. Zasnovan je tako, da blaži gospodarske in socialne posledice pandemije COVID-19 ter zagotavlja, da bodo evropska gospodarstva in družbe postali bolj trajnostni, odpornejši in bolje pripravljeni na izzive in priložnosti zelenega in digitalnega prehoda. Mehanizem, ki ga je Komisija predlagala maja 2020 in je bil vzpostavljen na začetku leta 2021 ⁽⁶³⁾, v ta namen daje na voljo 723,8 milijarde EUR (v tekočih cenah), in sicer 385,8 milijarde EUR v obliki posojil in 338 milijard EUR v obliki nepovratnih sredstev. Države članice podpira pri izvajanju ambicioznih reform in naložb, ki so v skladu s prednostnimi nalogami EU in obravnavajo izzive, opredeljene v priporočilih za posamezne države v okviru evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih in socialnih politik.

Mehanizem za okrevanje in odpornost je edinstven instrument, ki temelji na povpraševanju in smotrnosti.

- **Države članice so upravičenke mehanizma.** Iz njega prejemajo podporo za izvajanje svojih nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost. Sredstva se po izplačilu vnesejo v nacionalni proračun.
- Sredstva se **izplačujejo, ko so doseženi vnaprej določeni mejniki in cilji**, s katerimi se meri izvajanje reform in naložb, ki so namenjene odzivanju na izzive, s katerimi se soočajo države članice, do leta 2026.
- Mehanizem, ki se financira iz evropskega instrumenta za okrevanje NextGenerationEU, je izjemen in **začasen instrument**.
- **Financira se s finančnimi sredstvi**, ki jih je Komisija v imenu Evropske unije **zbrala na kapitalnih trgih**.

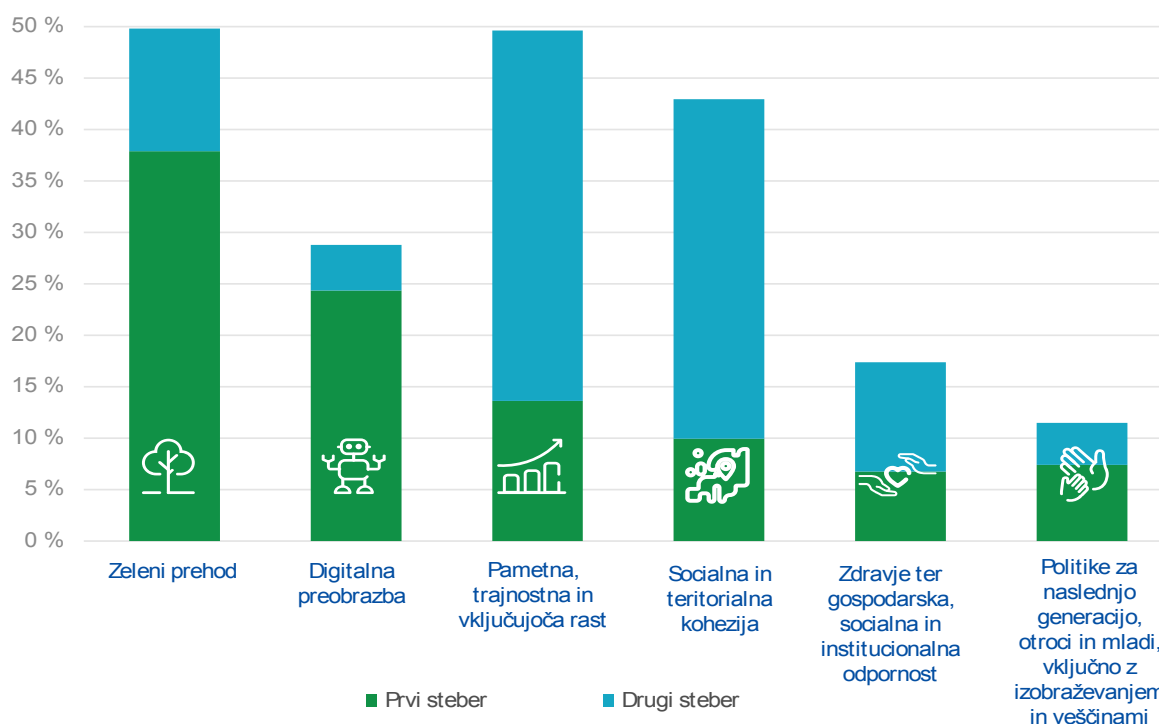
Da bi do konca leta 2021 prejele podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, je 26 ⁽⁶⁴⁾ **držav članic EU Komisiji predložilo nacionalne načrte za okrevanje in odpornost**. Načrti morajo ustrezati enajstim ocenjevalnim merilom, določenim v uredbi, vključno s tem, da noben ukrep, vključen v načrt, ne škoduje bistveno okoljskim ciljem (načelo, da se ne škoduje bistveno) in da **vsaj 37 % skupnih dodeljenih sredstev za načrt prispeva k podnebnim ciljem ter vsaj 20 % k digitalnim ciljem**.

Reforme in naložbe, vključene v te načrte, bi morale prispevati k šestim stebrom politike, ki določajo področje uporabe mehanizma, pri čemer se upoštevajo posebne razmere in izzivi zadevne države članice.

Delež financiranja, ki prispeva k vsakemu stebri, je prikazan v spodnjem diagramu.

⁽⁶³⁾ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021.

⁽⁶⁴⁾ Vse države članice razen Nizozemske.

Prispevek sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost k zadevnim stebrom politike. Zeleni deli stolpcev predstavljajo ukrepe, ki so bili stebru politike dodeljeni kot primarna področja politike, modri deli pa ukrepe, ki so bili dodeljeni kot sekundarna področja politike. Te dodelitve odražajo dejstvo, da lahko reforme in naložbe prispevajo k več stebrom politike. Zato je skupni prispevek k vsem stebrom dvakrat večji od ocenjenih stroškov odobrenih načrtov za okrevanje in odpornost.

Pri vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost je bil dosežen velik napredek, njegovo izvajanje pa je v polnem teku

V letu 2021 je Komisija pozitivno ocenila 22 načrtov za okrevanje in odpornost, ki jih je nato sprejel Svet. Komisija je leta 2021 tesno sodelovala z vsemi državami članicami, da bi jim pomagala pri pripravi njihovih nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, v katerih so države članice v skladu z zahtevami uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost določile nacionalni načrt reform in naložb, ki jih bodo izvedle do 31. avgusta 2026. Komisija je v podporo državam članicam pri pripravi njihovih načrtov že oktobra 2020 vzpostavila neformalne stike z državami članicami, januarja 2021 pa je objavila posodobljene smernice ⁽⁶⁵⁾ v zvezi z informacijami, ki jih je treba navesti v načrtih. Do konca decembra 2021 je Komisija uradno prejela 26 ⁽⁶⁶⁾ načrtov za okrevanje in odpornost ter za 22 od njih ⁽⁶⁷⁾ predložila pozitivno oceno.

Komisija je zagotovila učinkovit postopek za vse faze priprave načrtov, pogajanj o njih in njihovega ocenjevanja. Poleg intenzivnih izmenjav z vsako posamezno državo članico je zagotovila pisne smernice o pripravi načrtov za okrevanje in odpornost, o tehničnem izvajanju načela, da se ne škoduje bistveno, in o različnih specifičnih vprašanjih, kot je kontrolni seznam o sistemih kontrol. Komisija je podpirala države članice pri pripravi ambicioznih načrtov z jasnimi in realističnimi mejniki ter cilji za spremljanje izvajanja, pri čemer je upoštevala nacionalne okoliščine in razpoložljiv finančni prispevek.

⁽⁶⁵⁾ Delovni dokument služb Komisije z naslovom Guidance to Member States – Recovery and resilience plans (Navodila za države članice – Načrti za okrevanje in odpornost) (SWD(2021) 12 final).

⁽⁶⁶⁾ Nizozemska svojega načrta še ni predložila.

⁽⁶⁷⁾ Večina jih je bila prejetih že do poletja 2021.

Na splošno sta ocenjevanje in končna potrditev prvih 22 načrtov za okrevanje in odpornost v letu 2021 potekala nemoteno. Po obsežnih pogovorih med Komisijo in državami članicami v fazi priprave načrtov je Komisija vsak načrt ocenila v tesnem sodelovanju z državami članicami, pri čemer je zagotovila dosleden in pregleden pristop, ki je pojasnjen v delovnih dokumentih služb Komisije, objavljenih za vsak načrt, ki je bil ocenjen pozitivno. Komisija je do konca leta 2021 pozitivno ocenila 22 načrtov ⁽⁶⁸⁾, Svet pa je vse te načrte potrdil z izvedbenimi sklepi ⁽⁶⁹⁾. Na podlagi teh načrtov je bilo Grčiji, Italiji, Cipru, Poljski, Portugalski, Romuniji in Sloveniji skupaj dodeljenih 291 milijard EUR v obliki nepovratnega financiranja in 154 milijard EUR v obliki posojil. Načrti vključujejo skupno 3 742 ukrepov (približno tretjina se jih nanaša na reforme in dve tretjini na naložbe) ter skupno 5 155 mejnikov in ciljev, ki jih je treba izpolniti do leta 2026. Komisija je konec leta 2021 ocenjevala načrte za Bolgarijo, Madžarsko, Poljsko in Švedsko.

Po sprejetju načrta je Komisija z zadevno državo članico sklenila sporazum o financiranju (in po potrebi posojilno pogodbo), v katerem so opredeljene pravice in obveznosti pogodbenic, tudi v zvezi z zaščito finančnih interesov EU in zahtevami za sisteme kontrol držav članic. Sporazumi o financiranju vključujejo tudi znesek predhodnega financiranja, ki se takoj izplača državam članicam, in pogoje za predložitev zahtevka za plačilo. Do konca leta 2021 je bilo podpisanih skupno 22 sporazumov o financiranju in štiri posojilne pogodbe.

Poleg predhodnega financiranja bo financiranje izplačano v več obrokih, od katerih je vsak odvisen od doseganja posebnega sklopa mejnikov in ciljev v zvezi z reformami in naložbami, ki so se jih države članice zavezale izvesti. Komisija in zadevne države članice so se v vsakem primeru dogovorile o profilu izplačil ter posebnih mejnikih in ciljih, ki jih je treba doseči, Svet pa jih je na koncu potrdil. Komisija je v letu 2021 izplačala 54 milijard EUR v obliki predhodnega financiranja tistim državam članicam, katerih načrt je pozitivno ocenila, Svet pa ga je potrdil. Ena od 22 držav članic v tej skupini ni zaprosila za predfinanciranje, zato ga je prejelo 21 držav članic. Tem državam je predhodno financiranje pomagalo zagotoviti hitro izvajanje naložbenih in reformnih ukrepov iz načrtov za okrevanje in odpornost. Vsa plačila predhodnega financiranja so bila izvršena v petih delovnih dneh po podpisu sporazuma o financiranju (in/ali posojilnih pogodb, kjer je bilo to ustrezno) med Komisijo in državo članico, torej precej pred dvomesečnim rokom za plačilo. Klavzula o retroaktivnosti, s katero se je zagotovilo, da so ukrepi, sprejeti od začetka pandemije COVID-19 (tj. od februarja 2020), upravičeni do vključitve v načrte, je zagotovila dodatno gotovost in to, da so države članice lahko začele izvajati načrte še pred njihovim uradnim sprejetjem.

Preglednica kazalnikov okrevanja in odpornosti ⁽⁷⁰⁾, **javna spletna platforma, ki jo je vzpostavila Komisija, na lahko dostopen način prikazuje napredek držav članic EU pri izvajanju njihovih načrtov za okrevanje in odpornost – kot je razvidno iz mejnikov in ciljev, za katere je Komisija ocenila, da so izpolnjeni –** ter izvršena izplačila. Prikazuje tudi skupne kazalnike za poročanje o napredku in ocenjevanje mehanizma za okrevanje in odpornost ter nacionalnih načrtov.

Ker je mehanizem program, ki temelji na smotrnosti, so plačila Komisije državam članicam, razen predhodnega financiranja, odvisna od zadovoljive izpolnitve mejnikov in ciljev, opredeljenih v izvedbenih sklepih Sveta o potrditvi načrtov za okrevanje in odpornost. Skupni znesek finančnega prispevka se državi članici izplača v obrokih, ki ustrezajo sklopu mejnikov in ciljev, kot so določeni v prilogah k navedenim sklepom. Mehanizmi preverjanja za vsak mejnik in cilj ter metode za spremljanje in zajetje bistvenih vidikov izvajanja načrtov so opisani v operativnih ureditvah, ki jih morata podpisati Komisija in država članica, preden lahko država članica predloži svoj prvi zahtevek

⁽⁶⁸⁾ V večini primerov v manj kot dvomesečnem ocenjevalnem obdobju od uradne predložitve, ki je določeno v členu 19(1) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost.

⁽⁶⁹⁾ V večini primerov v manj kot enem mesecu po odločitvi Komisije o njeni oceni. Svet je zadnje tri od 22 načrtov potrdil 29. oktobra 2021.

⁽⁷⁰⁾ [Recovery and Resilience Scoreboard \(Preglednica kazalnikov okrevanja in odpornosti\) \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard).

za plačilo. Do konca leta 2021 je bilo sklenjenih pet operativnih ureditev, in sicer z Grčijo, Španijo, Francijo, Italijo in Slovaško, štiri države članice pa so predložile svoje prve redne zahtevke za plačilo. V letu 2022 se pričakuje še približno 30 zahtevkov.

Komisija je pred koncem leta 2021 prvi znesek v višini 10 milijard EUR izplačala Španiji, potem ko je novembra 2021 prejela zahtevek za plačilo. Glede na vrsto in čas izvajanja ustreznih mejnikov in ker je Španija pred uradno predložitvijo zahtevka za plačilo posredovala večino informacij, potrebnih za izvedbo ocene, je Komisija lahko hitro obdelala zahtevek za plačilo.

Splošno stanje izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost na dan 31. decembra 2021 je povzeto v nadaljevanju.

	Odobreni načrti	Podpisani sporazumi o financiranju	Podpisane posojilne pogodbe	Podpisane operativne ureditve	Izplačila predhodnega financiranja	Prejeti zahtevki za plačilo	Prvo plačilo
 Belgija	•	•			•		
 Češka	•	•			•		
 Danska	•	•			•		
 Nemčija	•	•			•		
 Estonija	•	•			•		
 Irska	•	•					
 Grčija	•	•	•	•	•	•	
 Španija	•	•		•	•	•	•
 Francija	•	•		•	•	•	
 Hrvaška	•	•			•		
 Italija	•	•	•	•	•	•	
 Ciper	•	•	•		•		
 Latvija	•	•			•		
 Litva	•	•			•		
 Luksemburg	•	•			•		
 Malta	•	•			•		
 Avstrija	•	•			•		
 Portugalska	•	•	•		•		
 Romunija	•	•			•		
 Slovenija	•	•			•		
 Slovaška	•	•		•	•		
 Finska	•	•					

Sistemi kontrol so prilagojeni naravi mehanizma za okrevanje in odpornost, ki temelji na smotrnosti

Komisija si je leta 2021 vzporedno z ocenjevanjem načrtov prizadevala za vzpostavitev ustreznih postopkov notranjih kontrol in strategij kontrole, prilagojenih dejstvu, da je mehanizem instrument, ki temelji na smotrnosti, in da so upravičenke države članice. Poleg tega je v uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost določeno, da so države članice odgovorne za zagotavljanje, da se mehanizem izvaja v skladu s pravili EU in nacionalnimi pravili ter načeli dobrega finančnega poslovanja.

Na ravni držav članic

Države članice so v prvi vrsti odgovorne za zagotavljanje, da se prejeta sredstva izvršujejo v skladu z ustreznim pravom EU in nacionalnim pravom, zlasti v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem in odpravljanjem goljufij, korupcije in nasprotij interesov ter preprečevanjem dvojnega financiranja. Države članice so vzpostavile ustrezne okvire kontrol in spremljanja na nacionalni ravni, da bi zagotovile učinkovito spremljanje načrtov za okrevanje in odpornost ter zbiranje dokazov o doseganju mejnikov in ciljev, nenazadnje pa tudi zaščito finančnih interesov EU. To se nadalje odraža v sporazumih o financiranju in posojilnih pogodbah.

Vsaka država članica je v okviru svojega nacionalnega načrta opisala nacionalni sistem kontrol za izvajanje predlaganih ukrepov, Komisija pa je v okviru svoje ocene analizirala sisteme, kot so določeni v načrtih. Če se je kontrolni sistem štela za nezadostnega, načrta ni bilo mogoče odobriti. Kadar je Komisija ocenila, da so sistemi kontrol na splošno ustrezni, vendar so potrebne nadaljnje izboljšave, je zahtevala, da se mejniki v zvezi z revizijami in kontrolami vključijo v izvedbene sklepe Sveta. Takšne pomanjkljivosti v sistemih kontrol držav članic so na primer vključevale: sistem repozitorijev za zbiranje in shranjevanje podatkov v skladu z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost, ki v času ocene ni bil v celoti vzpostavljen; neobstoj formalnih pravnih pooblastil za razne organe, pristojne za izvajanje in nadzor porabe sredstev; nezadostna upravna zmogljivost izvajalskih in revizijskih organov, odgovornih za izvajanje načrta, in pomanjkanje jasne revizijske strategije ter ukrepov za boj proti goljufijam. Plačila državam članicam se lahko izvedejo šele, ko so ti mejniki doseženi.

Na ravni Komisije

Komisija je odgovorna za zagotavljanje zakonitosti in pravilnosti plačil državam članicam. Ker je mehanizem instrument, ki temelji na smotrnosti, sta zakonitost in pravilnost plačil odvisni od dejanskega doseganja mejnikov in ciljev iz izvedbenih sklepov Sveta. Zato **se kontrole Komisije osredotočajo na doseganje mejnikov in ciljev, medtem ko Komisija ne izvaja kontrole stroškov, ki jih je upravičenec dejansko imel.** V skladu z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost ima Komisija kljub temu pravico, da odpravi resne nepravilnosti, tj. goljufije, korupcijo in nasprotja interesov, ki jih države članice niso odpravile same, ter tudi dvojno financiranje ali resne kršitve sporazumov o financiranju in posojilnih pogodbah.

Na splošno se Komisija pri oblikovanju svojega zagotovila opira na kontrole, ki jih izvajajo države članice. To pomeni pridobitev zagotovila, da so sistemi kontrol držav članic učinkoviti pri preprečevanju in odkrivanju resnih nepravilnosti ali kršitev obveznosti iz sporazumov o financiranju.

Komisija bo kontrole, ki jih izvajajo države članice, po potrebi dopolnila tudi s svojimi kontrolami na treh ravneh.

Komisija je med oceno načrtov držav članic za okrevanje in odpornost preverila, ali sistemi kontrol, opisani v načrtih držav članic, izpolnjujejo zahteve iz uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost. To vključuje pojasnilo, kako bodo Komisiji dokazale, da so vnaprej opredeljeni mejniki/cilji zadovoljivo doseženi, in kako bodo zagotovile, da so povezani podatki zanesljivi, vključno s kontrolnimi mehanizmi za zagotavljanje take zanesljivosti. Poleg tega so morale države članice opisati sistem kontrol, ki se bo uporabljal za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje goljufij, korupcije, nasprotij interesov in dvojnega financiranja. Kadar je Komisija menila, da je sistem kontrol države članice na splošno ustrezen, vendar so obstajale majhne vrzeli, ki bi jih bilo mogoče odpraviti, so bili uvedeni dodatni mejniki in cilji za zagotovitev, da bodo vrzeli odpravljene pred prvim rednim izplačilom.

Ko države članice predložijo svoje zahtevke za plačilo, Komisija med izvajanjem mehanizma oceni, ali so bili mejniki in cilji zadovoljivo doseženi in ali so bili izpolnjeni vsi drugi pogoji za izplačilo. Države članice morajo vsakemu zahtevku za plačilo priložiti zlasti:

- izjavo o upravljanju, ki potrjuje, da so sredstva porabljena za predvideni namen, da so predložene informacije pravilne in da vzpostavljeni sistemi kontrol dajejo potrebno zagotovilo, da so sredstva porabljena v skladu z veljavnimi pravili, in
- povzetek opravljenih revizij, vključno z vsemi ugotovljenimi pomanjkljivostmi in sprejetimi korektivnimi ukrepi.

Komisija lahko zahteva dodatne informacije in se lahko odloči za izvedbo dodatnih kontrol, da bi pridobila potrebno dodatno zagotovilo o doseganju mejnikov in ciljev pred izvedbo plačila. Če eden ali več mejnikov ali ciljev ni zadovoljivo doseženih, se lahko plačila sorazmerno začasno ustavijo in nazadnje zmanjšajo.

Komisija bo izvedla tudi revizije sistemov v zvezi z zanesljivostjo vzpostavljenih sistemov za zbiranje, združevanje in shranjevanje zanesljivih podatkov v zvezi z mejniki in cilji. Poleg tega bo v vsaki državi članici vsaj enkrat izvedla systemske revizije ukrepov, ki jih države članice izvajajo za zagotovitev zaščite finančnih interesov Unije, zlasti ukrepov za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje primerov goljufij, korupcije, nasprotja interesov in dvojnega financiranja ter za preprečevanje resnih kršitev sporazuma o financiranju. To vključuje tudi delovanje sistemov za zbiranje in shranjevanje podatkov v zvezi s členom 22(2), točka (d), uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost, tj. o končnih prejemnikih ter njihovih izvajalcih, podizvajalcih in dejanskih lastnikih.

Po izplačilih državam članicam lahko Komisija izvede naknadne kontrole in revizije ⁽⁷¹⁾, da preveri doseganje mejnikov in ciljev. Komisija lahko opravi tudi *ad hoc* revizije v primeru suma resnih nepravilnosti. Po potrebi bo izterjala sorazmerne zneske ali zahtevala predčasno odplačilo posojil. V primeru resnih nepravilnosti, v zvezi s katerimi države članice še niso izterjale zadevnih sredstev, bo od držav članic izterjala sorazmerne zneske.

Poleg tega operativne ureditve zagotavljajo redne izmenjave med Komisijo in državami članicami, in sicer vsaj četrtletne izmenjave za oceno napredka pri izvajanju načrtov za okrevanje in odpornost.

⁽⁷¹⁾ V skladu s sporazumom o financiranju se lahko naknadne revizije izvedejo do pet let od datuma po izvedbi zadnjega plačila.

Komisija bo izvedla kvalitativno oceno rezultatov kontrol in stopnje tveganja, povezanega z operacijami. Za razliko od drugih programov EU (glej tudi Prilogo 5) ta ocena ne bo količinsko opredeljena s stopnjo napake. Stopnje napake odražajo kvantitativno oceno, ki je ustrezna, kadar je mogoče odhodke neposredno pripisati kvantitativnemu merilu ⁽⁷²⁾. Plačila v okviru mehanizma temeljijo na kvalitativni oceni izpolnjevanja mejnikov in ciljev, ki jo je težko izraziti kvantitativno. Tudi če mejniki in cilji niso bili zadovoljivo izpolnjeni in bo izvedeno zmanjšanje, to zmanjšanje ne sme ustrezati znesku neupravičenih odhodkov. Poleg tega so naložbe in reforme, vključene v načrte za okrevanje in odpornost, zelo raznolike, tako znotraj države članice kot med državami članicami, kar onemogoča kakršno koli statistično ekstrapolacijo. Glede na to ni mogoče določiti smiselne stopnje napake.

Kvalitativna ocena Komisije bo temeljila na kombinaciji rezultatov iz (1) revizij držav članic, navedenih v povzetku revizij, ki mora biti priložen vsakemu zahtevku za plačilo; (2) revizij Komisije; (3) ocene zahtevkov za plačilo; in (4) drugih pregledov, ki jih Komisija izvaja na ravni držav članic v okviru drugih programov financiranja, kot so skladi kohezijske politike.

Odredbodajalec na podlagi prenosa pooblastil za mehanizem je potrdil, da ima razumno zagotovilo

Generalni direktor za gospodarske in finančne zadeve je bil imenovan za odredbodajalca na podlagi prenosa pooblastil za ta mehanizem. Januarja 2021 je ustanovil novo enoto za kontrolo in vrednotenje v podporo splošnemu zagotovitju. Revizijska strategija je bila odobrena decembra 2021. Cilj je oceniti, ali so nacionalni organi vzpostavili potrebne sisteme upravljanja in kontrol za izvajanje svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi zagotovili zakonitost in pravilnost zahtevkov za plačila, predloženih Komisiji, da so vsi odkriti primeri goljufij, korupcije, nasprotja interesov in dvojnega financiranja ustrezno popravljene ter da se po potrebi sprejmejo korektivni ukrepi za obravnavo znatnih kršitev sporazuma o financiranju.

Večji del leta 2021 je bil namenjen pripravljalnemu delu za predložitev načrtov s strani držav članic in oceni načrtov s strani Komisije. Medtem ko je bila večina izplačil za leto 2021 sestavljena iz predhodnega financiranja, je bil Španiji izplačan enkratni znesek v višini 10 milijard EUR. To plačilo se je nanašalo na izpolnitev 52 mejnikov, ki so se večinoma nanašali na reforme, ki so bile že izvedene do drugega četrtletja leta 2021. Na podlagi pozitivne ocene dokazov o izpolnitvi mejnikov v zahtevku za plačilo je odredbodajalec na podlagi prenosa pooblastil imel razumno zagotovilo o zakonitosti in pravilnosti plačila v letu 2021 v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost.

⁽⁷²⁾ Tj. v primerih povračila dejansko nastalih stroškov ali izdatkov na podlagi pravic, kadar je v pravni podlagi za določeno količino določen točen znesek: določen znesek v eurih na upravičeni hektar v okviru skupne kmetijske politike, določen znesek v eurih družinskega dodatka na otroka za upravne odhodke ali kateri koli drug pavšalni ali standardni znesek ali strošek na enoto, ki je neposredno povezan z določeno količino.

Getting in touch with the EU

In person

All over the European Union there are hundreds of Europe Direct centres. You can find the address of the centre nearest you online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

On the phone or in writing

Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:

- by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
- at the following standard number: +32 22999696,
- via the following form: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_en.

Finding information about the EU

Online

Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website (european-union.europa.eu).

EU publications

You can view or order EU publications at op.europa.eu/en/publications. Multiple copies of free publications can be obtained by contacting Europe Direct or your local documentation centre (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

EU law and related documents

For access to legal information from the EU, including all EU law since 1951 in all the official language versions, go to EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

EU open data

The portal data.europa.eu provides access to open datasets from the EU institutions, bodies and agencies. These can be downloaded and reused for free, for both commercial and non-commercial purposes. The portal also provides access to a wealth of datasets from European countries.

